

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ನುಡಿ ಕನ್ನಡ

ತೃತೀಯ ಭಾಷಾ ಕನ್ನಡ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ

(ಪರಿಷ್ಕಾರ)

ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ರ.)

ನಂ. ೬, ೧೦೦ ಅಡಿ ವರ್ಮಲ ರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ ಶಿನೆಯ ಹಂತ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೮೫

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಗುಂಡೂರಾವ್, ನಿವೃತ್ತ ಶ್ರೀನಿವಾಲರು, ಸರ್.ಎಂ.ವಿ. ಪದವಿಮೋವರ್ ಕಾಲೇಜು, ವಿಮಾನಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸದಸ್ಯರು

ಡಾ. ವಿ.ಬಿ. ರಡ್ಡೇರ, ಪ್ರಾಜ್ಯಾಯರು, ಭಾಲಿಕೆಯರ ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿಮೋವರ್ ಕಾಲೇಜು, ಕೊಪ್ಪಳ.

ಶ್ರೀ ಟಿ.ಕಿ. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್, ಸ.ಶಿ. ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ, ಶ್ರೀಮತಿ ವಿ. ನಂಜಮ್ಮೆ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಮಾಲೂರು ತಾಲೂಕು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್.ಸಿ. ಜಯಲಾಖ್ಮಿ, ಉಪ-ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರು, ಶಾರದಾ ಪದವಿಮೋವರ್ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಕೂ.ಗಿ. ಗಿರಿಯಪ್ಪ, ಸ.ಶಿ. ಮಾಜಿ ಪುರಸಭೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಕನಕಪುರ ಪಟ್ಟಣ, ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಶ್ರೀ ಶಾಂತಪ್ಪ, ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸೆಂಟ್ ಅಂಥೋನಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಮೈಸೂರು - ೧೯

ಪರಿಶೀಲಕರು

ಡಾ. ಎಚ್.ಎಂ. ಮಹೇಶ್ವರಯ್ಯ, ಡೀನರು, ಕೆಲಾನಿಕಾಯ ಕನಾಂಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ ಸದಸ್ಯರು

ಮೌ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೇಲ್, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಸಂಕ್ರಮಣ ಪ್ರಕಾಶನ, ಎಲಚೇನಹೆಚ್, ಜೆ.ಪಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೫.

ಡಾ. ಕೆ. ಮರುಳಿಸಿದ್ದಪ್ಪ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ನಂ ರಿಜಿ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಸ್ಟ್ರೇಶನ್ ಕಾರ್ಸ್, ಜೆ.ಪಿ. ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೫.

ಡಾ. ಸಾ.ಶಿ. ಮರುಳಯ್ಯ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ರಾಗಿನೆ, ಹಂಪಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮೌ. ಅ.ರಾ.ಮಿತ್ರ, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಕೆ.ಎಚ್.ಬಿ. ಕಾಲೋನಿ, ಯಲಹಂಕ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ವಿಷ್ಣು ಎಂ. ಶಿಂದೆ, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗ, ಕನಾಂಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ.

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಮೌ. ಜಿ.ಎಸ್.ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ, ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತ ಪರಿಷ್ಠರಣೆ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕರಜನೆ, ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೫

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ

ಶ್ರೀ ನಾಗೇಂದ್ರಪುರಮಾರ್, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೫

ಶ್ರೀಮತಿ ಶ. ನಾಗಮಣಿ, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-೩೫೦ ೦೮೫

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು

ಶ್ರೀ ಪಾಂಡುರಂಗ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೫

೧೦೦ಂಶಿನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ಕನಾಂಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕನಾಂಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘವು ೨೦೧೦ ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ ರಚನಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೧೨ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ೨ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿಗೆ ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಇಂದಿಗೆ ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕೋರ್ ವಿಷಯಗಳಾದ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿರುತ್ತವೆ.

೧೦೦ಂಶಿರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು
- ಕಂಠಪಾಠ ವಿಧಾನದಿಂದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು
- ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಪರ್ಯಾಕ್ರಮವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವುದು
- ಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಲಿಕೆ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು
- ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಂತೆ ಸ್ಥಂದಿಸುವುದು
- ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಂದಿನ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಜೀವನವಾವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು
- ವಿಷಯಗಳ ಮೇರೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರದ್ವಿಷಯ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು
- ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು.

ನೂತನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳಾದ ಅಂತರ್ಗತ ವಿಧಾನ (Integrated Approach), ರಚನಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ (Constructive Approach) ಹಾಗೂ ಸುರುಳಿಯಾಕಾರದ ವಿಧಾನ (Spiral Approach) ಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನೂತನ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸರ್ವಾಂಗಿಣಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾಗಿವೆ. ತನ್ನೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸ್ವಸ್ಥಸಮಾಜದ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ಭಾಷಾಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಗಳಾದ ಆಲಿಸುವುದು, ಮಾತನಾಡುವುದು, ಓದುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಗಂಧಗಳಿಂದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರವಾರು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣ, ಸೌಂದರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಪ್ರಶಂಸಾ ಮನೋಭಾವ, ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಅನುವ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಾಗಿ ಕಂಠಪಾಠಕ್ಕೆ ಶರಣ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕವು ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಒಂದು ಮೂರಕವಸ್ತುವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲು, ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಽವೃತ್ತಾಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುತ್ತೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚಚೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗು ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ

ಸಂವರ್ಥನೆಯೇ ಕಲಿಕೆಯ ಗುರಿಯಿಂದು ಅಂತಹ ಜಟಿವಟಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಜಟಿವಟಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಕಲೆ (learning to learn) ಹಾಗೂ ಕಲಿತುದುದನ್ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿ (learning to do) ಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕಗಳು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಮೂರ್ಚಣಾವಾಗಿವೆ. ಇತರ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕಗಳಂತೆಯೇ ಈ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಒಂದೇ ತರಗತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಒಂದು ಹಂತದ ಅಂತ್ಯದಾಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಪಟ್ಟಿಕೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನಾಂಟಿಕ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕ ಸಂಘವು ಈ ಪ್ರಸ್ತುಕದ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಕಲಾಕಾರರಿಗೆ, ಪರಿಶೀಲಕರಿಗೆ, ಸಂಯೋಜಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುಕವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ತನ್ನ ಹೃತ್ಯಾವಾಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಾಹಿತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಈ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಒಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕ ಸಂಘ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಎಸ್. ಮುಡಂಬಡಿತ್ತಾಯ

ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು

ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕ ರಚನೆ

ಕನಾಂಟಿಕ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕ ಸಂಘ (ರಿ.)

ಬೆಂಗಳೂರು

ನಾಗೇಂದ್ರಕುಮಾರ್

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನಾಂಟಿಕ ಪಠ್ಯಪ್ರಸ್ತುಕ ಸಂಘ (ರಿ.)

ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರಸ್ತಾવನೆ

ಕನ್ನಡವನ್ನು ತೃತೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಈ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕವನ್ನು ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಕಾರ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಭಾಷಾಸಾಮರ್ಪ, ಚೋಂಡಕರಿಗಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಸಮಾಜ ಏನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಕಲಿಸುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತು: ತಾವು ಬೋಧಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅವರು ಕಲಿಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಟಿಸಿ, ಅವರು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ. ಮತ್ತು ತಾವೇ ವ್ಯೇಯತ್ತಿಕೊಂಡಿ, ಜೊತೆಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಪಶ್ಚಾತ್ಯನ್ನು ಓದಿ ಅಥವಾ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸಹಕಾರವಿರಲಿ.

ತ್ಯೇಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ಕೊರತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎದುರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಭಾಷೆಯದು. ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಾವು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬಿನ್ನಹ. ಅವರನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಿಸಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಲಿಸಲು, ಮಾತನಾಡಲು, ಓದಲು ಮತ್ತು ಸ್ವತಃ ಬರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಿ. ಕೇವಲ ಕೇಳುವುದಷ್ಟೇ ಅವರ ಕೆಲಸ ಆಗಬಾರದು. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಕದಲ್ಲಿ ಆರು ಗಡ್ಡ ಮತ್ತು ಆರು ಪದ್ಯಗಳು ವಿಸ್ತೃತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಮೂರು ಫಟಕಗಳು ಮೇಣಿಕೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ (ಓದಿ, ಗ್ರಹಿಸಿ ಆನಂದಿಸುವುದಕ್ಕೂ) ಮೀಸಲಿವೆ. ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಭಾಷಾರಚನೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪಾಠಗಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಗ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ଭାଗ-୨ରଲ୍ଲି ପର୍ଯ୍ୟ ମୋହେଷକ ଅଧ୍ୟୟନକୁଣ୍ଡି ବିଂଦୁ ହଳଗନ୍ଧୁଦ ପଦ୍ଧତିରେ ମୁହଁ ବିଂଦୋଂଦୁ ଲାଲିତ ପ୍ରେସ୍‌ବିଂଦୀରେ ମୁହଁ ସଣ୍ଣି କରିଯାଇଛି ଏହିରିଶଲାଗିଦେ. ଶୈଖିକୀୟ ତିଳୀରୁବିଂଦୁ ଜିଦୁ ପର୍ଯ୍ୟମୋହେଷକ ଅଧ୍ୟୟନରେ କୁ ହିଂଦେ ଏହିପର୍ଯ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଭାଗରେ ମୁକ୍ତିରୁ କରିତିରୁଵ କୌତୁଳ୍ୟରୁ ଅନ୍ତର୍ଭୟିରୁ ଶିକ୍ଷକର ସହାଯଦିନ ତାହେ ଓହି ଅଧ୍ୟୟନରେ ଏହିପର୍ଯ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟଭାଗରେ ମୁକ୍ତିରୁ କରିତିରୁଵ କୌତୁଳ୍ୟରୁ ଗୁଣବିନ୍ଦୀ ଅଧିକା ଜୀବିତରୁ ଚିତ୍ରଣ ବରେଯିଲୁ କରିଯବେଳେବୁଦୁ ଆଶ୍ୟ. ହଳଗନ୍ଧୁଦ ପଦ୍ଧତିରେ ସରଳ ସାରାଂଶରେ ନିର୍ଦ୍ଦିତ ନିମ୍ନ ଚିଂଠନରେ ମୀଟୁଗୋଲାଗଳାଗି ଏହିପର୍ଯ୍ୟ ସରଗଳ ପ୍ରେସ୍‌ବିଂଦୀରୁ କୋଳାଗିଦେ. କୁ ଏହିଭାଗରେ ମୁହଁ ସମ୍ବନ୍ଧରୁ ବିଭିନ୍ନକୋଣରେ ମୁକ୍ତିରୁ ଭାଷା ପ୍ରେସ୍‌ବିଂଦୀରେ ବ୍ୟାକିଯାଗୁବୁଦରଲ୍ଲି ସଂଶୟିଲି. କନ୍ତୁ ପର୍ଯ୍ୟ ନିମ୍ନ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନରେ କରିବାରେ ନିଜବାଗଲେବୁ କୁ ପ୍ରୟତ୍ନରେ ମୁହଁ ଅପେକ୍ଷା.

ఈ ప్రస్తావ రజనాకాయిదల్ని ప్రాంజలమనస్సింద భాగవహిసి సహకరిసిద సమితియ సద్గురుగూ, మాగ్రాదత్తన నీడి సహకరిసిద ఎల్లరిగూ మత్త ఇల్లియ సాహిత్యవన్ను బళసికొళ్లు సహకరిసిద లేఖకరిగూ సమితియ పరవాగి హాదిక వందనేగళు.

బి.ఎస్. గుండొరావో
అధ్యక్ష, నుది కన్నడ - १०
పరీపుస్తక రచనా సమితి

ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿಗಳ ವಿವರ

ಸರ್ವಾಧ್ಯಾಕ್ಷರು :

ಮೈ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ. ರಾಜ್ಯಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣಸಮಿತಿ, ಕನಾರಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಸಂಘ(ರಿ) ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು :

ಮೈ. ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಹೊಸಪೇಟೆ ತಾ. ಬಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಸದಸ್ಯರು :

ಮೈ. ರುದ್ರಮುನಿ ಹಿರೇಮುತ. ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಸರಸ್ವತಿ ಬಿಂದುವಳಿ, ದಾವಣಗರೆ.

ಶ್ರೀ ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ.ಬಿ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಎ.ಪಿ.ಎಸ್. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಸೋಮನಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೮೨

ಶ್ರೀಮತಿ ಪದ್ಮ, ಎ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಎಂ.ಎಲ್.ಎ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಇಂನೇ ಕುಸ್, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ ಬೆಂಗಳೂರು-೧೬

ಶ್ರೀ ರಾಜುಶೆಟ್ಟಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ.ಪೊ.ಕಾಲೇಜು, (ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ವಿಭಾಗ)ಹೊಮ್ಮರಹಳ್ಳಿ, ಹೆಚ್.ಡಿ.ಕೋಟೆ, ತಾ.

ಶ್ರೀ ಜವರೇಗೌಡ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಗಣಪತಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಬಿದರಕೋಟೆ, ಮದ್ದಾರು ತಾ, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಕಲಾವಿದರು:

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್. ಚಿತ್ರಕಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಉರುಮಾರ ಕೆಲಗರೆ, ಮಂಡ್ಯ ದಕ್ಷಿಣ ತಾಲ್ಲೂಕು,

ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿ

ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಜ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ನಿಂ.ಎ, ಇಂನೇ ಕುಸ್, ಜೆ.ಎ.ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

ಡಾ. ಜಿ.ಆರ್.ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ತಿ, ಮೈಸೂರು-೬

ಡಾ. ಸೈಯದ್ ಜಮೀರ್ ಉಲ್ಲಾಷ್ವರೀಷ್, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಂತುಪಾಲರು, ಭಟ್ಟಳ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಡಾ. ಯಲ್ಲಿಪ್ಪ ಹಿಂಡಿ, ಎಸ್.ಪಿ.ಎಂ. ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜು, ರಾಯಚೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಡಾ. ಕಲಾವತಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಬಳಾರಿ.

ಡಾ. ಪ್ರಶಾಂತ್ ನಾಯಕ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಭಾರತಿ, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾವಿಲಯ ಶಂಕರಪಟ್ಟ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಡಾ. ಗೀತಾವಸಂತ, ಸಹಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ತುಮಕೂರು.

ಡಾ. ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ, ಎಚ್.ಎಸ್. ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಮೂರ್ಕಾಕಾಲೇಜು, ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ :

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಪಿ. ಮಾಡೇಗೌಡ, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ) ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಜಿ.ರಂಗಯ್ಯ, ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನಾರಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ) ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜಕರು :

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ.ಡಿ. ಉಪಾ, ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕನಾರಟಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ(ರಿ) ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು.

ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸಚಿವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ೨೦೧೯-೨೦ ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಫೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ತಜ್ಞರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ, ಸೈತಿಕಮೌಲ್ಯಗಳು, ವೃತ್ತಿತ್ವವಿಕಸನ, ವೃಜಾನ್ವಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಷಾಸನವಂತೆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮನರ್ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು” ಇದು ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಆಶಯ.

ಆನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ೨೨ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ದಿನಾಂಕ: ೨೪.೧೧.೨೦೧೮ ರಂದು ಆದೇಶಹೊರಡಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿಷಯವಾರು ಮತ್ತು ತರಗತಿವಾರು ಮಾನದಂಡಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದವು. ವಿವಿಧ ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಣಾಯಿಸಿ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಹೊಳೆಹೊತ್ತ ಈ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ವಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ೨೪.೧೧.೨೦೧೯ರ ಆದೇಶದಲ್ಲೇ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರ ೧೯.೧೯.೨೦೧೯ ರಂದು ಹೊಸ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ವಲ್ಲಿ ಮನರ್ ರಚಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ೨೦೧೯-೨೧ ರ ಬದಲು ೨೦೧೯-೨೦ ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಇದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಗಳೂ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳ ಮಾಹಿತಿದೊಷ, ಆಶಯದೋಷಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಿಗೆ, ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸಮಿತಿಗಳಾಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಿಳಾಲ್ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಷಯಪರಿವೀಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಡಯಟ್ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆನಂತರ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಚರ್ಚೆಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ವಕಡೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಮ್ಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರಾಯ ಶಾಲೆ (ಎನ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿ) ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೋಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಜ್ಞರ ಮೂರು

ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ನೀಡಿದ ತೊಲನಿಕ ವಿಶೇಷಣ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅಂಥು ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಷ್ಟನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗತ್ವ ಸಮಾನತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳು ನಡೆದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಕು ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಕು ಚೌಕಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಏರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇವೆ: ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆರ್ಥಿಕಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಷಯವಾರು ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡೆದು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಒಂದು ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂತಹೀ ಸಮಿತಿಗಳ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದುಡಿದ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಸಂಖೆಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

(ಎಂ.ಪಿ. ಮಾಡೇಗೌಡ)

ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ಧ)
ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

(ಮೈ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ)

ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ರಾಜ್ಯ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ
ಕನಾರ್ಟಿಕ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ತಕ ಸಂಘ (ಧ)
ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ-೧ ಪತ್ಯ ಪ್ರಥಾನ ಅಧ್ಯಯನ ಗದ್ಯ - ಪದ್ಯ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪತ್ಯದ ಹೆಸರು	ಪ್ರಕಾರ	ಕೃತಿಕಾರರ ಹೆಸರು	ಮಟ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆ
೧	ಲಾಕಷ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ	ಗದ್ಯ	ಗೋರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್	೦೧
೨	ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು	ಪದ್ಯ	ಸತೀಶ ಕುಲಕರ್ಮಣ	೧೦
೩	ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮ್ಮೆ	ಗದ್ಯ	ಮ.ನ. ಮುಕ್ತಾಯಿ	೧೧
೪	ಭೂಮಿತಾಯ ಕುಡಿಗಳು	ಪದ್ಯ	ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್	೧೨
೫	ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರು	ಗದ್ಯ	ಆರ್.ಎಸ್. ಸುಂಕದ	೧೩
೬	ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ	ಪದ್ಯ	ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ.	೧೪
೭	ದ್ವಿಜರಕ್ಷಣೆ	ಗದ್ಯ	ಎಸ್.ಆರ್. ರೋಹಿಂಚೇಕರ್	೧೫
೮	ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು	ಪದ್ಯ	ಬಸವಣ್ಣ	೧೬
೯	ಕನಾರ ಟಕೆದ ಏರವನಿತೆಯರು	ಗದ್ಯ	ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಳೇಕುಂದಿ	೧೭
೧೦	ಲುದರ ವೈರಾಗ್ಯ	ಪದ್ಯ	ಪುರಂದರದಾಸರು	೧೮
೧೧	ನನ್ನ ಮುಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚ	ಗದ್ಯ	- Bilechi	೧೯
೧೨	ಜನಪದ ಗೀತೆ	ಪದ್ಯ	ಜನಪದ	೨೦
ಭಾಗ ೨ ಪತ್ಯ ಪೂರಕ ಅಧ್ಯಯನ				
೧	ಹೀಗೋಂದು ಓಪ್ಪೆ ಪ್ರಯಾಣ	ಗದ್ಯ	ಶೋರಪ್ಪೆ ಎಂ. ಕಂಬಳಿ	೨೧
೨	ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ (ಹಳಗನ್ನಡ)	ಪದ್ಯ	ಮಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥ	೨೨
೩	ಮಹಾತ್ಮೀ	ಗದ್ಯ	ಪ್ರೇಮಾ ಭಟ್	೧೦೦

ಒ. ಲಾಕ್ಷ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ

ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ -

ಪ್ರವೇಶ: 'ದೇಶ ಸುತ್ತು ಕೋಶ ಓದು' ಎಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕದ ವಿಸ್ತೃಯಗಳನ್ನು ತಿರುಗಾಟದ ಮೂಲಕ ಕಾಣಬಾಯಿಸುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರವಾಸ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ನಂಬಿಕೆ, ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಭಾಷೆ, ಉಳಿ, ಉಡುಗೆಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇರೆಬೇರೆ ಜನರ ಸ್ವಭಾವ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರವಾಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ನಮ್ಮ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಾವು ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರವಾಸದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಾಫ್ಟ್‌ವರ್ಡಿ. ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಕಾರರಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಏ.ಕೃ. ಗೋಕಾರ್ಕ, ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಮುಖರು.

ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ 'ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗೊರೂರು' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಾದ ಮಿನಿಮೋಲೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ತಮಗಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ವಿನೋದದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ನಾನು ಮಿನಿಮೋಲೀಸ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಮಿಶ್ರನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಅಮೆರಿಕಾದ ಲಾಕ್ಪಾನಲ್ಲಿರಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನು ನೋಡಲು ಹೋದವರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪರಿಚಿತರೊಬ್ಬರು ಸಿಕ್ಕಿ ನನ್ನನ್ನು ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹೊರಟಾಗ, ನಾನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿದು ಅವರು ಅದೇ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ರಾತ್ರಿ ಇ ಗಂಟೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ದೀಪ ಹೊತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತ ನನಗ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಬಣ್ಣಿದ ಬಲ್ಲಗಳು, ಕರ್ಮಾನುಗಳು, ಕಿಟಕಿಗಳು, ದೀಪರಾತಿ, ಕಿಟಕಿಗಳ ದೀಪಾಲಂಕಾರ ಇವುಗಳನ್ನೇಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತ ಮಿಶ್ರರು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಚೆ ಈಚೆ ಹೊರಟುಹೋದೆ. ಅನಂತರ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ನನ್ನ ಸ್ಥಳ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ತಿರುಗಾಟದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಇ ಗಂಟೆ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಜೀಬಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಿಟರ್ನ್ ಟಿಕೆಟ್ ಮತ್ತು ಇ ಡಾಲರು ಮಾತ್ರವಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿ ಶೀತ ತಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದ ಬೆಚ್ಚಿನ ಬಟ್ಟೆ ಎಂದರೆ ಒಂದು ಶಾಲು ಮತ್ತು ಮೊಣಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ಹರಿದಿದ್ದ ಒಂದು ಖಾದಿ ಉಣಿ ಜುಬ್ಬಿ. ಬೆಳಗಿನ ವೇಳೆಗೆ ಕೈಕಾಲು ಕೊರಡಾಗಬಹುದೆಂದು ಯೋಜಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯಂತೆ ಭತ್ತವೇ, ಧರ್ಮಶಾಲೆಯೇ, ದೇವಾಲಯವೇ, ತೋಪೇ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಾವಡಿಯೇ, ಅಂಗಡಿ ಬಾಗಿಲೇ, ಸಮಶೀತ ವಾತಾವರಣವೇ? ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣವೇ? (ಅಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅಲೆಮಾರಿ vagabond ಎಂದು ಲಾಕ್ಪಾಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ).

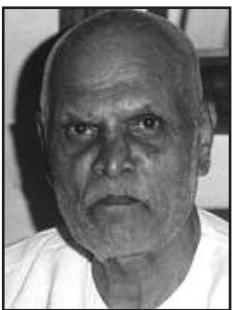
ಹೀಗೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಮೊಲೀಸಿನವ ಬಿದ್ದ. ಆಗತಾನೇ ಅವನ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. ನಾನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ತಿರುಗಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮಿಶ್ರನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅವರ ವಿಳಾಸ ನನ್ನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಳಾಸವಿದ್ದ ನನ್ನ ಕೈಚೀಲ ಅವರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ರಾತ್ರಿಗೆ ಇಂದ ಡಾಲರು

ನನ್ನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಡಾಲರಿನ ಹೋಟಲು ಕೊರಡಿಗಳೂ ಇವೆ. ಅವುಗಳಾವುವೂ ಖಾಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೊಲೀಸಿನವನು “ಈಗ ನೀವು ನನ್ನ ವಶವಾದಿರಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಯೆ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಗೆ ಹೋಗೋಣ ನಡೆಯಿರಿ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಳು ಮೈಲಿ” ಎಂದು ತನ್ನ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಮನಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರೆಡ್, ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಬಿಸ್ಕಿಟ್‌ಗಳಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಉಟವಾಯಿತು. ಆಪತ್ತಾಲೇ ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಯನ್ನಿತ್ತಂ ಮಿಶ್ರಮೇವ ತರ್ತು (ಕಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಯಾರು ಸ್ನೇಹಿತನೋ ಅವನೇ ಮಿಶ್ರ).

ಉಟವಾದ ನಂತರ ಮೊಲೀಸಿನವರು “ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಾಸಿಗೆ ಅನೇಕ ದಿನಗಳಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಧೂಳು ತುಂಬಿದೆ. ನೀವು ಏನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿದ್ದರೆ, ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಲಾಕಪ್ ಇದೆ. ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಸ್ವಜ್ಞವಾದ ಹಾಸಿಗೆ, ವಾರಕ್ಕೆರಡು ಸಲ ಕ್ರೀಮಿನಾಶಕ ಸಾರಣೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಬಿಡಿ. ನಿಮಗೆ ಸೊಗಸಾದ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತೆ. ನನ್ನ ಬೈದಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೇ” ಎಂದನು. ನಾನೂ “ಮೊಲೀಸಿನವರ ಸಹವಾಸವಾದ ಮೇಲೆ ಲಾಕಪ್ ಆಗಲೇ ಬೇಕಷ್ಟೇ” ಎಂದೆ. ಮೊಲೀಸಿನವನು ಭಾರತದ ಮೊಲೀಸರ ಸಂಬಳ, ಸಾರಿಗೆ ವಿಷಯ ಕೇಳಿದ. “ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಕಾನೂನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮೊಲೀಸರೂ ಹಾಗೆಯೇ” ಎಂದನು. ರಾತ್ರಿ ಸೊಗಸಾದ ನಿದ್ರೆ ಬಂತು. ಬೆಳಗಾದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಮಿಶ್ರರ ಮನೆಯೂ ದೊರಕಿತು.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರು ೧೯೦೪ನೇ ಜುಲೈ ಉರಂದು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೊರೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿಜಿಯವರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಜೈಲುವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಯುತರು ೬೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ‘ನಮ್ಮ ಉರಿನ ರಸಿಕರು’, ‘ಗರುಡಗಂಬದ ದಾಸಯ್ಯ’, ‘ಹೇಮಾವತಿ’, ‘ಮರವಣಿಗೆ’, ‘ಅಮರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗೊರೂರು’, ‘ಖೂತಯ್ಯನ ಮಗ ಅಯ್ಯು’, ‘ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಡು’ ಇವು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರಿಗೆ ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಗೌರವ ಡಿ.ಲಿಟ್. ಪದವಿ, ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ‘ಅಮರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗೊರೂರು’ ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ದೊರಕಿವೆ. ಗೊರೂರರು ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ಶಿರಸಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಯುತರು ೨೫ನೇಯ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಇಂಡಿಯನ್ ನಿಧನರಾದರು.

‘ಲಾಕಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ’ ಗಡ್ಡಭಾಗವನ್ನು ಇವರ ‘ಅಮರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಗೊರೂರು’ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಉಣಿ—ಕುರಿಯ ತುಪ್ಪಳ;

ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ—ಕ್ರಿಮಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಜಿಷ್ಣಿ;

ಕೊರಡಾಗು—ಮರಗಟ್ಟು;

ಜಾವಡಿ—ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸಭೆ ಸೇರುವ

ಸ್ಥಳ, ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಜಗಲಿ;

ಭತ್ತ—ಉಚಿತವಾಗಿ ಉಟ, ವಸತಿಗಳನ್ನು

ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳ;

ಟ್ರಾಫಿಕ್—ಸಂಚಾರ;

ಡಾಲರ್—ಅಮರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ

ನಾಣ್ಯ;

ತೋಪ್ಪ—ಮರಗಳ ಗುಂಪು;

ಮೈಲಿ—ದೂರವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಒಂದು ಮಾನ;

ರಿಟನ್‌ ಟಿಕೆಟ್—ವಾಪಸಾಗಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ

ಮುಂಗಡ ಟಿಕೆಟ್;

ಲಾಕಪ್—ಮೊಲೀಸ್ ತಾಣೆಯಲ್ಲಿ

ಬ್ಯಾಡಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಡುವ ಸ್ಥಳ.

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ಬೆಳಗಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಕಾಲು ಕೊರಡಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಗೊರೂರರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದಿತು?
  - ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅಲೆಮಾರಿಗಳು ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗಲು ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳಾವುವು?
  - ಅಮೆರಿಕಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ತಂಗುವಂತಿಲ್ಲ ಏಕೆ?
  - ಮಿನಿಪೋಲೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ದಾರಿತಪ್ಪಿದ ಗೊರೂರರು ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಲು ಹೋಟೆಲ್‌ಗೆ ಹೋಗಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಏಕೆ?
  - ಅಮೆರಿಕಾದ ಪೋಲೀಸರು ಭಾರತದ ಪೋಲೀಸರ ಬಗಗೆ ಗೊರೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು?
- ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.**
- ಗೊರೂರರು ಮಿನಿಪೋಲೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಾರು ಇಂದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಏಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು?
  - ಮಿನಿ ಪೋಲೀಸ್ ನಗರದ ಪೋಲೀಸರು ಗೊರೂರರನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಚರಿಸಿದರು?
  - ಗೊರೂರರು ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಲಾಕ್‌ಪ್ರಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು, ಏಕೆ?
  - ಪೋಲೀಸರು ಗೊರೂರರನ್ನು ಲಾಕ್‌ಪ್ರಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇಕೆ?
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.**
- ಮಿನಿಪೋಲೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಗೊರೂರರಿಗೆ ಎದುರಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಯಾವುವು? ವಿವರಿಸಿರಿ.
  - ಮಿನಿಪೋಲೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಲೇಖಿಕರು ಪಾರಾದುದು ಹೇಗೆ? ವಿವರಿಸಿರಿ.
  - ಗೊರೂರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರರ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ‘ಲಾಕ್‌ಪ್ರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ’ ಗದ್ದದ ಆಧಾರದಿಂದ ವಿವರಿಸಿರಿ.
  - ಮಿನಿಪೋಲೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಗೊರೂರರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.**
- “ಈಗ ನೀವು ನನ್ನ ವಶವಾದಿರಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೈ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ”.
  - “ನನ್ನ ಬೈದಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೆ”.
  - “ಪೋಲೀಸ್ ನವರ ಸಹವಾಸವಾದ ಮೇಲೆ ಲಾಕಪ್ ಆಗಲೇ ಬೇಕಷ್ಟೆ”.
  - “ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಕಾನೂನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ”.

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.
- ದೇವಾಲಯ, ದೀಪಾಲಂಕಾರ, ಧರ್ಮಾರ್ಥ, ಉಣಿವಾಯಿತು, ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು, ಬೇಕಷ್ಟೇ, ಅರಿವಿಲ್ಲ.
ವಾರಕ್ಕೆರಡು, ಸ್ವಜ್ಞವಾದ, ನನ್ನಲ್ಲಿ.
- ಆ) ‘ಲಾಕಷ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ’ ಗಢಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳನ್ನು ಅರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಉದಾ: ಮೋಲೀಸ್
- ಇ) ಪದಗಳ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ರೂಪ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಪರಿಚಿತ, ಹಗಲು, ಧರ್ಮ, ಮಿಶ್ರ, ಬೆಳಕು.
- ಈ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳ ಬಹುವಚನರೂಪ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕಣ್ಣಿ, ಮರ, ಕಾರು, ನಗರ, ಮನೆ, ದಿನ, ಮಿಶ್ರ, ದೀಪ.
- ಉ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳ ಲಿಂಗವನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.
- ಹುಡುಗಿ, ಅಣ್ಣಿ, ಹುಡುಗ, ಕವಯಿತ್ರಿ, ರಾಮ.
- ಉಂಟಾ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಅಮೇರಿಕ, ಕರ್ತವ್ಯ, ದೇವಾಲಯ, ಡಾಲರ್, ರಕ್ಷಣೆ, ಶ್ರೀಮಿನಾಶಕ.
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿಬಿಟ್ಟಿರುವ ಫ್ಲಾಗಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.
೧. ಗೊರೂರರು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರರನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರು_____
  ೨. ಮಿನಿಪ್ರೋಲೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ದಾರಿ ತಟ್ಟಿದ ಗೊರೂರರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದಾತ_____
  ೩. ಮಿನಿಪ್ರೋಲೀಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಗೊರೂರರ ಜೀಬಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಡಾಲರ್ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದು_____
  ೪. ಮಿನಿಪ್ರೋಲೀಸ್ ನಗರದ ಲಾಕಪ್ಸನ್ನು ಸಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತು_____
  ೫. ಗೊರೂರರು ಬರೆದಿರುವ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನದ ಹೆಸರು_____

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

೧. ನೀವು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಶಾಲಾ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
೨. ‘ದೇಶ ಸುತ್ತು : ಕೋಶ ಓದು’ ಈ ಗಾದೆ ಮಾತನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
೩. ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಅವುಗಳ ಲೇಖಕರ ಹೆಸರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

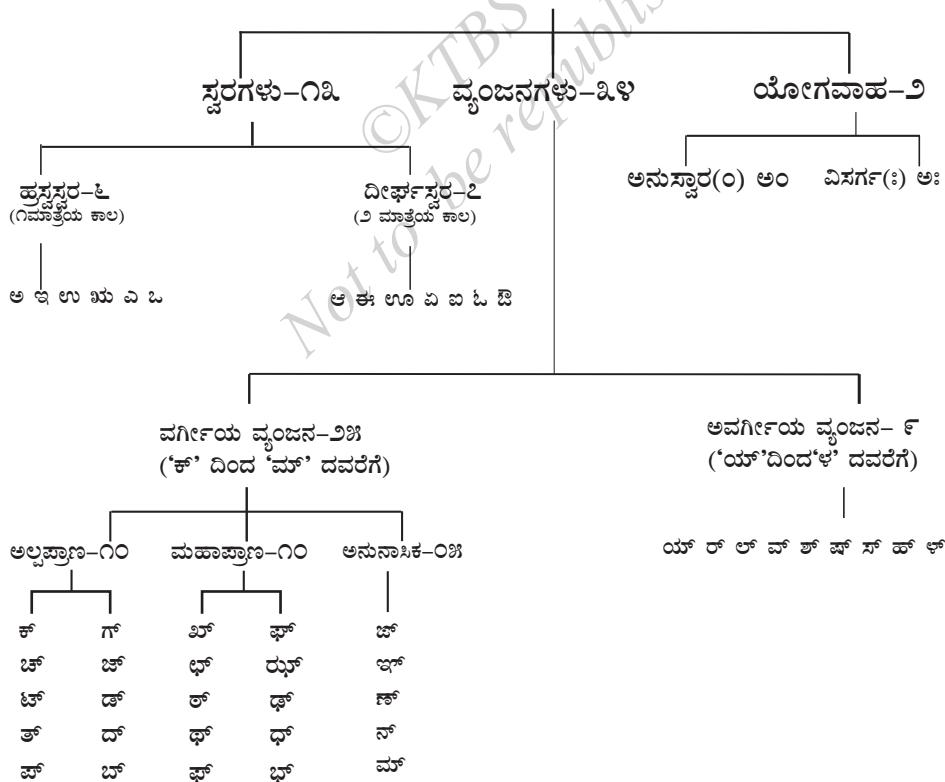
వ్యక్తి

జగత్కినల్లి మనుష్యర నడువై వ్యవహారగళు భాషేగళ మూలక నడేయత్వచే. అందరే పరస్పర మాతు మత్తు బరవణిగియింద నడేయత్వచే. నమ్మి మనస్సిన విచారగళన్న మాతిన మూలక ఇన్నాబడిన తీర్మానిపాత్రానికి వచ్చి వచ్చి విచారించాలని మాతిన మూలక దావిలిసువుదే బరవణిగా. మాతు మత్తు బరవణి భాషేయ ఎరదు రూపగళు.

ಬರೆಯುವುದೂ ಮಾತನಾಡುವುದೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಸಂಹಬವನ ಕ್ಷಯ. ಒಂದೊಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಒಂದೊಂದು ಅರ್ಥವಿದೆ. ಶಬ್ದಗಳ ಉಚ್ಚಾರವಾಗಲಿ ಬರವಣಿಗೆಯಾಗಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಮಾತನಾಡುವುದು, ಬರೆಯುವುದು ಸ್ವಫ್ಟ್ವಾಗಿರಬೇಕು; ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಶಬ್ದಗಳ ಸಂಬಂಧ ಹೀಗೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಾಕರಣ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವುದು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವೇ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದು. ಹೀಗಾಗೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವಫ್ಟ್ವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ನಾಡಿನ ಮತ್ತು ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಾಗಬೇಕು.

నావు ఆడువ మాతుగళ్లు వాక్యద రూపదల్లిరుత్తవే. వాక్యగళు పదగళింద కొడిరుత్తవే. పదగళు అష్టరగళింద కొడిరుత్తవే. కన్నడ భాషేయల్లిరువ ల్లం అష్టరగళ మాలేగే ‘అష్టరమాలే’ అథవా ‘వణమాలే’ ఎన్నుత్తేవే. హిందిన తరగతిగళల్లి స్వర మత్తు వ్యంజనగళ బగేగే కొలంకషణవాగి తిళిదిరువిరి.

ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ
೪೯ ಅಕ್ಷರಗಳು

ಸುರ, ಷ್ವಾಂಜನ, ಯೋಗವಾಹಗಳು ಸೇರಿ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೪೯ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ.

ಪ್ಲಿತ ಸ್ವರಗಳು : ಎರಡು ಮಾತ್ರಾ ಕಾಲಾವಧಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು
ಪ್ಲಿತ ಸ್ವರಗಳೆನ್ನವರು. ಉದಾ: ಆಸ್ ಓಸ್

ಯೋಗವಾಹಗಳು: ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗದೆ, ಯಾವುದಾದರು ಸ್ವರದೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ
ಮಾಡಬಹುದಾದ ಅಕ್ಷರಗಳೇ ‘ಯೋಗವಾಹ’ಗಳು. ಯೋಗವಾಹ ಎಂದರೆ ‘ಕೂಡಿಹೋಗು’ ಎಂದಧ್ರು. ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಯೋಗವಾಹಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಮೊದಲನೆಯದು-ಅನುಸ್ವಾರ/ಬಿಂದು(ಒಂದು ಸೊನ್ನೆ) (೦); ಎರಡನೆಯದು-ವಿಸಗ್ರ(ಎರಡು ಸೊನ್ನೆ) (೫).

ಅನುಸ್ವಾರವನ್ನು ಬಳಸುವ ರೀತಿ

ಸ್ವರಗಳೊಡನೆ ಅನುಸ್ವಾರ:

ಅಂ, ಇಂ, ಉಂ, ಔಂ, ಚೈಂ, ಈಂ- ಹೀಗೆ ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಅನುಸ್ವಾರ ಬಂದಾಗ ‘ಮ್ಹ್’ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾದ
ಉಚ್ಚಾರವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪದಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಸ್ವಾರ:

ಉದಾ: ಅಂಕ, ಕಂದ, ಆಂಧ್ರ, ಕಾಂಚನ, ಇಂಗು, ಕಿಂಪುರುಷ, ಉಂಡೆ, ಕುಂಕುಮ, ಎಂದು, ಕೆಂಪು,
ಒಂದು, ಕೊಂಚ, ಓಂಕಾರ, ಕೋಂಟೆ, ಕೌಂಗು, ಕೌಂಶೇಯ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪದದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನುನಾಸಿಕ ಮೂಲ ವ್ಯಂಜನಗಳ (ಅಥಾಕ್ಷರಗಳು- ಜ್, ಝ್,
ಞ್, ನ್, ಮ್) ಬದಲು ಅನುಸ್ವಾರವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಅನುಸ್ವಾರದ ಮುಂದೆ ವಗೀರ್ಯ ವ್ಯಂಜನಗಳು
ಒಂದರೆ ಆ ವ್ಯಂಜನವು ಯಾವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ವರ್ಗದ ಅನುನಾಸಿಕಾಕ್ಷರದ ಉಚ್ಚಾರವು
ಬರುತ್ತದೆ. ಅನುಸ್ವಾರದ ಮುಂದೆ ಅವಗೀರ್ಯ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಬಂದಾಗ ‘ಮ್ಹ್’ಕೆ ಸಮೀಪವಾದ ಉಚ್ಚಾರವೇ
ಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:

ಕಜ್ಞಂ = ಕಂಕಂ

ಕಜ್ಞು = ಕಂಚು

ಕಣ್ಣ = ಕಂಡ

ಕಮ್ಮು = ಕಂಪು

ಕಮ್ಮು = ಕಂಸ

(ಇವನ್ನು ಕಮ್ಮಂ, ಕಮ್ಮು .....ಹೀಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸಬಾರದು)

ವಿಸಗ್ರವನ್ನು ಬಳಸುವ ರೀತಿ

ವಿಸಗ್ರಗಳು ಬಂದಾಗ ‘ಹ್’ ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪವಾದ ಉಚ್ಚಾರವು ಬರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವರಗಳೊಡನೆ ವಿಸಗ್ರಹ:

ಅಃ, ಓಃ, ಈಃ, ಉಃ.

ಪದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸಗ್ರಹ:

ಯಃಾ, ಮನಃ, ಸ್ವತಃ, ನಮಃ.

ಅಚ್ಛ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಸಗ್ರಹಿರುವ ಪದಗಳಿಲ್ಲ. (ಅನ್ಯದೇಶಿಯ ಪದಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ)

ಅನುಸ್ವಾರ ಮತ್ತು ವಿಸಗ್ರಹ ಎರಡನ್ನೂ (ಯೋಗವಾಹ) ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ.

ಅಂತಃಮರ, ದುಃಖದಿಂದ, ತೇಜಃಪುಂಜ.

ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳು

ವ್ಯಂಜನಗಳಿಗೆ ಸ್ವರಗಳು ಸೇರಿ ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳಾಗುವವು. ಈ ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ‘ಕಾಗುಣಿತ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಾಗುಣಿತ ಎಂದರೆ ಕೌ+ಅ=ಕ, ಕೌ+ಆ=ಕಾ, ಕೌ+ಇ=ಕಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಒಂದು ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸ್ವರಸೇರಿ ಆಗುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಗುಣೀತಾಕ್ಷರ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಉದಾ : ಪೌ+ಅ= ಪ ; ಸೌ+ಆ=ಸಾ ; ಯೌ+ಉ=ಯು ಇತ್ಯಾದಿ.

‘ಕೌ’ ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಹದಿಮೂರು ಸ್ವರಗಳು ಸೇರಿದಾಗ ‘ಕ ಕಾ ಕಿ ಕೀ-----’ ಎಂಬ ಹದಿಮೂರು ಅಕ್ಷರಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳ ಒಂದು ಸಾಲಿಗೆ ‘ಬಳ್ಳಿ’ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು.

ವ್ಯಂಜನ+ಸ್ವರ=ಗುಣೀತಾಕ್ಷರ

ಗುಣೀತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಸ್ವರಗಳ ಬದಲು ಅವುಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ.

ಸ್ವರಗಳು	ಅ	ಆ	ಇ	ಈ	ಉ	ಉಂ	ಉಂಂ	ಉಂಂಂ	ಎ	ಏ	ಐ	ಒ	ಔ	ಔಂ	ಔಂಂ	ಅಂ	ಅಂ
ಸ್ವರ ಸಂಜ್ಞೆಗಳು	’	ಾ	ೇ	ೇಂ	ು	ೂ	ೂಂ	ೂಂಂ	ೇ	ೇಂ	ೇಂಂ	ೇಂಂಂ	ೋ	ೋಂ	ೋಂಂ	ೀಂ	ೀಂಂ

ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ

ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸ್ವರಾಕ್ಷರವು ಸೇರಿದಾಗ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರವಾಗುವುದು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಚಾತೀಯ ಮತ್ತು ವಿಚಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳೆಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಸಚಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು – ಅಮೃ, ಅಕ್ಷ, ಅಜ್ಞ, ಅಪ್ಪ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವಿಚಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳು – ಶಸ್ತ್ರ, ಅಸ್ತ್ರ, ಅಕ್ಷರ, ಪುಸ್ತಕ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಂಯುಕ್ತರಗಳನ್ನು ಒತ್ತಕರಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು.

ಒತ್ತಗಳು (ವ್ಯಂಜನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು)

ರ ಇ ಉ ಣ ಜ
ಚ ಲ ಜ ಯ ಇ
ಎ ಉ ಈ ಇ
ಅ ಇ ಈ ಇ
ಎ ಉ ಬ ಭ ಈ
ಲಿ ಉ ವ ತ ಯ ಈ ಇ

ತ್, ನ್, ಮ್, ಯ್, ರ್, ಲ್, ಈ ವ್ಯಂಜನಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಮೂಲ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗಂತೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ. ‘ರ್’ ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ಎರಡು ಚಿಹ್ನೆಗಳಿದ್ದು, ಸಂಯುಕ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ‘ರ್’ ಮೊದಲು ಉಚ್ಛಾರವಾಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಕಾರವತ್ತನ್ನು (೯) ‘ರ್’ ಹೊನೆಗೆ ಉಚ್ಛಾರವಾಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ‘ರ್’ ಚಿಹ್ನೆ (೧) ಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

ಉದಾ: ಅಥ್, ಸೂರ್ಯ, ಸೂರ್ಯ, ವಕ್, ಅಗ್.

*****

೨. ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು

ಸತೀಶ ಕುಲಕರ್ಮ್‌ –

ಪ್ರಮೇಶ: ಅಸಮಾನತೆ ಹಾಗೂ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ದೇಶದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ, ಅಜ್ಞಾನ, ಅನ್ಯಾಯ, ದೌಜನ್ಯ, ಶೋಷಣೆಗಳಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ತಾಂಡವವಾಡುವಂತಾಯಿತು. ಸರ್ವರ ಏಳಿಗೆ ಮಾರಕವಾಯಿತು. ಸಮುದಾಯದ ಹಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಿಂತನೆಗಳು ರೂಪಗೊಂಡು ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಭರವಸೆಯ ಬೆಳಕನ್ನು ಮರಿಗೊಳಿಸಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಚ್ಛೇಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಹೊಸ ಸಂಚಲನಶಕ್ತಿ ಸಂಚಲಿಸಿತು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣವೋಂದರ ಆಶಯವನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಗೀತೆಗಳು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟವು. ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ‘ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು ಕಟ್ಟತೇವ’ ಕ್ರಾಂತಿಗೀತೆ ಚಳುವಳಿಗಾರರ ಹಾಡಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು

ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು

ಕಟ್ಟೇ ಕಟ್ಟತೇವ

ಒಡೆದ ಮನಸುಗಳ

ಕಂಡ ಕನಸುಗಳ

ಕಟ್ಟೇ ಕಟ್ಟತೇವ

ನಾವು ಕನಸು ಕಟ್ಟತೇವ ||ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು|| ೧||

ಜಾತಿ ಇಲ್ಲದ

ಭೀತಿ ಇಲ್ಲದ

ಬಾಳ ಕಟ್ಟತೇವ

ಕುಲವೆನ್ನದ ಮನುಕುಲವ

ನಾವು ಕಟ್ಟತೇವ

ನಾವು ನಾಡ ಕಟ್ಟತೇವ ||ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು|| ೨||

ಗೋಳಿಲ್ಲದ ಗುಂಡಿಲ್ಲದ

ನಾಡ ಕಟ್ಟತೇವ

ನೂರು ಮನಸಿನ

ಕೋಟಿ ಕನಸಿನ

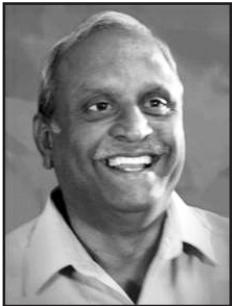
ಹಾಡ ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು ನಾಡ ಕಟ್ಟತೇವ ||ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು|| ೩||

©KTBS
Not to be republished

ಕ್ರಾಂತಿ ಕೆಂಡದ
 ಕುಂಡ ಹೊತ್ತು ನಾವು
 ಮುಳ್ಳು ತುಳಿಯತೇವ
 ರಕ್ತಗಾಲಿನ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಹಾಡ ಬರೆಯತೇವ
 ನೆಲಕ ಹಾಡ ಬರೆಯತೇವ || ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು|| |||

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಸತೀಶ ಕುಲಕರ್ನಿಂಯವರು ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಳುವಳಿಯ ಒಳಿನ್ನಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬಂದ ಮುಖ್ಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿಬ್ಬರು. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಗೋಡೆ ಶಾಲ್ಲುಕಿನ ಗುಡಗೇರಿಯವರಾದ ಇವರು, ಇಂಜಿನಿಯರ ಜುಲೈಸ್ ಇಲ್ಲಿ ರಂದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ರಂಗಭೂಮಿ ಹೀಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ‘ಬೆಂಕಿ ಬೇರು’, ‘ನೆಲದ ನೆರಳು’, ‘ವಿಕ್ಸಿಪ್ತು’, ‘ಒಡಲಾಳ ಕಿಂಚ್ಚು’, ‘ವಿಷಾದಯೋಗ’, ‘ಗಾಂಥಿಗಿಡ’, ‘ಕಂಪನಿ ಸವಾಲು’ ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. ‘ಭಿನ್ನ’ (ಮರಾಠಿಯಿಂದ ಅನುವಾದಿತವಾದ ನಾಟಕ); ‘ಸಮುದ್ರ ಸೂರ್ಯ’ ಮತ್ತು ‘ಗುರುವಯ್ದ ಗೋಕಾಕರು’ (ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿಗಳು); ‘ಓದೊಳಗಿನ ಓದು’ (ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿ) ಇವು ಇತರ ಕೃತಿಗಳು.

ಪದಗಳ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ

ಒಡೆದ ಮನಸು-ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಸಂಬಂಧ
 ಕಳೆದುಹೋದ ಜನ;

ಕಟ್ಟು-ನಿಮಿಂಸು;
 ಕುಂಡ-ಬೆಂಕಿಯ ಕುಣಿ, ಹೋಮಕ್ಕಾಗಿ
 ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಗುಣಿ;
 ಕುಲ-ಗುಂಪು, ಜಾತಿ;

ಕ್ರಾಂತಿ-ಆಂದೋಲನ;

ಗುಂಡು-ಬಂಡೂಕಿನ ಗೋಲಿ;
 ಗೋಳು-ಕಟ್ಟು, ಸಂಕಟ;
 ಬಾಳು-ಬದುಕು, ಜೀವನ.

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಯಾವೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?
  - ಎಂತಹ ಬಾಳನ್ನು ಕಟ್ಟತೇವೆ ಎಂದು ‘ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು’ ಕವಿತೆಯು ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತದೆ?
  - ‘ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಎಂತಹ ಕುಂಡವನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

೪. ಮನುಕುಲವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟತ್ತೇವೆಂದು ಕವಿ ಕುಲಕರ್ಮಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
೫. ‘ಕಟ್ಟತ್ತೇವ ನಾವು’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಕಾಲುಗಳು ಏಕೆ ರಕ್ತವಾಗಿವೆ?
೬. ಕುಲಕರ್ಮಿಯವರು ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೭. ಸತೀಶ ಕುಲಕರ್ಮಿಯವರು ಎಂತಹ ಹಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
- ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ವೈಮನಸ್ಸನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ಕನಸು ‘ಕಟ್ಟತ್ತೇವ ನಾವು’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ?
  - ಸತೀಶ ಕುಲಕರ್ಮಿಯವರು ಎಂತಹ ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
  - ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವವರು ಪಡಬೇಕಾದ ಕಷ್ಟ ‘ಕಟ್ಟತ್ತೇವ ನಾವು’ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿದೆ?
೮. ‘ಕಟ್ಟತ್ತೇವ ನಾವು’ ಕವಿತೆಯು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಕನಸಿನ ಹಾಡನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಟ್ಟಲು ಬಯಸುತ್ತಿದೆ?
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
- ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಆಶಯ ಸತೀಶ ಕುಲಕರ್ಮಿ ಅವರ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದೆ? ವಿವರಿಸಿ.
  - ‘ಕಟ್ಟತ್ತೇವ ನಾವು’ ಕವಿತೆಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದೆ?
- ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭದೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.
- “ರಕ್ತಗಾಲಿನ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಹಾಡ ಬರೆಯತ್ತೇವ”
  - “ಗೋಳಿಲ್ಲದ ಗುಂಡಿಲ್ಲದ ನಾಡ ಕಟ್ಟತ್ತೇವ”
  - “ಒಡೆದ ಮನಸುಗಳ ಕಂಡ ಕನಸುಗಳ ಕಟ್ಟೇ ಕಟ್ಟತ್ತೇವ”

ಭಾಷಾಭಾಷೆ

- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ರೂಪ ಬರೆಯಿರಿ.
ಕಟ್ಟತ್ತೇವ, ಬರೆಯತ್ತೇವ, ನೆಲಕ, ತುಳಿಯತ್ತೇವ.
- ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
ಗುಂಡಿಲ್ಲದ, ರಕ್ತಗಾಲಿನ, ಕುಲವೆನ್ನದ, ಗೋಳಿಲ್ಲದ.
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ.
ಕನಸು, ಕ್ರಾಂತಿ, ನಾಡು, ಪಾಲು.

ಈ) ‘ಕಟ್ಟತೇವ ನಾವು’ ಪದ್ಯದ ಎರಡು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೇ ಸುಡಿಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚಿತರ್ವ

- ಅ) ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ಆಶಯದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.
- ಆ) ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಇ) ಜಾತಿ-ವರ್ಗ-ಧರ್ಮ-ಲಿಂಗ ಮುಂತಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡಿದ ಫಟನೆ ನಿಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಏಳಿಂಟು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ

‘ಜಾತಿ-ವರ್ಗ-ಧರ್ಮ-ಲಿಂಗ ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳಿಂದ ತಾರತಮ್ಯ ವಾಡುವುದು ಮಾನವೀಯ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ’ ಚರ್ಚಿಸಿ ಏಳಿಂಟು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಈ) ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿದ ಧೀಮಂತರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ಘ್ಯಕರಣ

ಅಲಂಕಾರ

ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಓದುಗರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಚಮತ್ವಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅಲಂಕಾರ ಎನ್ನುವರು. ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಭಾಷೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಅಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ, ಅಥಾರಲಂಕಾರ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ಅಕ್ಷರಗಳ ಜೋಡಣೆಯ ಚಮತ್ವಾರದಿಂದ ಕಾವ್ಯ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಾತಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರೆ ಅದೇ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ.

- ಉದಾ : ೧. ‘ಅಡುತ ಹಾಡುತ ಓಡುತ ಬೇಡುತ ನೋಡುತ ಬಂದಳು ಸಿಂಗಾರಿ’
೨. ‘ಲಲಿತ ಲವಂಗ ಲತಾ ಪರಿಶೀಲನ ಕೋಮಲ ಮಲಯ ಸಮೀರೇ’.
೩. ‘ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಕ ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಧಕ ದ್ಯು ಧಕ ಧಕ’.

“ಹೆತ್ತತಾಯಿ ಹೊತ್ತನಾಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಏಗಿಲು”

* * * * *

೨. ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃ

ಮ. ನ. ಮುಕ್ತಾಯಿ -

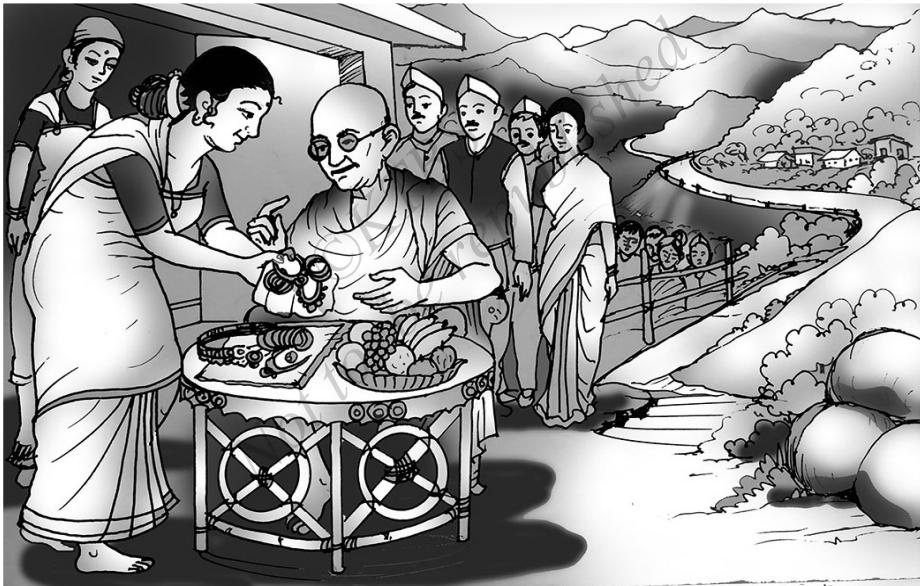
ಪ್ರವೇಶ: ‘ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಗೌರಮೃ ಕನ್ನಡದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮನೋಭಾವದ ಲೇಖಿಕಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರುವ ವೊದಲೇ ಗೌರಮೃ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಸ್ಯೆ ಕುರಿತು ಬರೆಯುವ ಗಟ್ಟಿತನ ತೋರಿದವರು. ಅವರ ಬದುಕಿನಂತೆಯೇ ಅವರ ಕಥೆಗಳೂ ನಿರಾಡಂಬರವಾಗಿವೆ. ಕಲೆಯಾಗಿ ಅರಳಿ ಇಂದಿಗೂ ತಾಜಾತನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಗೌರಮೃನವರು ಈಚು ಕಲಿತವರು. ಟೆನಿಸ್ ಆಡಿದವರು. ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಹರಿಜನೋದ್ದಾರ ನಿಧಿಗೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ನೀಡಿದವರು. ಇಂತಹ ಧೀಮಂತ ಮನೋಭಾವದ ಕನ್ನಡ ಲೇಖಿಕೆಯ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಲೇಖಿಕೆಯರಾದ ನಂಜನಗೂಡು ಶಿರುಮಳಾಂಬ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆರ್. ಕಲ್ಯಾಣಮೃ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಸರಸ್ವತಿಬಾಯಿ ರಾಜವಾಡೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶಿರುಮಲೆ ರಾಜಮೃ ಮುಂತಾದವರಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃ ಸಹ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಣ್ಣಕರ್ತೆಗಳ ಮೂಲಕ ನಾಡಿನ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಚಿತರಾದ ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃ ಬದುಕಿದ್ದ ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳು ಮಾತ್ರ. ಇಂದಿರಲ್ಲಿ ‘ಮನವಿವಾಹ’ ಎಂಬ ಕರೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆತ್ತ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಅವರ ವಯಸ್ಸು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷ.

ಗೌರಮೃನವರ ಮೂರಜರು ಮೂಲತಃ ವಿಟ್ಟ ಸೀಮೆಯವರಾಗಿದ್ದ ಕೇಂಳಿ ಕುಕ್ಕೆ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾಗದಿಂದ ಘಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶವಾದ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದ್ದರು. ಮಡಿಕೆರಿಯಲ್ಲಿ ವಕೀಲರು ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಂಟರ್ ಆಗಿದ್ದ ಎನ್. ಎಸ್. ರಾಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ನಂಜಕ್ಕೆ ಎಂಬ ದಂಪತೀಗಳ ಕೊನೆಯ ಮಗಳಾಗಿ ಹಂಟಿದವರು ಗೌರಮೃ.

ಗೌರಮೃನ ಹದಿಹರೆಯದ ದಿನಗಳು ಮಡಿಕೆರಿಯ ಸುಂದರ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾದಕರವಾಗಿ ಕಳೆದವು. ಆಗಭರ್ ಶ್ರೀಮಂತ ಜಿ. ಎಂ ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯ ಎಂಬುವರಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಗಿ ಕಾಫಿ ಎಸ್ಟೇಟ್ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಶುಂಠಿಕೊಪ್ಪದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಟಿ. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಯ್ಯನವರೊಡನೆ ಇಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಡ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರಾಂತ ಲೇಖಿಕರು ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗೆ ಮೊಕ್ಕಾಂ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದರು ಉಂಟು. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರೆಲ್ಲರ ಪರಿಚಯ ಗೌರಮೃನವರಿಗಿತ್ತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಮತ್ತು ಲೇಖಿಕೆಯಾಗಿದ್ದ ಆರ್. ಕಲ್ಯಾಣಮೃ ಅವರೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಇವರು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯದ ಚರ್ಚೆ, ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಂಪರ್ಕ ಈ ಲೇಖಿಕೆಯ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದವು. ಯಕ್ಕಾನ, ತಾಳಮದ್ದಲೆ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಉಮರ್ ಶಿಯಾಮನ ಕಾವ್ಯ ಇವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಇವರು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಜಾನಪದದ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ ಇದ್ದ ಇವರು ಕೆಲವು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರು.

ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಗೌರಮೃಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಬೇಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈಜು ಕಲಿತು ಚೆನಿಸ್ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಗೌರಮೃಗಾಂಧಿ ಲವಲವಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂತ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಜಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಇವರು ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಪರಮ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿದ್ದ ಇವರು ತಮ್ಮ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ, ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ತಮ್ಮಂತಹ ಸಾಧಾರಣ ಕುಟುಂಬದವರ ಮನೆಗೂ ಬರಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಹರವನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಂಜಿನೀ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಕನಾರಟಕ ಪ್ರವಾಸ ಕ್ರೇಗೊಂಡು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಂಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗತಿ ಇದು. ಕೊಡಗಿನ ಕಿತ್ತಲೆ ಹಣ್ಣು ನೀಡಿ ಎಳೆ ಚೆಲುವೆಯ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದ ಗಾಂಧಿಜಿ ಗೌರಮೃಗಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿನಂತೆ ಅವರ ಮನೆಗೂ ಬಂದರು. ಆಗ ಗೌರಮೃಗಾರವರ ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರ ಸಂಬಂಧ ನಿರ್ಧಿಗೆ, ತನ್ನ ಕೊರಳಿನ ಮಂಗಳಸೂತ್ರ, ಕಿವಿಯ ಓಲೆ ಮತ್ತು ಮೂಗುಬೋಟ್ಟಿನ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಒಡವೆಗಳನ್ನೂ ಮಹಾತ್ಮರ ಕ್ರೇಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವರು ಅವಾಕ್ಯಾದರು.

ಗೌರಮೃಗಾರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕೇಳಿದ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾರ್ಥಕದ ಕನಸುಗಳ, ಆದರ್ಶಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಗೌರಮೃಗಾರವರ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ಜೀವಿಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸದಭಿರುಚಿ ಹಾಗೂ ಮನದಾಳದ ಅನಿಸಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಹೊಸ ಸಮಾಜವೊಂದರ ನಿರ್ಮಾಣದ ಶಕ್ತಿಯಿರುವುದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ.

ಗೌರಮೃಂತವರ ಆರೋಗ್ಯಕರ ನಿಲುವಿನ, ಜಾತ್ಯತೀತ ಮನೋಧಮ್ಯದ, ಮಾನವೀಯ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅಪಾರ ಜೀವನಪ್ರೀತಿಯ ಕರ್ತೆಗಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಕೋಶಗಳು ಮತ್ತು ನಿಸ್ಪಾಯಕರೆಯ ಇಕ್ಕಟನಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಕ್ರೈಸ್ತರು ನಾನಾ ಮುಖಿಗಳ ಸೂಕ್ತವಾದ ಅನಾವರಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಬದುಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಗೌರಮೃಂತ ಆ ಕಾಲದ ಮಹಿಳಾ ಸದಭಿರುಚಿಯ ದ್ಯೂತಕವಾಗಿದ್ದರು.

ಕನಾಂಟಿಕದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸುಂದರ ಕೊಡಗಿನ ಪರಿಶುದ್ಧ ತಂಪು ಹವೆಯ ಆನಂದ ಅನುಭವಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಗೌರಮೃಂತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿ ತುಂಬಿದ ಆತ್ಮೀಯ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ನಿರಂತರ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿ ಹೊಸ ಹೆಚ್ಚಿಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂಫಿಲ್ ಏಪ್ರಿಲ್ ಇಂರಂದು ತಾವು ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಕೇವಲ ಮೂರು ಮೈಲಿಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಟ್ಟಿಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಈಜಾಡುವಾಗ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದರು. ಇವರ ಕರೆಗಳಿಂದ ಜಿಗುರಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಗಲಪ್ರದವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರ ಮರಣದಿಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡೇ ಮರುಗುವಂತಾಯಿತು.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಮ.ನ. ಮುಕ್ಕಾಯಿ ಅವರು ಶಿವಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರತೋಳಲು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇಂಟಿರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಕಾರ್ಮಿಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಮಾನ ನಿಗಮದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಇವರು ಸಣ್ಣ ಕರೆ, ಜೀವನ ಜರಿತ್ತೆ, ಲೇಖನ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಂತ’ ಜೀವನ ಜರಿತ್ಯೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಶಿವಣ್ಣ ಅವರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಅನನ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಬೇತನ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಮುಕ್ಕಾಯಿಯವರು ಬರೆದಿರುವ ‘ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಂತ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅನಾವರಣ-ಮರೆಯನ್ನು ಸರಿಸುವುದು,
ಮುಜ್ಜಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು;

ಅಪರಿಮಿತ-ಮೀತಿಯಿಲ್ಲದ;

ಅವಾಕ್ಷಾಗು-ಅಶ್ವಯು-ಪಡು, ಮಾತಿಲ್ಲವಾಗು;
ಅಹ್ಲಾದ-ಸಂತೋಷ, ಆನಂದ;

ದ್ಯೂತಕ-ಸಂಕೇತ;

ನಿರಂತರ-ಎಡೆಬಿಡದ, ಸತತವಾದ;

ಪರಿಜ್ಞಾನ-ಸೂಕ್ತವಾದ ಜ್ಞಾನ;

ಮೊಕ್ಷಾಂ-ತಾತ್ವಾಲಿಕವಾಗಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲ;

ಸಂಕೋಳ-ಬೇಡಿ, ಕೋಳ, ಬಂಧ;

ಸಂವೇದನಾ-ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವ ಮತ್ತು
ಚಿಂತನೆಯಳ್ಳ;

ಶ್ರೇಣಿ-ಸಾಲು, ಪಂಕ್ತಿ, ಗುಂಪು, ಸಮೂಹ.

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂವೇದನಾಶೀಲ ಲೇಖಕರು ಯಾರು ಯಾರು?
  - ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರ ವಿವಾಹವು ಯಾರೋಡನೆ ಆಯಿತು?
  - ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗೆ ಮೊಕ್ಕಾಂ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಯಾರು?
  - ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರು ಯಾವುದರ ಬಗೆಗೆ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು?
  - ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರು ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದೇಕೆ?
  - ಆರ್. ಕಲ್ಯಾಣಮೃಷಣ ಯಾರು?
- ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು – ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಮೂರಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇರಕವಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಯಾವುವು?
  - ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಗೌರಮೃಷಣವರ ಮನೆಗೆ ಏಕ ಬಂದರು?
  - ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರು ಸಾಫಂಟ್‌ಟ್ರೈ ಚೆಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರು?
  - ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಅವಾಕ್ಯಗಳು ಕಾರಣವೇನು?
  - ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರಗಳಾವುವು?
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು – ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಗಾಂಧಿಜಿಯವರು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದಾಗ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
  - ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮೂರಕವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
  - ‘ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರು ಆ ಕಾಲದ ಮಹಿಳಾ ಸದಭಿರುಚಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದ್ದರು’ ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿರಿ.
- ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಅಪೋಣ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದು ಪೂರಣಗೊಳಿಸಿರಿ.
- ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರು ಬರೆದ ಮೊದಲ ಕತೆಯ ಹೆಸರು -----
  - ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಷಣವರ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರು -----

೨. ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಂಘವರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು -----

೩. ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಂಘವರ ಪತಿಯ ಹೆಸರು -----

೪. ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಂಘವರು ಅಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಹೋಳೆಯ ಹೆಸರು -----

೫. ಕೊಡಗಿನ ಗೌರಮೃಂಘವರ ಮೂರ್ವಜರ ಸೀಮೆಯ ಹೆಸರು -----

ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ನಿರಾದಂಬರ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಗಟ್ಟಿತನ, ಆಸಕ್ತಿ, ಅಪರಿಮಿತ.

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಮಹಾತ್ಮ, ಪರಿಜ್ಞಾನವನ್ನು, ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರ, ಸದಭಿರುಚಿ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ನವೋದಯ, ಜಾತ್ಯತೀತ.

ಇ) ಕೆಳಗಿನ ತತ್ವಮಂಗಳಿಗೆ ತಡ್ಡವಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ, ವರ್ಣ, ಶೈಲಿ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ‘ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶ್ರೀಮಂತಗೋಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೊಡುಗೆ’ – ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಆ) ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕಿಯರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗೃಹಿಸಿರಿ.

ಎ೦ಕರಣ

ನಾಮಪದ

ಭಾಗ ‘ಅ’

ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳನ್ನು ನಾಮಪದಗಳು ಎನ್ನುವರು. ನಾಮಪದದ ಮೂಲ ರೂಪಗಳಿಗೆ ‘ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ’ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಮನೆಯಲ್ಲಿ (ನಾಮಪದ), ಮನೆ (ನಾಮಪ್ರಕೃತಿ) ಅಲ್ಲಿ (ಪ್ರತ್ಯೇಯ)

ವಸ್ತು, ವೈಕಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಸ್ಥಳ, ಗುಣ, ಸ್ವಭಾವ, ಸಂಖ್ಯೆ, ಸ್ಥಾನ, ಅಳತೆ, ತೂಕ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಮಪದ ಎನಿಸುವವು. ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅನೇಕ ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

- (೧) ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳು ಅಥವಾ ನಾಮವಾಚಕ
- (೨) ಗುಣವಾಚಕಗಳು
- (೩) ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು
- (೪) ಸಂಖ್ಯೇಯವಾಚಕಗಳು
- (೫) ಭಾವನಾಮಗಳು
- (೬) ಪರಿಮಾಣವಾಚಕಗಳು
- (೭) ಪ್ರಕಾರವಾಚಕಗಳು
- (೮) ದಿಗ್ಂಜಕಗಳು
- (೯) ಸರ್ವನಾಮಗಳು

ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳು

ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲ ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ:- ಚೀತನವುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳು-ಮಾನವ, ಹುಡುಗಿ, ಗೌರಿ, ಮಹೇಶ, ಅಜ್ಞ, ನಾಯಿ, ಬೆಂಕ್, ಆನೆ ಮುಂತಾದವು.

ಚೀತನವಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುಗಳು-ಮಣಿ, ಗಿಡ, ಭೋಮಿ, ಜಲ, ಎಲೆ, ಹೊವು, ಹಣ್ಣಿ, ಕಾಯಿ, ಬೆಟ್ಟ, ಕಾಡು, ಶಾಲೆ ಮರ, ಮನೆ, ಪುಸ್ತಕ-ಮುಂತಾದವು.

ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳಲ್ಲಿ (೧) ರೂಢನಾಮ, (೨) ಅಂಕಿತನಾಮ, (೩) ಅನ್ವಯಧಕನಾಮ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧ.

(ಅ) ರೂಢನಾಮ	- ರೂಧಿಯಿಂದ ಬಂದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಚಕಗಳೇ ರೂಢನಾಮಗಳು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ನದಿ, ಕಾಡು, ಪರ್ವತ, ಮನುಷ್ಯ, ಹೆಂಗಸು, ಹುಡುಗ, ನಗರ, ದೇಶ-ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ನದಿ, ಕಾಡು ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳು ಎಲ್ಲ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಡಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಚಕಗಳು.
(ಆ) ಅಂಕಿತನಾಮ	- ವ್ಯವಹಾರದ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಹೆಸರುಗಳೇ ಅಂಕಿತ ನಾಮಗಳು. ಅಂದರೆ ರೂಢನಾಮಗಳಿಗೆ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರುಗಳು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ:-ಗಂಗಾ, ಗೋದಾವರಿ, ಗೋಮತಿ, ಕಾವೇರಿ, ಹಿಮಾಲಯ, ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ, ಶಂಕರ, ರಂಗ, ಸಲೀಮು, ರಿಚರ್ಡ್, ಭೀಮ, ಘಾತೀಮು, ರೀಣಾ, ಸಾವಿತ್ರಿ, ಧಾರವಾಡ, ಭಾರತ, ಕನಾರ್ಟಿಕ, ಆಲ, ಬೇವು, ಮಾವು-ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

- (ಇ) ಅನ್ವಯಕನಾಮ : ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರುಗಳೇ ಅನ್ವಯಕನಾಮಗಳು.
ಲುದಾಹರಣೆಗೆ:-ಕುಂಟ, ಹೆಳವ, ಕಿವುಡ, ವಿಜಾಂತಿ, ವ್ಯಾಪಾರಿ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ಶಿಕ್ಷಕ, ರೋಗಿ, ವೈದ್ಯ, ಯೋಗಿ-ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.
- (ಇ) ಗುಣವಾಚಕ : ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣ, ರೀತಿ, ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಿಶೇಷಣಗಳೆಲ್ಲ ಗುಣವಾಚಕ ಎನಿಸುವವು.
ಲುದಾಹರಣೆಗೆ:-ದೊಡ್ಡ, ಕಿರಿದು, ಹಳೆಯ, ಕೆಟ್ಟದು, ಬಿಳಿದು, ಹಿರಿದು -ಇತ್ಯಾದಿ.
- (ಉ) ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ : ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಗಳು.
ಲುದಾಹರಣೆಗೆ:- ಎರಡು, ಹತ್ತು, ನೂರು, ಸಾವಿರ, ಲಕ್ಷ, ಕೋಟಿ ಮೂವರು -ಇತ್ಯಾದಿ.
- (ಇ) ಸಂಖ್ಯೇಯವಾಚಕ : ಸಂಖ್ಯೇಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಬ್ದಗಳೇ ಸಂಖ್ಯೇಯವಾಚಕಗಳು.
ಲುದಾಹರಣೆಗೆ:- ಮೂರನೆಯ, ಇಪ್ಪುಡಿ, ಪಂಚಾಮೃತ -ಇತ್ಯಾದಿ.
- (ಇ) ಭಾವನಾಮ : ವಸ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯೆಯ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲ ಭಾವನಾಮಗಳು.
ಲುದಾಹರಣೆಗೆ:- ಆಟ, ನೋಟ, ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು, ಪೆಂಪು -ಇತ್ಯಾದಿ.
- (ಇ) ಪರಿಮಾಣವಾಚಕ : ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಳತೆ, ಪರಿಮಾಣ, ಗ್ರಾತ್ರಿ -ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಬ್ದಗಳು ಪರಿಮಾಣವಾಚಕಗಳು.
ಲುದಾಹರಣೆಗೆ:-ಹಲವು, ಕೆಲವು, ಅನಿತು, ಇನಿತು, ಅಷ್ಟು, ಇಷ್ಟು, ಎನಿತು, ಪಲವು -ಇತ್ಯಾದಿ.
- (ಇ) ಪ್ರಕಾರವಾಚಕ : ವಸ್ತುಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಅಥವಾ ರೀತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರವಾಚಕಗಳು. ಇವೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗುಣವಾಚಕಗಳೇ ಆಗಿವೆ.
ಲುದಾಹರಣೆಗೆ:- ಎಂತಹ, ಎಂಥ, ಇಂಥ, ಇಂಥದು, ಅಂಥ, ಅಂತಹದು, ಇಂತಹದು, ಅಂಥವನು, ಅಂಥವಳು, ಅಂಥದು, ಅಂತಹವನು, ಇಂತಹವನು -ಇತ್ಯಾದಿ.
- (ಇ) ದಿಗ್ಂಜಿಕ : ದಿಕ್ಕುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲ ದಿಗ್ಂಜಿಕಗಳು.
ಲುದಾಹರಣೆಗೆ:- ಆಚೆ, ಈಚೆ ಉತ್ತರ, ಬಡಗಲು, ಬಡಗಣ, ದಕ್ಷಿಣ, ತೆಂಕಲು, ತೆಂಕಣ, ಪೂರ್ವ, ಮೂಡಲು, ಮೂಡಣ, ಪಣ್ಣಿಮು, ಪಡುವಲು, ಪಡುವಣ, ಈಶಾನ್ಯ, ವಾಯವ್ಯ, ಆಗ್ನೇಯ, ಸ್ಯಾಮೃತ -ಇತ್ಯಾದಿ.
- (ಇ) ಸರ್ವನಾಮ : ವಸ್ತುವಾಚಕಗಳಾದ ನಾಮಪದಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ (ಯೋಧಿಸುವ) ಶಬ್ದಗಳೇ ಸರ್ವನಾಮಗಳು.

ಸರ್ವನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧ

(೧) ಪುರುಷಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು.

(೨) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು.

(೩) ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು.

೧. ಪುರುಷಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು: ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ, ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ

ಉದಾಹರಣೆಗೆ:—

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪುರುಷಾರ್ಥಕಗಳು	ಏಕವಚನ	ಬಹುವಚನ
೧	ಉತ್ತಮ ಪುರುಷ ಸರ್ವನಾಮಗಳು	ನಾನು	ನಾವು
೨	ಮಧ್ಯಮ ಪುರುಷ ಸರ್ವನಾಮಗಳು	ನೀನು	ನೀವು
೩	ಪ್ರಥಮ ಪುರುಷ ಸರ್ವನಾಮಗಳು	ಅವನು, ಅವಳು, ಅದು.	ಅವರು, ಅವು.

೨. ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು: ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಶಬ್ದಗಳು ಹಾಗೂ ಹೆಸರುಗಳು

ಉದಾಹರಣೆಗೆ:— ಯಾವುದು? ಯಾರು? ಏನು? ಏತರದು? ಆವುದು? ಏನ್? ಇತ್ಯಾದಿ.

೩. ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಗಳು

ಉದಾಹರಣೆಗೆ:— ತಾನು, ತಾವು ತನ್ನ, ತಮ್ಮ.

ಲಿಂಗಗಳು

ಲಿಂಗವೆನ್ನುವುದರ ಮೂಲ ಅರ್ಥ ಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಗುರುತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಲಿಂಗವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ೨ ವಿಧಗಳಿವೆ.

೧) ಪುಲ್ಲಿಂಗ

೨) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ

೩) ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ

೧) ಪುಲ್ಲಿಂಗ : ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ‘ಗಂಡು’ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳು ‘ಪುಲ್ಲಿಂಗ’ ವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ಸುಯೀಶ, ಪಂಡಿತ, ರಹಿಮ, ಭೀಮ, ಜಾನ್, ಕರೀ, ಶೀಕ್ಕರ, ಹುಡುಗ ಇತ್ಯಾದಿ.

- ೧) ಸ್ತೀಲಿಂಗ : ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ‘ಹೆಣ್ಣು’ ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳು ‘ಸ್ತೀಲಿಂಗ’ ವೆನಿಸುತ್ತವೆ.
- ಉದಾ : ರಾಣಿ, ಗಂಗೆ, ತಾಯಿ, ಘಾತಿಮಾ, ಹುಡುಗಿ, ಕವಯಿತ್ರಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ೨) ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ : ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ‘ಗಂಡು’ ಅಥವಾ ‘ಹೆಣ್ಣು’ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಎನ್ನುವರು. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ‘ಗಂಡು’ ಅಥವಾ ‘ಹೆಣ್ಣು’ ಎಂದು ಸೂಚಿತವಾದರೂ ಅವನ್ನು ಮಲ್ಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಸ್ತೀಲಿಂಗ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

ಉದಾ : ಮಗು, ಕರು, ಪ್ರಾಣಿ, ಕಲ್ಲು, ಜನ, ಕೋಣ, ಆಕಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನಪುಂಸಕ ಲಿಂಗವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.

ವಚನಗಳು

ವಚನ ಎಂದರೆ ಸಂಖ್ಯೀಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಏರಡು ರೀತಿಯ ವಚನಗಳಿವೆ.

೧) ಏಕವಚನ   ೨) ಬಹುವಚನ

ಏಕವಚನ : ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದಕ್ಕೆ ‘ಏಕವಚನ’ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ : ಹುಡುಗ, ಶಾಲೆ, ಮಗು, ಹುಡುಗಿ, ಗಿಡ, ಪ್ರಾಣಿ

ಬಹುವಚನ : ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದವನ್ನು ‘ಬಹುವಚನ’ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ : ಹುಡುಗರು, ಶಾಲೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳು, ಹುಡುಗಿಯರು, ಗಿಡಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು

ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳು

ನಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಗಳ ಮುಂದೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಬಂಧಗಳ ಅರ್ಥ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳಿಗೆ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಗಳು ಎಂದು ಹೇಬು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಕಗಳು ಎಂದೂ ಹೇಬರಿದೆ. ಇವು ಸಂಬಂಧಕಾರಕಗಳು. ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಹೇಬು.

ಎಳು ವಿಭಕ್ತಿಗಳಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ಎಳು ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳಿವೆ.

	ವಿಭಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು	ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು	ಲುದಾಹರಣೆ
೧.	ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ	ಉ	ಮರ+ಉ = ಮರವು
೨.	ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ	ಅನ್ನ	ಮರ+ಅನ್ನ = ಮರವನ್ನು
೩.	ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ	ಇಂದ	ಮರ+ಇಂದ = ಮರದಿಂದ
೪.	ಚತುರ್ಥಿಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ	ಗೆ/ಕೆ/ಇಗೆ/ಕೆ	ಮರ+ಕೆ = ಮರಕೆ ಮನೆಗೆ, ಹೆಸರಿಗೆ, ಅದಕ್ಕೆ
೫.	ಪಂಚಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ	ದೆಸೆಯಿಂದ	ವುರ+ದೆ ಸೆ ಯಿಂದ=ವುರದ ದೆಸೆಯಿಂದ
೬.	ಷಟ್ತಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ	ಅ	ಮರ+ಅ = ಮರದ
೭.	ಸದ್ಯಮಾ ವಿಭಕ್ತಿ	ಅಲ್ಲಿ	ಮರ+ಅಲ್ಲಿ = ಮರದಲ್ಲಿ

ಗಮನಿಸಿ: ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಳಸುವ ಪರಿಪಾಟಿವಿದೆ.

ಲುದಾ: ಹುಡುಗನು ಬಂದನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹುಡುಗ ಬಂದನು ಎಂದೂ ಬಳಸುವರು. ಅದೇ ರೀತಿ ಪಂಚಮಾ ವಿಭಕ್ತಿಯ ಬದಲು ತೃತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಬಳಸುವರು.

ಲುದಾ: ‘ಮರದ ದೆಸೆಯಿಂದ’ ಎಂಬುದನ್ನು ‘ಮರದಿಂದ’ ಎಂದು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾಗ ‘ಆ’

ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೋಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

- ಅ) ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗಗಳು ಯಾವುವು?
- ಆ) ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ವಚನಗಳು ಯಾವುವು?
- ಇ) ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ಎಷ್ಟು? ಅವು ಯಾವುವು?

* * * * *

೪. ಭೂಮಿತಾಯ ಕುಡಿಗಳು

ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ -

ಪ್ರವೇಶ: ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ವೈವಿಧ್ಯ ಇದ್ದರೂ ಒಳಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಇರುವಂತೆ, ಭೂಮಿತಾಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಗ್ಗಟಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರಪಂಚದ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆ, ರೂಢಿ-ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಮಾನವರಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ. ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆದಂತೆ ನಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಧರ್ಮ, ಭಾಷೆ, ಜನಾಂಗ ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಪಂಚಭೂತಗಳಾದ ಭೂಮಿ, ಆಕಾಶ, ಅಗ್ನಿ, ಜಲ, ಗಾಳಿ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವಾಗ ಈ ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿರಬೇಕು ‘ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ’ ಎಂಬುದು ಕವಿವಾಣಿ. ಮಾನವ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ‘ವಿಶ್ವಮಾನವ’, ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ‘ಅಲ್ಲವೂ ನಾಗುತ್ತಾನೆ’. ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಅನೇಕ ಧರ್ಮ, ಭಾಷೆ, ಉಡುಗೆ, ತೊಡುಗೆ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ನಾವೆಲ್ಲ ಸೋದರರಂತೆ ಬಾಳ್ಳಿ ನಡೆಸಬೇಕೆಂಬ ಏಕತಾಭಾವನೆಯನ್ನು ಈ ಕವನವು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ನಾವು ನೀವು ಆವರು ಇವರು

ಒಂದೆ ಒಂದೆ ಒಂದೆ

ಭೂಮಿ ತಾಯ ಕುಡಿಗಳಿಂದು

ಪಣವ ತೊಡಿರಿ ಇಂದೆ ॥೧॥

ಸ್ವಸ್ವಭಾವ ಚಹರೆ ಬೇರೆ

ತಾಯ ಬಸಿರು ಒಂದೆ.

ಕಳಸ ಶೀಲುಬೆ ಬಿಳಿ ಮಿನಾರು

ಧರ್ಮದುಸಿರು ಒಂದೆ ॥೨॥

ಆಂಗ್ಲ ಆಷ್ಟಿಕನ್ನರಲ್ಲಿ

ಹರಿವ ನೆತ್ತರೊಂದೆ.

ಅಂತ್ಯ ರಾಗಿ ಬಿಳಿದು ಕರಿದು

ಹುಲ್ಲು ಬಣ್ಣಿ ಒಂದೆ ॥೩॥

ಬಾಣ ಬಿರುಸು, ಕುಂಡ, ಹಣತೆ

ಬೆಳಕ ಸತ್ಯ ಒಂದೆ.

ಕಂದ ವೃತ್ತ ತ್ರಿಪದಿ ವಚನ

ರಸ ಕವಿತ್ವ ಒಂದೆ. ||೫||

ಕನಾಟಕ ವಂಗ ಆಂಧ್ರ

ಭಾರತೀಯರೊಂದೆ.

ಮಾರ್ವೋರ್ಕ್ತರ ಪಡು ತೆಂಕಣ

ಗಾಳಿ ಮುಗಿಲು ಒಂದೆ. ||೬||

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಮೇ. ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಇವರು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೇವನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾರ ಘೆಬುವರಿ ಶಿರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ಭೂಗಭಾಸ್ತದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸಕಾರ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಈಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭಾವನೆಗೆ ತಕ್ಷ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಲಯ-ಗೇಯತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರು ಬಳಸುವ ರೀತಿ ವಿನೂತನವಾದದ್ದು. ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇವರು ಗಣನೀಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಡಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕಾವಲು ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಮನಸು ಗಾಂಧಿ ಬಜಾರು’, ‘ನೇನೆದವರ ಮನದಲ್ಲಿ’, ‘ಸುಮುಹೂರ್ತ’, ‘ಸಂಜೀ ಐದರ ಮಳೆ’, ‘ಸ್ವಯಂ ಸೇವೆಯ ಗಿಳಿಗಳು’, ‘ನಾನೆಂಬ ಪರಕೀಯ’, ‘ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ’, ‘ಅನಾಮಿಕ ಆಂಗ್ಲರು’, ‘ನವೋಲ್ಲಾಸ’ ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು. ನಿತ್ಯೋತ್ಸವದ ಕವಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಇವರ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ‘ಹಕ್ಕಿಗಳು’ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಸೋಧಿಯತ್ವ ಲ್ಯಾಂಡ್ ನೆಹರು ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಇವರು ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ೨೦೦೯ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇನ್ಸೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಭಾಮಿತಾಯ ಕುಡಿಗಳು ಕವನವನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರ ಸಮಗ್ರ ಕವಿತೆಗಳು ಕವನಸಂಕಲನಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಕುಂಡ-ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣದ ಬೆಳಕನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿ	ಪಡು-ಪಡುವಣ, ಪಟ್ಟಿಮು;
ಪಟಾಕಿ;	ಪಣ-ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ;
ಕುಡಿ-ವಂಶ, ಜೀಗುರು;	ಬಸಿರು-ಹೊಣೆ;
ಕ್ರಿಮಿ-ಹುಳು;	ವಂಗ-ಬಂಗಾಳ;
ಚಹರೆ-ಲಕ್ಷ್ಯಾಳ;	ವಚನ-ಮಾತು;
ತೆಂಕಣ-ದಕ್ಷಿಣ;	ಸತ್ಯ-ಸಾರ, ತಿರುಳು;
ಶ್ರೀಪದಿ-ಮೂರು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ;	ಹಣತೆ-ದೀಪ.
ನೆತ್ತುರು-ರಕ್ತ;	

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ‘ಭೂಮಿತಾಯ ಕುಡಿಗಳು’ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಯಾರು ಯಾರು ಒಂದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
- ಎಲ್ಲರೂ ಇಂದೇ ಏನೆಂದು ಪಣ ತೊಡಬೇಕೆಂದು ಕವಿ ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಆಶಿಸಿದ್ದಾರೆ?
- ಕಳಸ, ಶಿಲುಬೆ, ಬಿಳಿ ಮಿನಾರು ಇವು ಯಾವ ಧರ್ಮದ ಸಂಕೇತಗಳಾಗಿವೆ?
- ರಸ ಕವಿತ್ವ ಒಂದೇ ಆದರೂ ಆದರ ರಚನೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಒಂದೋ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಯಾವವು?
- ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ ಕವಿ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಕವಿ ಯಾರು?

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ವರಚು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಆಂಗ್ಲರು ಆಫ್ರಿಕನ್‌ರಲ್ಲಿ ಹರಿವ ನೆತ್ತರೋಂದೆ ಎಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿರುವುದರ ಜೀಚಿತ್ಯವೇನು?
- ಭಾಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಎಂದು ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಅವರು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ?
- ಬಣ್ಣ ಬೇರೆಯಾದರೂ ಜೀವರಸ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ‘ಭೂಮಿತಾಯ ಕುಡಿಗಳು’ ಕವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ?
- ಬೆಳಕಿನ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ರಸಕವಿತ್ತ ಒಂದೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್‌ರವರು ನೀಡಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳಾವಾವುವು?

- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು - ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.
- ‘ಮನುಜ ಜಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ’ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ‘ಭೂಮಿತಾಯಿ ಕುಡಿಗಳು’ ಕವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯುತಪ್ಪಾಗಿದೆ? ವಿವರಿಸಿ.
  - ‘ಭೂಮಿತಾಯಿ ಕುಡಿಗಳು’ ಈ ಕವನದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
  - ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್‌ರವರು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಕುಡಿಗಳೆಂದು ಏಕ ಪಣ ತೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
- ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಸ್ವಾರ್ಥಸೂಚಿತ ವಿವರಿಸಿ.
- “ಭೂಮಿತಾಯಿ ಕುಡಿಗಳೆಂದು ಪಣವ ತೊಡಿರಿ ಇಂದೆ”.
  - “ಸ್ವಸ್ವಭಾವ ಚಹರೆ ಬೇರೆ ತಾಯಿ ಬಸಿರು ಒಂದೆ”.
  - “ಕನಾಕಟಕ ವಂಗ ಆಂಧ್ರ ಭಾರತೀಯರೊಂದೆ”.
- ಉ) ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರದ ಪದವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕಂದ, ವೃತ್ತ, ಲಪಮಾ, ತ್ರಿಪದಿ.
  - ನಾನು, ನೀನು, ಅವರು, ಒಂದೆ.
  - ಅಕ್ಷ್ಯ, ರಾಗಿ, ಮಾವು, ಗೋಧಿ.
  - ಬಾಣ, ಹಣತೆ, ಕುಂಡ, ಬಿರುನು.
  - ಕಳಸ, ವಚನ, ಶಿಲುಬೆ, ಮಿನಾರ್.

ಭಾಷಾಭಾಷಾಸ

- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ನೆತ್ತರು ೨) ಭೂಮಿ ೩) ತಾಯಿ ೪) ಬಸಿರು ೫) ಮುಗಿಲು ೬) ಗಾಳಿ.
- ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ರೂಪವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಧರ್ಮ ೨) ಕರಿದು ೩) ಬಿಳುಪು ೪) ಹಗಲು ೫) ಬೆಳಕು.
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ತತ್ವಮಂಗಳಿಗೆ ತದ್ವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ವಣ ೨) ಧರ್ಮ ೩) ಪ್ರಣತಿ ೪) ಭೂಮಿ.

ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.

ಇ) ಕುಡಿಗಳೆಂದು ೨) ಧರ್ಮದುಸಿರು ೩) ನೆತ್ತರೊಂದೆ

೪) ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಜಿ) ಭಾರತೀಯರೊಂದೆ.

ಉ) “ಅ” ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು “ಬ್” ಪಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅ

ಬ್

ಉತ್ತರ

೧. ಮೂರ್ಚ್ಚ	-	ಅ) ತೆಂಕಣ	_____
೨. ಪಶ್ಚಿಮ	-	ಆ) ಬಡಗಣ	_____
೩. ಉತ್ತರ	-	ಇ) ಜರಗಣ	_____
೪. ದಕ್ಷಿಣ	-	ಈ) ಪದುವಣ	_____
	-	ಉ) ಮೂಡಣ	_____

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಭೂಮಿ ತಾಯ ಕುಡಿಗಳು ಪಡ್ಡದ ಒಂದು ಮತ್ತು ಖದನೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ಆ) ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಅವರ ‘ನೀತೋತ್ಸವ’ ದ್ವಾರಿಸುರುಳಿಯಲ್ಲಿನ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಿರಿ.

ಇ) ಭಾವೇಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರೆ ಕವಿಗಳ ಕವನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.

ಅಲಂಕಾರ

ಭಾಗ ‘ಅ’

ಅಥಾಲಂಕಾರ

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಚಮತ್ವಾರದಿಂದ ಕಾವ್ಯ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಅದೇ ಅಥಾಲಂಕಾರ. ಅಥಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕ ಅಲಂಕಾರಗಳಿವೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಮಾ ಮತ್ತು ರೂಪಕ ಅಲಂಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಉಪಮಾಲಂಕಾರ :

ಉಪಮಾ ಎಂದರೆ ಹೋಲಿಕೆ ಎಂದರ್ಥ. ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನಗಳೊಳಗೆ ಉಪಮಾ (ಹೋಲಿಕೆ) ಇರುವ ಅಲಂಕಾರವೇ ಉಪಮಾಲಂಕಾರ.

ಉಪಮೇಯ : ಇದನ್ನು ವರ್ಣಣ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ ಅದೇ ವರ್ಣಣ ಅಥವಾ ಉಪಮೇಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಉಪಮಾನ : ಇದನ್ನು ವರ್ಣಕ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಅಳತೆಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಪಮೇಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆಯೋ ಆ ವಸ್ತುವೇ ವರ್ಣಕ ಅಥವಾ ಉಪಮಾನ.

ಉಪಮೇಯ, ಉಪಮಾನಗಳೊಳಗಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಯಾವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬಹುದು.

ಉದಾ: ಗೌರಿಯ ಮುಖ ಕಮಲದಂತೆ ಅರಳಿತು.

ಇಲ್ಲಿ ಗೌರಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ ಎಂದರ್ಥ.

ಉಪಮೇಯ : ಗೌರಿಯ ಮುಖ

ಉಪಮಾನ : ಕಮಲ

ಉಪಮಾವಾಚಕ : ಅಂತೆ

ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮ : ಅರಳುವಿಕೆ

ಅಲಂಕಾರ : ಉಪಮಾಲಂಕಾರ

ಸಮನ್ವಯ : ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಗೌರಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಉಪಮಾನವಾದ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಉಪಮಾಲಂಕಾರ.

ಭಾಗ ‘ಆ’

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಪುಂಜಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ.

ಇ. ಹೂವಿನ ಹಾಗೆ ಸುಂದರ,   ೨. ಜೀನಿನಂತೆ ಸಿಹಿ   ೩. ಹೃದಯ ಕಮಲದಂತೆ

ಆ) ನುಡಿಗನ್ನಡ ಪತ್ಯ ಮುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಉಪಮಾಲಂಕಾರವನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

* * * * *

ಆರ್. ಎಸ್. ಸುಂದರ -

ಖ. ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರು

ಪ್ರಮೇಶ: ಕನಾಡಿಕವು ಶರಣರು, ದಾಸರು, ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರು ಹಾಗೂ ಸೂಫಿಗಳು ಬದುಕಿ ಬಾಳಿದ ನಾಡು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕು ಚಿಂತನೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಜನರ ಮೇಲೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫರೂ ಒಬ್ಬರು. ಶರೀಫರ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಪದಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಅಪೂರ್ವ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ. ಈಗಲೂ ಅವರ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕನಾಡಿಕದ ಲಕ್ಷ್ಯಂತರ ಜನ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ನೂರಾರು ಭಜನಾ ತಂಡಗಳು ಶರೀಫರ ರಚಿಸಿದ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತವೆ.

ಭರತ ಭೂಮಿಯ ಮೃಷ್ಣಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರೂ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜಾನಪದದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ಈ ಸಂತಕವಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಮಾನವತೆಯ ತತ್ತ್ವಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತತ್ತ್ವವಿರೇಚನೆ, ಶಾಸ್ತ್ರವಣ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಕೇವಲ ಉಚ್ಚ ಜನರ ಸೋತ್ತಂಬ ಮೂಡ ತಿಳ್ಳಬಳಿಕೆ ನಮ್ಮುಲ್ಲಿಯಂತು. ಆದರೆ ಶರೀಫರು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹುಸಿಯಾಗಿಸಿ ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲನೆ ಹಾಗು ತತ್ತ್ವ ಸೌರಭವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸವಿಯಲಹರೆಂಬುದನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಶರೀಫರ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳನ್ನು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಿಯದವರೂ ಗುನುಗುಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನಮನಿಗೂ ಅಲೆದಾಡಿ ಜೀವ ಹೊರೆಯುವ ದಾಸಯುಗಳು ಭಿಕ್ಷುಕರು ಇಂಥ ತತ್ತ್ವಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯನು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಫಲ್ಯಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರಹಸ್ಯ ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶರೀಫರ ಹಾಡುಗಳ ಗತಿ ಗತ್ತುಗಳು ಜನಮನವನ್ನು ಹಿಡಿಯಿವಂಥವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರು ಇನ್ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋದ ಅನುಭಾವಿಗಳು. ಅವರು ಶಿಶುನಾಳ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಶಿಶುನಾಳವು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಗ್ಗಾಂವಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮ. ಈ ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬವೋಂದರಲ್ಲಿ ಶರೀಫರು ಱೆರಿಂಗನೆಯ ಮಾಚ್ರ್ ಇರಂದು ಜನ್ಮತಾಳಿದರು. ಅವರ ತಂದೆ ಹಜರತ ಇಮಾಮ ಸಾಹೇಬರು, ತಾಯಿಯ ಹೆಸರು ಹಾಜುಮ್. ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಾದ ಹಜರತ ಇಮಾಮರು ಅಲ್ಲಾನ ಆದರ್ಶಭಕ್ತರು. ಸಮಾಜಸೇವೆ, ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣ ಅವರ ಜೀವನದ ಹೆಗ್ಡರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಡ ಕುಟುಂಬವಾದರೂ ನೆಮ್ಮೆದಿಯಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಜರತ್ ಇಮಾಂ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರಲು, ದಂಪತ್ತಿಗಳೇರ್ಜರೂ ಹುಲಗೂರಿನ ಸಂತ ಖಾದರ್ಷಾ ವಲಿಯವರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಘಲವನ್ನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಖಾದರ್ ಷಾರಿಗೆ ತಲುಪಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಹಾಜುಮ್ ಮತ್ತುರತ್ನಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಿತ್ತಳು. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಜನಿಸಿದ ಮತ್ತುರತ್ನಕ್ಕೆ ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಶರೀಫ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಮುಂದೆ ಇದೇ ಹೆಸರು ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಎಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು.

ಶರೀಫರ ಬಾಲ್ಯ ಶಿಶುನಾಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯಿತು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಿತು. ಮೊದಲು ಅವರು ಕನ್ನಡಕೂಲಿ ಮತದಲ್ಲಿ ಓದಿದರು. ಶರೀಫರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಕನ್ನಡ ಮುಲ್ಯಿಯವರಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಯಿತು. ಆದರೂ ಉದ್ಯ ಹಾಗೂ ಮೋಡಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಕಲಿತರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತಗಳೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ. ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದುದರಿಂದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಅಲ್ಲಿಮುಪ್ರಭು ಬಯಲಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಕಣಣಗಳನ್ನು ತಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವ ಕವಿಗಳಾದ ಸರ್ಪಜ್ಞ, ನಿಜಗುಣಯೋಗಿ, ಸರ್ವಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿ ಮೊದಲಾದವರ ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನ್ಮ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಾದರೂ, ಹಿಂದೂ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ಶರೀಫರ ಬಾಲ್ಯ ಬೆರೆತುಹೋಯಿತು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಇಸ್ಲಾಂ ಹಬ್ಬಗಳಾದ ಮೋಹರಂ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಭಾಗವಾದ ಅಲಾಮಿ, ಕರ್ಬಳಾ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶರೀಫರು ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಶಿಶುನಾಳ ಗ್ರಾಮದ ನೆರೆಯ ಹಳ್ಳಿಯೋಂದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವರ ವಿವಾಹವು ಕುಂದಗೋಳದ ಘಕೀರ ಸಾಹೇಬರ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮತ್ತಿ ಘಾತಿಮಾರೋಂದಿಗೆ ಆಯಿತು. ಕೆಲಕಾಲದ ನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಹಟ್ಟಿದ ಏಕ್ಕೆಕ ಮತ್ತಿಯು ಕಾಲರಾ ರೋಗಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದಳು. ಶರೀಫರ ನಡು ಹರೆಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಡದಿಯೂ ತೀರಿಹೋದಳು. ಮಗಳ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿಯ ಮರಣಗಳಿಂದ ಶರೀಫರಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗದ ಆಫಾತವಾಯಿತು.

ಆದರೂ ಧೃತಿಗೆಡದೆ ಶರೀಫರು ತಮಗಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಸಾಧು ಸತ್ತರುಷರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೋಡಿದರು. ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಹಾಗೂ ಉಪಾಸನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೃದಯಕ್ಕಾದ ಪೆಟ್ಟನು ಮರೆಯಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ-ಸುಭೋಧ ಧರ್ಮ-ನೀತಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ದುಃಖವನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಭಾವವನ್ನು ತೋರಿ ನಡೆಯುವವರನ್ನು ಗುರುಪಂಥದವರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವಿದೆ.

ಶರೀಫರು ಗುರು ಕೃಪೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮತ ಮಂದಿರಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುರುವಿಗಾಗಿ ತಡಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಭಕ್ತ ಜೀವಕ್ಕೆ ದೇವರು ಘಲವನ್ನೀಯದಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಗುರುಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟ’ರೆಂಬ ಆದಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಶರೀಫರಿಗೆ ದೂರಕಿದರು.

ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರು ಕಳಸ ಗ್ರಾಮದವರು. ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಎಂದು ಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತವರು. ನಗೆಮೋಗದ ಪ್ರಸಾದ ವಾಣಿಯ ದಿವ್ಯವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಾಮುದ ತಂಬಿಗೆ, ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಪಂಚಿ, ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಲಂಗೋಟಿ-ಇಪ್ಪ ಅವರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಗುರುಗೋವಿಂದರು ಶಕ್ತಿಯ ಉಪಾಸಕರಾಗಿದ್ದರು. ಉದಾರ ಹೃದಯಿಗಳಾದ ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರು ಮಾನವಕುಲ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಜಾತಿ ಮತಗಳ ಭೇದವೆಂದರೆ ಜವರಿಗಾಗದು. ಸ್ವಜಾತೀಯನಲ್ಲಿದ ತಮ್ಮ ಮುಸಲ್ಲಾನ ಶಿಷ್ಟನಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಹೃದಯದಿಂದ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದರು. ಗುರುಶಿಷ್ಟರಿಭ್ರಮಾ ಒಂದೇ ತಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

‘ಅಸಮ ತೇಜೋರೂಪ ಕಿರಣದೊಳಗೆ ಬಂದು, ದೊರಕಿದಾ ಗುರು ದೊರಕಿದಾ ಸದ್ಗುರು ನಿನ್ನ ಮಾಯಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದೆ ಗುರುಗೋವಿಂದ ನೀ ಪರಮ ಗಾರುಡಿಗೆ’ ಎಂದು ಭಯಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶರೀಫರು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಂತೆ ಅನೇಕ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಶರೀಫರು ಗುರುಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.

ಗುರು ಶಿಷ್ಯರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗುರು ಶಿಷ್ಯರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕಿತ್ತು. ಹಾಳು ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗುಡಿಗುಂಡಾರಗಳೇ ಅವರ ವಸತಿಸಾಫಾನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸ್ಟಾಕದಂತಹ ಸ್ಥಾಭಾವದವರಾದ ಶರೀಫರು ನಿಷ್ಪರ್ಷ ಸ್ಥಾಭಾವದವರಾದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ದಯಾ ದಾಖ್ಯಾಗಳಿಗೂ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ತಪ್ಪು ನಡತೆಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ತಿದ್ದಿ ಮಾನವ ಕುಲದ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರೀರದ ಮೇಲಿನ ಸ್ತುತಿ ಪ್ರಜ್ಞಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದೇಪೋನ್ಯಾದದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗುಡಿಗೇರಿಯ ಕುಂಬಾರ ಮುದುಕಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರುವ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಟ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೂಢಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಶರೀಫರು ಅನುಭಾವ ಪದಗಳನ್ನು ಆನಂದಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ನಾದಬ್ರಹ್ಮನೋಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ ಮೈಮರೆತು ಹಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕುಂಬಾರ ಮುದುಕಪ್ಪನೇ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರೀಫರಿಗೆ ಆಟದ ಬೊಂಬೆಯಂತಿದ್ದ ಕುಂಬಾರ ಮುದುಕಪ್ಪನ ಮಗಳು ಬಸಮ್ಮ ಶರೀಫರ ನೂರಾರು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಚಾಚೊ ತಪ್ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಉಪವಾಸವಿರುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೂ ಬೇಡಿ ತಿಂದರೆ ಖುಣಭಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕೆಬೇಕಾಗುವುದಲ್ಲಾ ಎಂದು ಉಪವಾಸವಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆದಾಗ ನೀಡಿದ್ದೇ ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗುಡಿಗೇರಿ ಕುಲಕಸ್ತೇಯವರು ಶರೀಫರ ಮೇಲಿನ ವಿಶೇಷ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಇವರಿಗೆ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಮಾಜೀನ ಮತ ಮಾನ್ಯರ ಪ್ರಭಾವ ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರ ಮೇಲೆ ಆಗಿತ್ತು. ಶರೀಫರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಸಮಾಜೀನ ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯರಲ್ಲಿರ ಉಲ್ಲೇಖ ಶರೀಫರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ಸತ್ಯರುಪರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ಬಾಳಿದ ಶರೀಫರು ಶಿಶುನಾಳ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗೆಲೆಗನೆಯ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ನೆಯ ದಿನಾಂಕದಂದು ಅವಸಾನ ಹೊಂದಿದರು. ಅವರ ಅಂತ್ಯವು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿತ್ತು. ಮರಣಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಶರೀಫರು ಗುರುಗೇಂದರನ್ನೂ ಹಿರಿಯರನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಶಿಶುನಾಳಧೀಶನಿಗೆ ನಮೋ ಎಂದರು. ಖಾದರಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನಮೋ ಎಂದರು. ಅವಸಾನಕ್ಕೆ ಕೆಲ ನಿಮಿಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಅವರಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಸ್ವಾತಿತ್ಯಯುಂಟಾಗಿ “ಬಿಡತೇನಿ ದೇಹ ಬಿಡತೇನಿ, ಭೂಮಿಗೆ ಕೊಡತೇನಿ ದೇಹಾ ಬಿಡತೇನಿ” ಎಂದು ಹಾಡಿದರು.

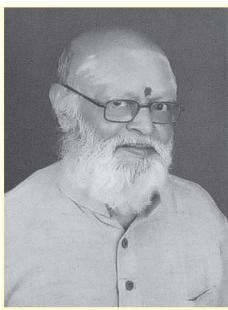
ಅಪೂರ್ವ ಅನುಭಾವ ಜೀವವ್ಯೋಂದು ಪರತತ್ವ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಸಾನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ‘ಶರಣರ ಸಾವು ಮರಣದಲ್ಲಿ ನೋಡು’ ಎಂಬಂತೆ ಶರೀಫರು ಬದುಕಿದ್ವಾಗ ಅವರ ಬೆಲೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮರಣಾನಂತರ ಅವರ ಘನತೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅರಿವಾಯಿತು.

ಕನಾಂಟಿಕದ ಕಬಿರರೆಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಶರೀಫರ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರವನ್ನು ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜದವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಂತೆ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ನಡೆಸಲು ಮುಂದಾದರು.

ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಕುರಾನಿನ ಪರಣ ನಡೆಯಿತು; ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ವೇದಮಂತ್ರ ಪರಣ ನಡೆಯಿತು. ಒಂದೆಡೆ ‘ಅಲ್ಲಾಹೂ ಅಕ್ಬರ್’ ಎಂಬ ಉಗ್ರದವಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ‘ಹರಹರ ಮಹಾದೇವ’ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಷವು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡೂ ಪರಂಪರೆಗಳ ಅನ್ವಯ ಶರೀಫರ ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರವು ನಡೆಯಿತು. ಅಪಾರ ಜನಸ್ಮಾತ್ಮೆ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ದಾರ್ಶನಿಕ ಕವಿಗೆ ಅಶ್ವತಪ್ರಣಾ ಮಾಡಿತು.

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ವರಕವಿ ಶರೀಫರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶ್ರೀಮಂತವಾದುದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂತ ಕವಿಯಿಂದಾಗಿ ಶಿಶುನಾಳ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೊಂದು ಬೆಲೆ ಬಂದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ, ರಸಿಕರಿಗೆ, ಕಲೋಪಾಸಕರಿಗೆ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ಶರೀಫರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮಾನವಕೋಟಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾಣಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಸುಂಕದ ಆರ್.ಎಸ್. ಇವರ ಪೂರ್ವ ಹೆಸರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶ್ರೀಪಾದರಾವ್ ಸುಂಕದ. ಇವರು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನವಲಗುಂದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೊರಬದಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ‘ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ’, ‘ಗಂಗಾಧರ ಮಡಿವಾಳೇಶ್ವರ ತುರಮರಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ’, ‘ಮೊರಬ ಗ್ರಾಮದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ’, ಇವು ಇವರ ಕೃತಿಗಳು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರು ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ‘ಶ್ರೀ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ ಸಾಹೇಬರ ಅನುಭಾವ ಗೀತ ಮಂಜರಿ’ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಒರ್ನಾ-ಅಜ್ಞಕರ್ವಾಗಿರುವುದು;
ಶ್ಯಾತಿವೆತ್ತೆ-ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೊಂದಿದ,
ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ;
ಬಾಷ್ಪಾಂಜಲಿ-ಅಶ್ವತಪರ್ಣ, ಕಣ್ಣೀರು;
ಲಹರಿ-ರಭಸ, ಚುರುಕು, ಕೌಶಲ, ಚಾಕಚಕ್ಕರೆ,
ಅಲೆ, ತರೆ;

ಶ್ರವಣ-ಕೇಳುವಿಕೆ, ಆಲಿಸುವಿಕೆ;
ಸಾತ್ತ್ವಿಕ-ಸತ್ಯಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ,
ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಶುಷ್ಪವಾದುದು;
ಸೌರಭ-ಪರಿಮಳ, ಸುವಾಸನೆ;
ಸ್ವಾತ್ಮ-ಪ್ರೇರಣೆ, ಪ್ರಚೋದನೆ;
ಹೆಗ್ಗರಿ-ಹಿರಿದಾದ ಗುರಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಸಂತ ಖಾದರ್ಭಾ ವಲಿ - ಈತ ಒಬ್ಬ ಸೂಭಿಸಂತ. ಈ ಸಂತನ ಬಗ್ಗೆ ಶರೀಫರು ಬಹಳ ಆದರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಕೂಲಿಮರ - ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕಟ್ಟಡಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇವಸಾಫಾನದ ಜಗಲಿ, ಮತದ ಪಡಸಾಲೆ, ಉಂರಿನ ಚಾವಡಿ ಅಥವಾ ಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಿ ತರೆಗತಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ‘ಕೂಲಿಮರ’ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮುಲ್ಕ ಪರೀಕ್ಷೆ - ಲೋಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಅಥವಾ ಇದು ರೂಪಾಯಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಏಳನೆಯ ತರಗತಿ. ಮುಲ್ಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ತೇಗೆದೆಯಾದರೆ ಮೇಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹತೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೋಡಿ - ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಮೃಮರೆಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಎರಡು ಗುಂಪಿನ ನಡುವಿನ ಗಾರುಡಿ ಆಟ (ಮ್ಯಾಡಿಕ್, ಜಾದೂ, ಇಂದ್ರಜಾಲ, ಯುಳಿಣಿ, ಕೈಚಳಕ)

ಅಲಾವಿ - ಮೋಹರಂ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೋಹದ ಹಸ್ತವಾದ ‘ಬಾಬಯ್ಯ’ನನ್ನು ಕೂಡಿಸುವ ‘ಬಾಬಯ್ಯನ ಗುಡಿ’ಯ ಮುಂದೆ ಗುಂಡಿ ತೋಡಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಉರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗುಂಡಿಗೆ ‘ಅಲಾವಿ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಬ್ಬಲಾ - ಇರಾಕ್ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳ. ಹಜರತ್ ಹುಸೇನರು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದರು. ಮೋಹರಂ ಹಬ್ಬದ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಹಜರತ್ ಹುಸೇನರನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಸುವ ಲೋಹದ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉರ ಹೊರಗೆ ತಂದು ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಳಿ

ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿತ್ತಾರೆ. ಇದು ಹುತಾತ್ಮರಾದ ಹುಸೇನರ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಶರೀಫರು ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಮುಸಿಗೊಳಿಸಿದರು?
- ಶರೀಫರು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಏನನ್ನು ಕಲಿತರು?
- ಶರೀಫರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಸ್ಲಾಂ ಹಬ್ಬ ಮತ್ತು ಮೇಳಗಳಾವುವು?
- ಶರೀಫರಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗದ ಆಘಾತವಾಯಿತು ಏಕೆ?

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಶರೀಫರ ಬಾಲ್ಯವು ಹಿಂದೂ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬೆರೆತುಹೋಗಿತ್ತು? ವಿವರಿಸಿ.
- ಶರೀಫರು ತಮಗಾದ ದುಃಖವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ?
- ಗುರುಪಂಥ ಎಂದರೇನು? ಗುರುಗಳ ಮಹತ್ವವೇನು?

ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಏಳು ಎಂಟು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರು ಯಾರು? ಅವರ ಗೌಣ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.
- ಶರೀಫರ ತತ್ತಪದಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
- ಶರೀಫರು ಮತ್ತು ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರ ನಡುವಿನ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
- ಕರ್ಬಲಾ ಮತ್ತು ಅಲಾವಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?

ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಸ್ಫಾರಸ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

- “ಮುಕ್ತ ಹೃದಯದಿಂದ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡಿದರು”
- “ದೊರಕಿದಾ ಗುರು ದೊರಕಿದಾ ಸದ್ಗುರು”
- “ಅಲ್ಲಾಹೂ ಅಕ್ಬರ್”
- “ಭೂಮಿಗೆ ಕೊಡತೇನೀ ದೇಹಾ”

ಉ) ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಮೊಕ್ಕ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

ಇ. ಶರೀಫರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳ -----

ಈ. ಶರೀಫರ ಆದರ್ಶ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರು-----

ಉ. ಶರೀಫರ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವರು-----

ಇ. ಶರೀಫರ ಪತ್ನಿಯ ಹೆಸರು-----

ಉಂಟಾಗಿರುವ ಪದಗಳಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಮೂರನೆಯ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಇ. ಶರೀಫರ ತಂದೆ : ಹಜರತ ಇಮಾಮ : : ಶರೀಫರ ತಾಯಿ :-----

ಈ. ಶಿಶುನಾಳದ ಸಂತ : ಶರೀಫರು : : ಹುಲಗೂರಿನ ಸಂತ : -----

ಇ. ಹಜರತ ಇಮಾಮ : ಹಾಜರ್ಮ : : ಶರೀಫರು :-----

ಭಾಷಾಭ್ರಾಂತಿ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ತತ್ವಮ ಪದಗಳ ತದ್ವವ ರೂಪವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಧರ್ಮ, ಭಿಕ್ಷು, ವ್ಯವಸಾಯ, ಭಕ್ತ, ಜನ್ಮ, ಮುಕ್ತಿ, ಪ್ರಸಾದ.

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ತದ್ವವ ಪದಗಳ ತತ್ವಮ ರೂಪವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ವರುಷ, ಬಿಜ್ಞ, ಮೋಗ, ಬಣ್ಣ, ರಿಣ, ಚೊಮ್ಮೆ, ಜೋಗಿ.

ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಸದ್ಗುರು, ಬಾಪ್ಪಾಂಜಲಿ, ಜೀವಪೋಂದು, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ದೇವೋನಾಡ.

ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ವಿಗ್ರಹವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಮಾಸದ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಕಾವ್ಯವಾಚನ, ಹೆಗ್ನರಿ, ತತ್ತ್ವಪದ, ಮೃಮುರೆತು, ಚಕ್ರಕಾರ.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆ ವಣಿಕೆ

ಅ) ಶರೀಫರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.

ಆ) ಶರೀಫರ ಜೀವನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ಅಭಿನಯಿಸಿರಿ.

ಎ೦ಕರಣ

ಭಾಗ - ಅ

ವಾಕ್ಯಗಳು:

ಮಾಣಾರಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ವಾಕ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ೧) ತಮ್ಮಯ್ಯ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದನು.

೨) ಮಾಧುರ್ಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಾಳೆ.

ವಾಕ್ಯಗಳ ವಿಧಗಳು:

ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧಗಳು:

೧) ಸಾಮಾನ್ಯ (ಸರಳ) ವಾಕ್ಯ

೨) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ

೩) ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ

೪) ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ : ಒಂದೇ ಮಾಣ ಶ್ರೀಯಾಪದದೊಡನೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಖಚಿತ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ‘ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯಗಳು’.

ಉದಾ: ೧) ಹಕ್ಕ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ. ೨) ಏನು ನೀರಲ್ಲಿ ಕಷಣತ್ತದೆ.

೫) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ: ಎರಡು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯಗಳು ಅರ್ಥಸ್ವರೂಪ ಸಂಬಂಧಾವ್ಯಯದ ಮೂಲಕ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಮಾಣ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ರಚಿತವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ‘ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯಗಳು’.

ಉದಾ: ೧) ಮಕ್ಕಳು ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.

೨) ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಪಾಠ ಹೇಳಲು ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಶೀಕ್ಕರಿಲ್ಲ.

೩) ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ: ಒಂದು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧೀನಗಳಾಗಿರುವಂತೆ ರಚಿತವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ‘ಮಿಶ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳು’.

ಉದಾ: ೧) ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಸ್ಸು ಬರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಸಂತಸಪಟ್ಟರು.

೨) ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮೈಮರೆತರು.

ವಾಕ್ಯ ಪರಿವರ್ತನಾ ಕ್ರಮ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ವಾಕ್ಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ‘ವಾಕ್ಯ ಪರಿವರ್ತನಾ ಕ್ರಮ’ ಎನ್ನುವರು.

- ಉದಾ: ೧) ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ - ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದರು.
- ೨) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ - ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದರು, ಆದರೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಓದಲಿಲ್ಲ.
- ೩) ಮಿಶ್ರವಾಕ್ಯ - ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಮೋಷಕರು ಸಂತೋಷಪಡ್ಟಿರು.

ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು :

ಲಿಖಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಅಥವಾ ಭಾವದ ಪೂರ್ವ ನಿಲುಗಡೆ, ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ ನಿಲುಗಡೆ, ಪ್ರಶ್ನೆ, ಅಜ್ಞರಿ, ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲು ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ರೂಡಿ. ಮಾತಿನಲ್ಲಾದರೆ ಉಸಿರು ಮತ್ತು ಧ್ವನಿಯ ಪರಿಣಾತದಿಂದ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಅಂತಹ ಸ್ವಷ್ಟಾರ್ಥ, ಸೂಚಿತ ಭಾವಗಳನ್ನು ಲಿಖಿತ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳೇ ‘ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳು’. ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲದ ಬರವಣಿಗೆ ವಿಚಿತ ಭಾಷಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

೧) (.) ಪೂರ್ವ ವಿರಾಮ ಬಿಂದು:- ವಾಕ್ಯದ ಪೂರ್ವಾರ್ಥ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು.

ಉದಾ: ಏದ್ಯಾಧಿಕಾರಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.

೨) (;) ಅರ್ಥ/ವಿರಾಮ:- ಪ್ರಥಾನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಉಪವಾಕ್ಯಗಳ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬರುವುದು.

ಉದಾ: ಉರು ಉಪಕಾರ ಅರಿಯದು; ಹೆಣಸಿಂಗಾರ ಅರಿಯದು.

೩) (,) ಅಲ್ಟ್ರಾವಿರಾಮ:- ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಂದಾಗ ಕೊನೆಯ ಪದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಬಳಸುವ ಚಿಹ್ನೆ.

ಉದಾ: ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಮಲೆಯಾಳಿ ಭಾಷೆಗಳ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ.

೪) (?) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆ:- ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪದ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯದ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಚಿಹ್ನೆ.

ಉದಾ: ನಿನ್ನದು ಯಾವ ಉರು? ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?

೫) (!) ಭಾವಸೂಚಕ ಚಿಹ್ನೆ:- ಹಷಟ, ಅಜ್ಞರಿ, ಸಂತಸ, ದುಃಖ, ಕೋಪ, ತಿರಸ್ಯಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಚಿಹ್ನೆ.

ಉದಾ: ಅಬ್ಬಾ! ಈ ವನ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

೬) (:-) : ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಚಿಹ್ನೆ:- ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ವಿವರಣೆ ಇಂತಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಚಿಹ್ನೆ.

ಉದಾ: ವಿಷಯ: ಎರಡು ದಿನ ರಜೆ ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ.

೨) (“ ”) ಉದ್ದರಣ ಚಿಹ್ನೆ:- ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಬಳಸುವ ಚಿಹ್ನೆ.

ಉದಾ: “ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದರು.

೩) (‘ ’) ವಾಕ್ಯವೇಷ್ಟನ ಚಿಹ್ನೆ:- ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ/ಪ್ರಧಾನಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥಕೊಡುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಚಿಹ್ನೆ.

ಉದಾ: ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ‘ಇಂಗ್ಲಿಷ್’ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.

೪) ( ) ಆವರಣ ಚಿಹ್ನೆ:- ಪದಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು, ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ: ಒಂದು ದಿನ ನರಿಯು ಕೊಕ್ಕರೆ (ನೀರು ಹಕ್ಕಿ)ಯನ್ನು ಉಂಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿತು.

ಸಂಧಿಗಳು :

ಎರಡು ವರ್ಣಗಳು (ಅಕ್ಷರಗಳು) ಕಾಲ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದಂತೆ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥ ಕೆಡದಂತೆ ಸೇರುವುದೇ ಸಂಧಿ.

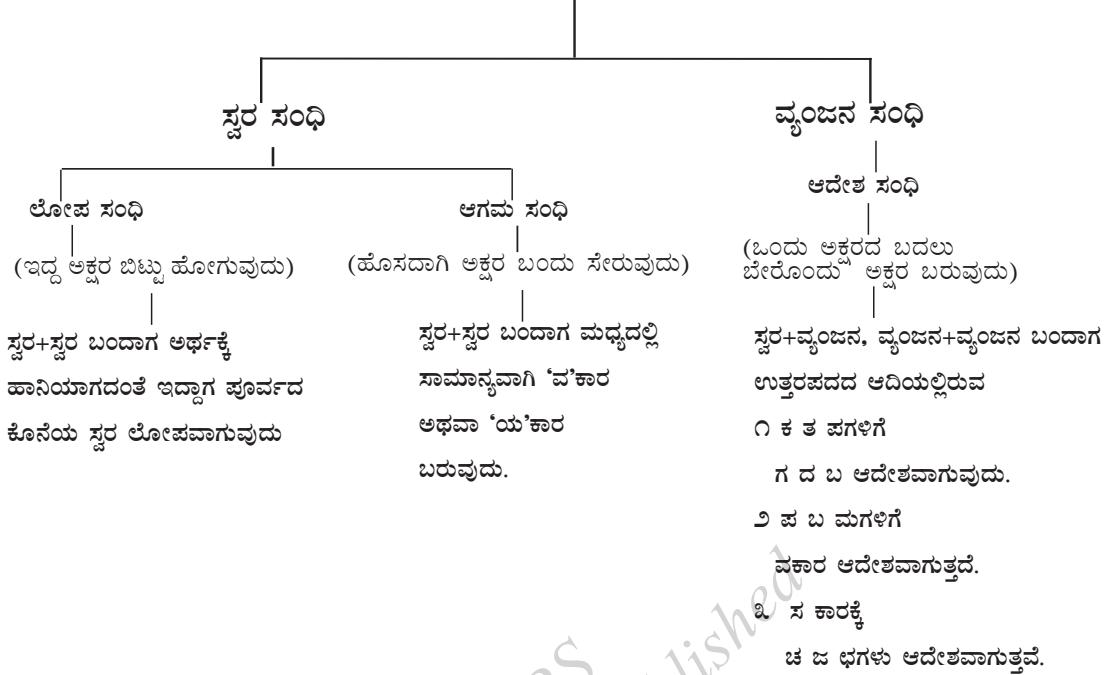
ಕನ್ನಡ ಪದದ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಪದ ಅಕ್ಷರ ಪರವಾಗಿ ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾದಾಗ ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದದ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ ಅಕ್ಷರ ಪರವಾಗಿ ಬಂದು ಸಂಧಿಯಾದಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಧಿಯಾಗುವಾಗ ಸಂಧಿಸಿದ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ‘ಸಂಧಿಕಾರ್ಯ’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಂಧಿ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವಾಗ ಮೂರ್ವಪದ (ಮೊದಲ ಪದ), ಉತ್ತರಪದ (ಎರಡನೆ ಪದ) ಹಾಗೂ ಸಂಧಿಪದ (ಕೂಡುಪದ) ಎಂಬ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಪದಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರೀತಿಯ ಸಂಧಿಗಳಿವೆ. ಅವೆಂದರೆ ಲೋಪ ಸಂಧಿ, ಆಗಮ ಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಆದೇಶ ಸಂಧಿ.

ಕನ್ನಡ ಸಂಧಿಗಳು

ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ

ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ : ಅಧ್ಯಕ್ಷಕೆದುವಂತಿದ್ದರೆ ಸಂಧಿ ಮಾಡಬಾರದು. ಸ್ವರದ ಮುಂದೆ ಸ್ವರವು ಬಂದರೂ, ತೋಪ, ಆಗಮ ಮೂದಲಾದ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯಗಳಾಗದೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವುದೇ ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ.

ಉದಾಹರಣೆ: ಅಯ್ಯೋ + ದೇವರೇ ನೀನೇ ಗತಿ? = ಅಯ್ಯೋ! ದೇವರೇ ನೀನೇ ಗತಿ?

ಅಬ್ಬಾ + ಅದು ಮನೆಯೇ? = ಅಬ್ಬಾ! ಅದು ಮನೆಯೇ?

ಅಕ್ಕಣಾ + ಮುಗ್ಗರಿಗೆ ಹಾನಿಯೇ? = ಅಕ್ಕಣಾ! ಮುಗ್ಗರಿಗೆ ಹಾನಿಯೇ?

ಓಹೋ + ಅವರಾ? = ಓಹೋ! ಅವರಾ

ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಸಂಧಿಗಳು

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಶಬ್ದಗಳು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ವ್ಯಾಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಕ್ಷಮ್ಮ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಿರುವ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಪದಗಳು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಸಂಧಿಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

೮) ಸರ್ವಣಿದೀಘರ್ ಸಂಧಿ: ಬಂದೇ ಜಾತಿಯ ಅಕ್ಷರಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪರವಾದಾಗ ಅದೇ ಅಕ್ಷರ ದೀಘರವಾದರೆ ಅದು ‘ಸರ್ವಣಿ ದೀಘರ್ ಸಂಧಿ’ ಎನಿಸುವುದು.

ಉದಾ: ದೀಪ + ಅಲಂಕಾರ = ದೀಪಾಲಂಕಾರ (ಅ+ಆ=ಆ)

ರವಿ + ಇಂದ್ರ = ರವೀಂದ್ರ (ಇ+ಇ=ಈ)

ಗುರು + ಉಪದೇಶ = ಗುರೂಪದೇಶ (ಉ+ಉ=ಉ)

೯) ಗುಣಸಂಧಿ: ‘ಅ ಆ’ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ‘ಇ ಈ’ಕಾರವು ಬಂದಾಗ ‘ಪ’ಕಾರವೂ; ‘ಲು ಉ’ಕಾರವು ಬಂದಾಗ ‘ಓ’ಕಾರವೂ; ‘ಇಮು’ಕಾರವು ಬಂದಾಗ ‘ಅರ್’ಕಾರವೂ ಆದೇಶವಾಗಿ ಬಂದರೆ ‘ಗುಣಸಂಧಿ’ಯಾಗುವುದು.

ಉದಾ: ಸುರ + ಇಂದ್ರ = ಸುರೀಂದ್ರ (ಅ+ಇ=ಇ)

ಜೀವನ + ಉತ್ಸಾಹ = ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ (ಅ+ಉ=ಉ)

ಮೂರ್ವ + ಉತ್ತರ = ಮೂರ್ವೋತ್ತರ (ಅ+ಉ=ಉ)

ರಾಜ್ಯ + ಉತ್ಸವ = ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ (ಅ+ಉ=ಉ)

ಮಹಾ + ಇಮು = ಮಹಿಮ (ಅ+ಇಮು=ಅರ್)

೧೦) ವೃಧಿ ಸಂಧಿ: ‘ಅ ಆ’ಕಾರಗಳ ಮುಂದೆ ‘ಪ’ಕಾರವು ಬಂದಾಗ ‘ಇ’ಕಾರವೂ; ‘ಓ, ಔ’ಕಾರವು ಬಂದಾಗ ‘ಜೀ’ಕಾರವೂ ಆದೇಶವಾಗಿ ಬಂದರೆ ವೃಧಿ ಸಂಧಿಯಾಗುವುದು.

ಉದಾ: ಏಕ + ಏಕ = ಏಕೈಕ (ಅ+ಏ=ಇ)

ಸಕಲ + ಇಶ್ವರ್ಯ = ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ (ಅ+ಇ=ಇ)

ಸಿದ್ಧ + ಜೀಷಧ = ಸಿದ್ಧೈಷಧ (ಅ+ಜೀ=ಜೀ)

ಮಹಾ + ಜೈನ್ವತ್ಯ = ಮಹಾಜೈನ್ವತ್ಯ (ಅ+ಜೀ=ಜೀ)

೧೧) ಯಣ್ಣ ಸಂಧಿ: ‘ಯ್ಯ, ರ್ಯ, ಲ್ಯ, ವ್ಯ’ ಆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ‘ಯಣ್ಣ’ ಅಕ್ಷರಗಳು ಎನ್ನುವರು. ಇ,ಲು,ಇಮು, ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಣಿವಲ್ಲದ ಸ್ವರಗಳು ಎದುರಾಗಿ ಬಂದಾಗ ‘ಇ’ಗೆ ಯ್ಯ ‘ಲು’ಗೆ ವ್ಯ ‘ಇಮು’ಗೆ ರ್ಯ ಗಳು ಆದೇಶವಾಗಿ ಬರುವುದೇ ಯಣ್ಣ ಸಂಧಿ.

ಉದಾ: ಗತಿ + ಅಂತರ = ಗತ್ಯಂತರ (ಇ+ಅ=ಯ್ಯ)

ಮನು + ಅಂತರ = ಮನ್ಯಂತರ (ಲು+ಅ=ವ್ಯ)

ಪಿತ್ರೈ + ಆಚೀತ = ಪಿತ್ರಾಚೀತ (ಇಮು+ಆ=ರ್ಯ)

ಭಾಗ - ಆ

ಪ್ರಕೃತಿಭಾವ ಎಂದರೇನು?

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳಾವುವು? ಉದಾಹರಣೆಯಾಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

*****

೬. ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ

ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ.-

ಪ್ರಮೇಶ: 'ನಹಿ ಜಾನ್ನೇನ ಸದೃಶಂ' ಜಾನ್ನನಕ್ಕೆ ಸಮನಾದುದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಜಾನ್ನವು ಸಾಗರದಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವೂ ಸಮುದ್ರವೂ ಆಗಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಜಾನ್ನಾನುಭವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾಗಿದೆ. 'ಮಸ್ತಕದ ಒಳಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಿಶ್ವವೇ ಅಡಕವಾಗಿದೆ'; ಇಂತಹ ಜಾನ್ನ ಸಾಗರದ ಪ್ರತಿರೂಪವೇ ಗ್ರಂಥಾಲಯ. ಅಪಾರ ಗ್ರಂಥ ರಾಶಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಾಗ ನಮ್ಮ ಅಹಂಕಾರ ನಾಶವಾಗಿ ಅಲ್ಪತ್ತೆಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾವನೆ 'ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ' ಕವನದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಕಣ್ಣದಿಟ್ಟಿ ಹರಿದತ್ತ ಗ್ರಂಥಗಿರಿ ಪಂಕ್ತಿಗಳು
ನಿಂತು ಬೆರಗೀಯತಿವೆ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದಲ್ಲಿ;
ಇವುಗಳಡಿ ನಾಧೂಳ ಕಣವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವೆನು—
ಚಣಕಾಲ ಬಂದು ನಿಂತರೆ ಸಾಕು, ನನ್ನ ಮತಿ
ಮುದುಡಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲಿ: ನನ್ನ ಅಹಂಕಾರವನು
ನುಚ್ಚಿ ನೂರಾಗಿಸುವುದೇ ತಾಣ ಅಪ್ಪಣಿಸಿ!
ಒಳಗೆ ಬಂದನೊ ಬೇಗ ಹೊರಗೆ ಓಡುವತವಕ—
ಎಕೆನಲು ಬೆದರುವೆನು ನನಗಿಲ್ಲಿ ಬಹ ಲಯಕೆ!

ಬೇಕು ಯಾರಿಗೆ ಇಂಥ ಶಿಕ್ಕೆ! ದೂರವೆ ಇರಲಿ!
ಎನಿತು ಹಿರಿಬಾಳುಗಳ ಮೇಳ ನರೆದಿಹುದಿಲ್ಲಿ!
ಈ ಗ್ರಂಥಗಳೊ ಅಂಥ ಬಾಳುಗಳ ಪಳೆಯುಳಿಕೆ;
ಇವಕಂಡು ಮೂಲವನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವೆ!

ಕಡೆಗೆ ನಿಲ್ಲುವೆ ವಿಶ್ವರೂಪಾವಲೋಕನದಿ
ಪಾಠ್ಯನೊಲು ತತ್ತ್ವರಿಸಿ ಭೀತ ವಿಸ್ಕೃತನಾಗಿ!

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಎಂದೇ ಪ್ರಶ್ನಾತ್ಮಕಾಗಿರುವ ಡಾ. ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ ಅವರು ಐಇಎರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆ.ಆರ್.ನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಶ್ರೀಯುತರು ಕವಿ ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶಕರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

‘ಅನಂತ ಪೃಷ್ಟಿ’, ‘ತಾರಾಸಂಖಿ’, ‘ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರವೇಶ’, ‘ಕನ್ನಡ ವೇಣಿಸಂಹಾರ’, ‘ಕನ್ನಡ ನಾಗಾನಂದ’, ‘ಕಾವ್ಯಾರಾಧನೆ’, ‘ವರ್ತಮಾನ’, ‘ಬೋಗಸೆ’, ‘ಅಂತರರಥಮು’, ‘ಜನಪದ ಸರಸ್ವತಿ’ ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಕೃತಿಗಳು. ಇವರಿಗೆ ಕನಾರಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ದೇರೆತಿವೆ. ಗಂಗಾವತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ೩೮ನೇಯ ಅಭಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೇಜನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ‘ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ’ ಕವನವನ್ನು ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ ಅವರ ‘ಅನಂತ ಪೃಷ್ಟಿ’ ಎಂಬ ಕವನಸಂಕಲನಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ

ತತ್ತ್ವಿಸು-ನಡುಗು, ಕಂಪಿಸು;	ಪಳೆಯುಳಿಕೆ-ಅವಶೇಷ;
ತವಕ-ಬಯಕೆ, ಆತುರ;	ಮಸ್ತಕಾಲಯ-ಗ್ರಂಥಾಲಯ;
ತಾಣ-ನೆಲೆ, ಬೀಡು, ಸ್ಥಳೆ;	ಬೆದರು-ಭಯ, ಅಂಜಿಕೆ;
ದಿಟ್ಟ-ದೃಷ್ಟಿ, ನೋಟ;	ಬೆರಗು-ಆಶ್ಚರ್ಯ, ವಿಸ್ತಯ;
ನೆರೆ-ಸೇರು, ಜೊತೆಗೂಡು, ಒಟ್ಟುಗೂಡು,	ಮೇಳ-ಕೊಡುವಿಕೆ, ಸಭೆ, ಗುಂಪು ಸೇರುವಿಕೆ;
ಗುಂಪು ಸೇರು;	ವಿಸ್ಕೃತ-ಸೋಜಿಗಗೊಳ್ಳು.
ಪಂಕ್ತಿ-ಸಾಲು;	

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಇ. ಸಿ.ಪಿ.ಕೆಯವರು ಯಾವುದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಧೂಳ ಕಣವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?

೧. ಕವಿಯು ತನ್ನ ಮತ್ತಿ ಎಲ್ಲಿ ಮುದುಡಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ?
  ೨. ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗಿಸುವ ತಾಣ ಯಾವುದೆಂದು ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ.ಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
  ೩. ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಯವರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಯಾವುದರ ಪಳೆಯಳಿಕೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ?
  ೪. ಸಿ.ಪಿ.ಕೆಯವರು ಯಾವುದನ್ನು ವಿಶ್ವರೂಪಾವಲೋಕನ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ?
  ೫. ಭೀತವಿಸ್ಕಿತರಾದ ಕವಿ ಯಾರ ಹಾಗೆ ತತ್ತರಿಸಿದರು?
- ಅ) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.**
೧. ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕಾಗ ಕವಿಗೆ ಆದ ಅನುಭವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
  ೨. ಕವಿ ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ. ಯವರು ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಭೀತವಿಸ್ಕಿತರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಏಕೆ?
  ೩. ಸಿ.ಪಿ.ಕೆ.ಯವರು ‘ಹಿರಿಬಾಳುಗಳ ಪಳೆಯಳಿಕೆ’, ಎಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ ಏಕೆ?
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿರಿ.**
- ೧) “ಕಣ್ಣದಿಟ್ಟಿ ಹರಿದತ್ತ ಗ್ರಂಥಗಿರಿ ಪಂತ್ರಿಗಳು”:
  - ೨) “ಮುದುಡಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲಿ: ನನ್ನ ಅಹಂಕಾರ”:
  - ೩) “ಪಾರ್ಥನೊಲು ತತ್ತರಿಸಿ ವಿಸ್ಕಿತನಾಗಿ”:
- ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು – ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.**
೧. ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕವಿ ವೃಕ್ಷಪಡಿಸಿರುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
  ೨. ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯ ಮುಂದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಹಂಕಾರ ನುಚ್ಚು ನೂರಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವನೆ ‘ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ’ ಕವನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವೃಕ್ಷವಾಗಿದೆ? ವಿವರಿಸಿರಿ.

ಭಾಷಾಭಾಷೆ

- ಅ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿರಿ.**
ಮಸ್ತಕಾಲಯ, ನನಗಿಲ್ಲಿ, ರೂಪಾವಲೋಕನ, ಪಾರ್ಥನೊಲು.
- ಆ) ತತ್ಸ್ವ ತದ್ವಾಪವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.**
ದಿಟ್ಟಿ, ಮಸ್ತಕ, ಚೊ, ತಾಣ.
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಳಸಿರಿ.**
ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಮೇಳ, ಪಳೆಯಳಿಕೆ, ಭೀತವಿಸ್ಕಿತ.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

೧. ಗ್ರಂಥಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.
೨. ‘ಮಸ್ತಕಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕ’, ‘ಒಳ್ಳಿಯ ಓದುಗನು ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ’ ಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಇಂತಹ ನುಡಿಮುತ್ತಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.
೩. ‘ಜಾಜನ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳ ಪಾತ್ರ’ ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ.
೪. ‘ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ’ ಪದ್ಧಭಾಗದ ಮೊದಲ ಎಂಟು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.

ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಭಾಗ-‘ಅ’

ಉಪಮಾನವೇ ಉಪಮೇಯವೆಂದು ರೂಪಿಸಿ, ಅವರಡೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಅಭೇದತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಅಲಂಕಾರವೇ ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ. ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯಕ್ಕೂ ಉಪಮಾನಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ, ಏಕೇಭಾವವಿದೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗುವುದು.

ಉದಾ: “ಮಗುವಿನ ಮುಖಕುಮಲ ಅರಳಿತು”.

ಇಲ್ಲಿ ಮಗುವಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ.

ಉಪಮೇಯ : ಮಗುವಿನ ಮುಖ

ಉಪಮಾನ : ಕುಮಲ

ಅಭೇದ ಕಲ್ಪನೆ : ಮುಖ ಮತ್ತು ಕುಮಲ ಎರಡೂ ಒಂದೇ

ಅಲಂಕಾರ : ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ

ಸಮನ್ವಯ : ಇಲ್ಲಿ ಉಪಮೇಯವಾದ ಮಗುವಿನ ಮುಖಕ್ಕೂ ಉಪಮಾನವಾದ ಕುಮಲಕ್ಕೂ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ರೂಪಕಾಲಂಕಾರ.

ಭಾಗ-‘ಆ’

‘ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ’ ಕವನದಲ್ಲಿರುವ ಅಲಂಕಾರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿರಿ.

*****

೨. ದ್ವಾರಕೆ

ಎಸ್.ಆರ್. ರೋಹಿಡೇಕರ್ -

ಪ್ರಮೇಶ : ಇಂಳಿಗಳ ಭಾರತದ ‘ಚಲೇಜಾವ್’ ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಚಳುವಳಿಯ ನಾಯಕರು ಸರೆಮನೆ ಸೇರಿದಾಗ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೇ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ವರ್ಗ, ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಹೋರಾಟಿದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಡ ಹುಡುಗನ ಕೆಚ್ಚು, ತಾಯಿಯ ಶ್ಯಾಮಾಂತಿಕಾದು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾರತೀಯರ ದೇಶ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಈ ನಾಟಕ ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಾತ್ರಗಳು:

ರಾ. (ರಾಮ್‌ಸಿಂಗ್)	-	ತುಳಜಾಬಾಯಿಯ ಮಗ
ತು. (ತುಳಜಾಬಾಯಿ)	-	ರಾಮ್‌ಸಿಂಗನ ತಾಯಿ
ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ.	-	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ
ಕು. (ಕುಲಕರ್ಮೀ)	-	ಭಾರತೀಯ ಅಧಿಕಾರಿ
ಶಿ. (ಶಿಪಾಯಿ)	-	ಸ್ವೇನಿಕ
ಸೋ. (ಸೋಮಣ್ಣ)	-	ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ

ಸಂದರ್ಭ

ಮೋಹನಪುರವೆಂಬ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾವು ಉಕ್ಕೇರಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಮಿ. ಕುಲಕರ್ಮೀಯವರನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಮಸಿಂಗ್ ಮೋಹನಪುರದ ಉತ್ಸಾಹಿ ತರುಣ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಲು ಸರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಆ ದಿನದ ಬೆಳಿಗಿನ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು (ಪ್ರಭಾತಪೇರಿ) ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಅವಕಾಶ ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ತನ್ನ ಹುಡುಗರ ದಂಡೇ ಹೋರಾಟದ ಯಶಸ್ವಿಗಾಗಿ ಪುಟೆದ್ದು ನಿಂತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಪೋಲೀಸರ ದೊಡ್ಡ ಪಡೆಯೇ ಉರಿಗೆ ಬಂದಿಳಿದಿದೆ.

ಮಗನನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅರಿವಿದ್ದರೂ ಧೈಯ ತಂದುಕೊಂಡು ಒಂದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಷ್ಟೆ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತಿ ಗತಿಸಿದ್ದರೂ ಲೆಕ್ಕಿಸರೆ ತುಳಜಾಬಾಯಿಯು ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಮೋಹನಪುರದಲ್ಲಿನ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಶುಭಕೋರಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.

* * * * *

(ಮೋಹನಪುರದ ಎರಡು ರಸ್ತೆಗಳು ಕೊಡುವ ಬಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜನ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ರಾಮಾಸಿಂಗ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ಜಯ ಜಯಕಾರ ಕೊಗುತ್ತಾ ಬಂದು ಸೇರುವರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಶಿಪಾಯಿಗಳು ಮೊಲೀಸ್ ಸಮವಸ್ತುದಲ್ಲಿ ಬರುವರು.)

ಶಿಪಾಯಿ(೧) : ಇಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿಸಕೂಡದೆಂದು ಡಂಗುರ ಸಾರಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ?

ರಾಮಾಸಿಂಗ್ : ಹಾಗೆ ಡಂಗುರ ಸಾರಲು, ಇದು ನಿಮ್ಮಪ್ರಾನ ಮನೆಯಲ್ಲ : ಇದು ನಮ್ಮ ಉರು.

ಶಿ (೨) : ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುವವರು ನೀವಲ್ಲ, ಬ್ರಿಟಿಂ ಸರಕಾರ.

ರಾ : ನೀವು ಬ್ರಿಟಿಂ ರಲ್ಲವಲ್ಲ!

ಶಿ (೩) : ನಾವು ಬ್ರಿಟಿಂ ಸರಕಾರದ ನೌಕರರು.

ರಾ : ನೌಕರರಲ್ಲ, ಗುಲಾಮರು; ಜನರೊಷ್ಟದೆ, ಬ್ರಿಟಿಶರ ಆಟ ಇನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಾರದು ಇದನ್ನು ಸೇರಗಿ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳು.

(ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಸ್ತೂಲು ಹಿಡಿದು ಫೌಜುದಾರ, ಕುಲಕರ್ನೀ ದರ್ಬಾರಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು.)

ಕುಲಕರ್ನೀ : ಬ್ರಿಟಿಶರ ರಾಜ್ಯಭಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆಂದು ತೋರಿಸಲು, ನಮಗೆ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ.

ರಾ : ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಲಿಕೇ ನಾವು ಸಭೆ ಸೇರಿದ್ದೇವೆ.

ಕು : ಎಷ್ಟು ಉದ್ಧರಣಾಗಿದ್ದೀರ್ಯಾ!

ರಾ : ನಿಮ್ಮಪ್ಪಲ್ಲ.

ಶಿ (೪) : ನೀನು ಯಾರ ಎದುರು ಮಾತನಾಡುತ್ತೀ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇರಲಿ!

ರಾ : ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೇ ಇವರೂ ಒಬ್ಬ ಗುಲಾಮರು.

ಶಿ (೨) : ಇವರು ಸುಪ್ಸಿದ್ಧ ಕುಲಕರ್ನೀ ಫೌಜುದಾರರು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮುಂದಾಳುಗಳೇ ಇವರಿಗೆ ಹೆದರುತ್ತಿರುವಾಗ ಹುಡುಗನಾದ ನೀನೆಷ್ಟರವನು?

ರಾ : ಇಂತಹ ಕವಡಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನ ಗುಲಾಮರಿಗೆ ಮುಂದಾಳುಗಳೇಕೆ? ನನ್ನಂತಹ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಸಾಕು.

ಕು : ಮುಚ್ಚಬಾಯಿ.

ರಾ : ಬಿಚ್ಚಿಂದಾಗ ಬಿಚ್ಚಲು, ಮುಚ್ಚಿಂದಾಗ ಮುಚ್ಚಲು ಈ ಬಾಯಿ, ನಿಮ್ಮಂತಹ ಗುಲಾಮರ ಬಾಯಿಯಲ್ಲ.

(ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು : ‘ಮೋಲೋ ಭಾರತ ಮಾತಾಕಿ ಜ್ಯೇ’, ‘ವಂದೇ ಮಾತರಂ’ ಎಂದು ಫೋಟಣೆ ಮಾಡುವರು.)

- ಕು : ಸುಮೃನೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋರಟು ಹೋಗಿರಿ. ನನ್ನ ಸಿಟ್ಟು ನೆತ್ತಿಗೇರುತ್ತಿದೆ.
- ರಾ : ಅದನ್ನು ಇಳಿಸುವ ಮಾಂತ್ರಿಕರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.
- ಕು : ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ನೋಡಿದೆಯಾ? (ಪಿಸ್ತಾಲು ತೋರಿಸುವನು)
- ರಾ : ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ? (ರಾಷ್ಟ್ರಾಧಿಕಾರಿ ನೋಡುವನು)
- ಕು : (ಪಿಸ್ತಾಲು ತೋರಿಸಿ) ಇದರ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ನೀನು ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಿಯಾ?
- ರಾ : ಈ ಧ್ವಜದ ಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ನೀವು ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲಿರಾ?
- ಕು : ಸುಮೃನೆ ಕೆಳಗಿಡು ಅದನ್ನು.
- ರಾ : ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವಿರುವವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕೆಳಗಡಲಾರೆ.
- ಕು : ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲುವ ಧೈರ್ಯವಿದೆಯೇ ನಿನಗೆ?
- ರಾ : ನನ್ನನ್ನು ಪಿಸ್ತಾಲಿನಿಂದ ಹೊಡಿಯುವ ಕ್ರೈರ್ಯವಿದೆಯೇ ನಿಮಗೆ?
- ಕು : ನಮ್ಮದು ಹೊಲೀಸ್ ಡಿಪಾಟ್‌ಮೆಂಟು.
- ರಾ : ನಮ್ಮದು ಅದನ್ನು ಗೊತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಡಿಪಾಟ್‌ಮೆಂಟು.
- ಕು : ಈಗಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೊತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚುವೆನು (ಪಿಸ್ತಾಲಿನ ಕೈ ಮುಂದೆ ಮಾಡುವನು)
- ರಾ : ‘ಮಾಡು, ಇಲ್ಲವೇ ಮಡಿ’ ಎಂಬುದೇ ಗಾಂಥೀಜಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಮಂತ್ರ. ಬದುಕುಳಿದು ಸಾಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸತ್ತು ಬದುಕುಳಿಯುವುದೇ ಮೇಲು.
- ಕು : ಯಾವುದು ಮೇಲೋ, ಯಾವುದು ಕೀಳೋ, ನೋಡು ಹಾಗಾದರೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುವೆ, ಚದುರಿರಿ ಇಲ್ಲಿಂದ.
- ರಾ : ಸಭೆ ಸೇರಿ, ‘ಬ್ರಿಟಿಶರೇ, ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿರಿ’ ಎಂದು ಸಾರಲು ನಾವು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಣ ತೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.
- ಕು : ಹೀಗೆ ಹಟ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ, ಚದುರಿರಿ ಹೊದಲು.
- ರಾ : ಶಕ್ತಿವಿಲ್ಲ. ಈ ಮೋಹನಪುರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಿಳ್ಳೆ ಜೀವಂತವಿರುವವರಿಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆ ನಡೆಯಲಾರದು ಇಲ್ಲ.
- ಕು : ನಡೆಯುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೂ ಪಣ ತೊಟ್ಟು ಬಂದಿರುವೆ.
- ರಾ : ನಾವೂ ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿಯೇ ತೀರುವೆಂದು ಪಣ ತೊಟ್ಟು ಬಂದಿರುವೆವು.
- (ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ‘ಚೋಲೋ ಭಾರತ ಮಾತಾಕೇ ಜಯ್, ವಂದೇ ಮಾತರಂ’ ಎಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸುವರು.)

- ಕು : ಸಾಕು ಮಾಡು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು. ಕೊನೆಯ ಸಾರಿ ಹೇಳುವೆ. (ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವನು.) ಚದುರಿರಿ ಇಲ್ಲಿಂದ.
- ರಾ : ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ‘ಬೋಲೋ ಭಾರತ ಮಾತಾಕೀ ಜ್ಯೇ, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಜಿ ಕೆ ಜಯ್’. (ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು: ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವರು)
- ಕು : ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ ಈ ಜಯ ಜಯಕಾರವನ್ನು. ಮುಂದಡಿ ಇಟ್ಟರೆ ಗತಿ ಚೆನ್ನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ರಾ : (ಎರಡು ಹೆಚ್ಚೆ ಮುಂದಡಿ ಇಟ್ಟು) ಭಾರತ ಮಾತಾ ಕೀ ಜ್ಯೇ. (ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ‘ಜ್ಯೇ’ ಎನ್ನುವರು).
- ಕು : (ಸಿಳ್ಳಿನಿಂದ) ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗಿ ಹಾಗಾದರೆ ಫಲವನ್ನು! ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವನು. (ರಾಮಸಿಂಗನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವನು ಅಪ್ಪಿರಲ್ಲಿ ನೆಹರು ಶಟ್ಟು, ಜಾಕೀಟು, ಗಾಂಧಿ ಟೋಪಿ ಧರಿಸಿದ ಸೋಮಣ್ಣನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ‘ಭಾರತಮಾತಾಕೀ ಜಯ್’, ‘ರಾಮಸಿಂಗ್ ಕೀ ಜಯ್’ ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವರು.)
- ಸೋಮಣ್ಣ : ಏನು? ಏನಿದು ಗದ್ದಲ?
- ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗೆ : ಮೋಲೀಸರು ಈ ರಾಮಸಿಂಗನನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡರು.
- ಸೋಮಣ್ಣ : ಸ್ವತಾನರೇ, ಇಂತಹ ಬಾಲಕನ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿರುವಿರಾ? ಫೌಜದಾರರೇ, ಈ ಹಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗಳಾದರೂ ಹೇಗೆ ಮೇಲೆತ್ತಿದ್ದವು?
- ಕು : ಇವನು ಅತಿ ಉದ್ದಟನಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಇಂಥವರ ಗತಿ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುವುದು ಅವನು ಹಟಮಾರಿ.
- ಸೋಮಣ್ಣ : ಏನು? ಇವನು ಉದ್ದಟನೇ? ಯಾವ ಮಾತಿಗೆ ಹಟ ಹಿಡಿದನು? ಕೊಟ್ಟ ಕೊಳಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರದ ಹಟವನ್ನು ನೀವು ನಡೆಸಿಕೊಡುವಾಗ, ಭಾರತ ಮಾತೆಯ ಬಂಧ ವಿಮೋಚನಿಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಂತರೆ, ಅದು ಹಟ ! ಇವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೀಲಿಗೆ ಹಾಕಬಹುದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕೊಂಡದ್ದು, ನಿಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮವಲ್ಲವೇ?
- ಕು : ಎಷ್ಟು ಪರಿ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ, ನಮ್ಮ ಆಚ್ಚೆ ಮೀರಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಈ ಫಲ ಅವನಿಗೆ.
- ಸೋಮಣ್ಣ : ನಿಮ್ಮ ಆಚ್ಚೆ? ದುಶ್ಶಟಗಳಿಂದ ದೂರಾಗಿರಿ ಎಂದು ಆಚ್ಚೆ ಕೊಡಿರಿ. ಅಕ್ಕರಳೆ ಪಾಲಿಸುವೆವು. ಹೊಲಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುವ ಜನಕ್ಕೆ ಸ್ವಜ್ಞತೆಯ ಪಾಠ ಕಲಿಸಿರಿ! ನಿಮ್ಮ ಆಳಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡುವೆವು. ನಮ್ಮ ಅಜಳಾನವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಜಳಾನ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಪೂಜಿಸುವೆವು. ಆದರೆ - ಆದರೆ, ಭಾರತಮಾತೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲಿರುಳು ಹಂಬಲಿಸುವ ನಮಗೆ, ಪಾರತಂತ್ರದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಳೆಯುತ್ತೆಲ್ಲಿರಿ ಎಂದು ಆಚ್ಚೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದು ಹಿತಕರ ಆಚ್ಚೆಯಲ್ಲ; ಉನ್ನತ ಗುಲಾಮರ ಉಪದಾವ್ಯಾಪ, ದಾನವನ ದರ್ಪ, ದಾಸ್ಯದ ದ್ಯೋತಿಕ.
- ಕು : ಹಿರಿಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ. ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡಿ ಅರಿಯದ ಬಾಲಕರನ್ನು ಅಡ್ಡಿದ್ದಾರಿಗೆ ಎಳೆದು, ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿರಿ.

- ಸೋ : ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆಳೆಯಲು, ನಾವೇನು ಅವರಿಗೆ ಸರೆ, ಸೇಂದಿ ಸೇವಿಸಲು ಹೇಳಿಲ್ಲ, ನೀಚಕ್ಕೆತ್ತಕ್ಕೆ ನೂಕಿಲ್ಲ; ಕಳ್ಳತನ ಕಲಿಸಿಲ್ಲ. ಭಾರತಮಾತೆಯ ಬಂಧ ವಿಮೋಚನೆಗಾಗಿ ಬಲಿದಾನ ಮಾಡಲು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ.
- ಹು : ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೇನು ಲಾಭ?
- ಸೋ : ಏನು ಲಾಭ? ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟವು ಲಾಭ-ಹಾನಿಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕೆ ಆಶಿಸುವ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಬುದ್ಧಿಯೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗುಲಾಮರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಮಾವಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ನೀರೆರೆಯುವವರು ಅದರ ಹಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ತಾವೇ ತಿಂದು ತೇಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದಲ್ಲ. ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನಾವೇ ಹಚ್ಚಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಜರು ಮುಂದಿನ ಪೀಠಿಗೆಗಾಗಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ.
- ಹು : ಅದಕ್ಕೂ ನಿಮ್ಮ ಚಳುವಳಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ?
- ಸೋ : ನಾವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಸತ್ತರೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಠಿಗೆಯವರು ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೈತಿಯಾದರೆ, ನಾವು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ವಿಂಡಿತ.
- ಹು : ಈ ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಜಿಕೊಂಡೇ ನಮ್ಮ ದೇಶ ಹಾಳಾಗಿದೆ.
- ಸೋ : ನೀವು ಘೋಜುದಾರರಾದಾಕ್ಷಣ, ನಿಮಗೆ ಸುಖಿ ಸಿಗುವುದೆಂಬ ಭಾಂತಿ ಬಿಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನರ ಗೋಳಿಗೆ ನೀವೇ ಕಾರಣರು.
- ಹು : ಸಾಕು ಮಾಡಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಪುರಾಣ. ನಾನು ಸರಕಾರದ ನೌಕರ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಪೇಯಿದೆ.
- ಸೋ : ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಪೇಯೇ? ಹ ಹ ಹ! ಗೇಣಹೊಚ್ಚಿಗಾಗಿ ದೇಶದ ಕಂದಮೃರ್ಣನ್ನು ಕೊಂಡು ಅವರ ರಕ್ತದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುವುದು ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಪೇಯೇ? ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ, ಶತಧಿಕ್ಕಾರ!
- (ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತುಳಿಜಾಬಾಯಿ ಗೋಳಿಡುತ್ತಾ ರಭಸದಿಂದ ಬರುವಳು)
- ತು : ರಾಮಸೀ, ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ರಾಮಸಿ, ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ನಿಶಾನೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡರೋ? ಇಕೋ, ಇನ್ನೊಂದು ಧ್ವಜ ತಂದಿರುವೆ, ತಕ್ಕೂ (ಅವನ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಲಾಪಿಸುವಳು)
- ಹು : ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೇ, ಆ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕೆಳಗಿಡು ಮೊದಲು.
- ತು : ಹೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನನ್ನೇ ಬಲಿಕೊಟ್ಟಿರುವೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೈಜಿಸಲು ನಾನು ಸಿಧ್ಧಿಂದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕೆಳಗಿಡಲಾರೆ. ‘ಭಾರತ ಮಾತೆಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ’! (ಧ್ವಜವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಳು. ತೆರೆಬೀಳುವುದು).

~~ ಸಮಾಪ್ತಿ ~~

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

‘ಶಾಮ್ ರೋಹಿಡೆ’ ಇದು ಮೈಲ್ ಎಸ್.ಆರ್. ರೋಹಿಡೆಕರ್ ಅವರ ಶಾಖ್ಯನಾಮ. ಇವರು ಇಂಡಿಯ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ನೇರಂದು ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದರು. ವಿಜಯಪುರದ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ನಂತರ ಸರಕಾರಿ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿ ಹಳೆಯ ಮುಂಬ್ಯೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯ ನಂತರ ಕಿರಿ ಕನಾರಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಶಾಖೆ ಶಾಖೆಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಇಂಡಿಯ ನಿವೃತ್ತರಾದರು. ಶ್ರೀಯುತರು ಐ.ಎ.ಎಂಗಳಿ ನಂತರ ನಿಧನರಾದರು.

ಇವರು ಒರೆದ ‘ಮೂರು ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕಗಳು’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ‘ರಾಮಸಿಂಗ್ ಚೌಕಾ’ ಎಂಬ ಏಕಾಂಕ ನಾಟಕದಿಂದ ‘ಘೃಜ ರಕ್ಷಣೆ’ ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ

ಉದ್ದಟ-ಒರಟ;

ದ್ಯೋತಕ-ಗುರುತು;

ಉಪದ್ವಾಪ-ಕಿರುಕುಳ;

ಧುಮುಕು-ಸೇರು, ಭಾಗವಾಗು;

ಕಿಮ್ಮತ್ತು-ಬೆಲೆ, ಗೌರವ;

ಪಣತೊಡು-ನಿಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು;

ಗೂತ್ತಿಗೆ ಹಚ್ಚು-ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿ;

ಪರಾಕ್ರಮ-ಶೌಯ್ಯ;

ಫೋಷಣೆ-ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ;

ವೀಳಿಗೆ-ಸಂತತಿ;

ಸಾರುವಿಕೆ, ಜಾರಿಗೆ ತರುವಿಕೆ;

ಫೋಜುದಾರರು-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ

ಚ್ಯಾತಿ-ಹಾನಿ;

ಮೊಲೀಸ್ ಪಡೆಯ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ;

ಡಂಗುರ-ತಮಣಿಯಂತಹ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು

ಮಾಂತ್ರಿಕರು-ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು;

ಬಾರಿಸಿ ಸುಧಿಯನ್ನು ಸಾರುವುದು;

ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ-ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದುದ್ದು;

ದಾಸ್ಯ-ಅಧೀನತೆ;

ಸೃತಾನ-ಭೂತ, ಪಿಶಾಚಿ, ದುಷ್ಪಶಕ್ತಿ.

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.**
- ಮೋಹನಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚಳುವಳಿ ಯಾವುದು?
  - ಗಾಂಥಿಜಿಯವರು ಕೊಟ್ಟಿ ಮಂತ್ರ ಯಾವುದು?
  - ಸತ್ಯಗ್ರಹಿಗಳನ್ನು ಚದುರಿಸಲು ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಏನು ಮಾಡಿದರು?
  - ಮೋಹನಪುರದ ಪರಸ್ಪರಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ ಏನು ಮಾಡಿದನು?
  - ರಾಮಸಿಂಗ್ ಶಿಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಸೇರಿಗೆ ಗಂಟು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು?
- ಆ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು – ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.**
- ತುಳಜಾಬಾಯಿಯ ದೇಶಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
  - ರಾಮಸಿಂಗನಿಗೂ ಶಿಪಾಯಿಗಳಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
  - “ಅರಿಯದ ಬಾಲಕನನ್ನು ಅಡ್ಡದಾರಿಗೆ ಎಳೆದು ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದಿರ್” ಎಂದು ಕುಲಕರ್ಣಿಯು ಸೋಮಣ್ಣನಿಗೆ ಏಕೆ ಹೇಳಿದನು?
  - ಮೋಹನಪುರದ ಸತ್ಯಗ್ರಹಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೋಷಣೆಗಳಾವುವು?
  - ಕುಲಕರ್ಣಿಯು ರಾಮಸಿಂಗನ ಮೇಲೆ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿದ್ದೀಕೆ?
- ಇ) ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ಕೆಳಗಿನ ಮಾತುಗಳ ಸಾರ್ಥಕವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.**
- “ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನಾವೆ ಹಚ್ಚಿಲ್ಲ”
  - “ಸಾಕು ಮಾಡಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಪುರಾಣ”
  - “ಹೆಣ್ಣುಮಂಗಳೇ, ಆ ದ್ವಿಜವನ್ನು ಮೊದಲು ಕೆಳಗಿಡು”
  - “ಕವಡಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನ ಗುಲಾಮರಿಗೆ ಮುಂದಾಳುಗಳೇಕೇ?”
  - “ಒಂದು ಪಿಳ್ಳೆ ಜೀವಂತವಿರುವವರೆಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆ ನಡೆಯಲಾರದು ಇಲ್ಲಿ.”
  - “ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವಿರುವವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಕೆಳಗಿಡಲಾರೆ.”
- ಈ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು – ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.**
- ರಾಮಸಿಂಗನು ತನ್ನ ಭಲವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಿದನು? ವಿವರಿಸಿರಿ.
  - ಕುಲಕರ್ಣಿ ಅವರಿಗೂ ರಾಮಸಿಂಗನಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
  - ಸೋಮಣ್ಣನು ಕುಲಕರ್ಣಿಯ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಖಂಡಿಸಿದನು? ವಿವರಿಸಿರಿ.
  - ರಾಮಸಿಂಗ್ ಕುಟುಂಬದವರ ದೇಶಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ಉ) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.

೧. ಚಲೇಜಾವ್ ಚಲವಳಿ ನಡೆದ ವರ್ಷ-----
೨. ಮೋಹನಪುರದ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದ ಉತ್ಸಾಹ ತರುಣನ ಹೆಸರು-----
೩. ರಾಮ್‌ಸಿಂಗ್‌ನ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರು-----
೪. ಇಬ್ಬರು ಮೊಲೀಸಿನವರ ಜತೆ ಸೇರಿದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಹೆಸರು-----
೫. ಸತ್ಯಗ್ರಹಿಗಳನ್ನು ಚದುರಿಸಲು ಕುಲಕರ್ಮಿಯು ಮಾಡದ ಕೆಲಸ-----

ಭಾಷಾಭಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿರಿ.

ಜನರೊಪ್ಪದೆ, ಮುಚ್ಚಿಂದಾಗ, ದೇಶಾಭಿಮಾನ.

ಆ) 'ಧ್ವಜ ರಕ್ಷಣೆ' ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅನ್ಯದೇಶೀಯ ಪದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿರಿ.

ಇ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ.

- ೧) ಸಿಟ್ಟು ನೆತ್ತಿಗೇರು
- ೨) ಪಣಿತೊಡು
- ೩) ಕವಡಿ ಕಿಮ್ಮತ್ತು

ಭಾಷಾ ಒಕ್ಕಪುಷ್ಟಿಕೆ

ಅ) ಪ್ರ.ತಿ.ನ. ಅವರ 'ಧ್ವಜರಕ್ಷಣೆ' ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಓದಿರಿ.

ಆ) ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ 'ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ' ಪುಸ್ತಕ ಓದಿರಿ.

ಇ) ಡಾ॥ ಸುಯ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ ಅವರ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸೃಜಿಗಳು'
ಮತ್ತು ಎಂ.ಪಿ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರಾವ್ ಅವರ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಂಗೆಯ ಸಾವಿರ
ತೋರೆಗಳು' ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.

ಈ) ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಈ ಪಾಠದಿಂದ ಆಯ್ದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಉ) ಕುಲಕರ್ಮಿಯ ಪಿಸ್ತಾಲು ಮತ್ತು ರಾಮಸಿಂಗ್ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಧ್ವಜ ಇವರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು
ಶೈಷ್ವ? ಏಕೆ? ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಉಂ) ರಾಮಸಿಂಗ್, ತುಳಜಾಬಾಯಿ, ಡಿ.ಎಸ್.ಪಿ., ಸೋಮಣ್ಣ - ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ
ಚರ್ಚಿಸಿ ಇದಾರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ವ್ಯಾಕರಣ

ದೇಶ್ಯ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ

ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳೇ ದೇಶ್ಯ ಪದಗಳು

ಉದಾಹರಣೆ: ಮರ, ಗಿಡ, ಮನೆ, ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ, ತೆಂಕಣ, ಮೂಡಣ, ಪಡುವಣ, ಬಡಗಣ, ತೆವರು, ತಗ್ಗು, ಇಳಿ, ನೇಸರು, ತಿಂಗಳು, ಕಲ್ಲು, ನೆಲ್ಲು, ಹೊಳೆ, ಬರು, ತಿನ್ನು, ಒಂದು, ಕೈ, ಕಾಲು, ಬಾಯಿ, ಕೆಣ್ಣು, ತಲೆ, ಕಿವಿ, ಹಾಲು, ಮೋಸರು, ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಮೂಗು- ಮುಂತಾದವು.

ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಶಬ್ದಗಳೇ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ಪದಗಳು.

ಉದಾಹರಣೆ:

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದ ಶಬ್ದಗಳು: ಭೂಮಿ, ಪೃಥ್ವಿ, ಖಣಿ, ಖಾತು, ನಗರ, ಗ್ರಾಮ, ಅಧಿಕಾರ, ಮಂತ್ರಿ, ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ, ಪೂರ್ವ, ಪಶ್ಚಿಮ, ಆಕಾಶ, ಗಗನ, ಶಾಲಾ, ಘಲ, ಪತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹಿಂದೂಸಾಧ್ವನಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದ ಶಬ್ದಗಳು: ಕಚೇರಿ, ರಸ್ತೆ, ಕುಚೆ, ಕಾಗದ, ಬಂದೂಕ, ಅಸಲಿ, ನಕಲಿ, ರ್ಯಾತ್ರಿ- ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಶಬ್ದಗಳು: ಮೈಲು, ಪ್ರೋಲೀಸ್, ಪ್ರೋಸ್, ಕಾಡ್ರ್, ಕವರು, ಟಿಕೆಟ್, ಹೋಟೆಲ್, ಚೇರಮನ್, ರೂಂ, ಸ್ಲೂಲ್, ಕಾಲೇಜ್, ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ, ರಿಕಾರ್ಡ್, ಆಸ್ಕಿಜನ್, ಹೈಡ್ರೋಜನ್-ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪೋಚುಗ್ಗೀಸ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದ ಶಬ್ದಗಳು: ಅಲಮಾರು, ಸಾಬೂನು, ಪಾಡಿ, ಮೇಜು-ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

ತತ್ವಮ - ತದ್ಭವಗಳು

ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪದಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಲ್ಲಾಸ್ವಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮೂರ್ತಿ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ತತ್ವಮ-ತದ್ಭವಗಳಿಂದು ಕರೆಯುವ ರೂಢಿಯಿದೆ.

ತತ್ವಮಗಳು : ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಬರುವಾಗ ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು 'ತತ್ವಮ'ಗಳಿಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ತತ್ವ' ಎಂದರೆ 'ಅದಕ್ಕೆ' (ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ) 'ಸಮು' ಎಂದರೆ 'ಸಮಾನ' ಎಂದರ್ಥ. ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದದ್ದು ಎಂದರ್ಥ.

ಉದಾ : ರಾಮ, ವಸಂತ, ಸೋಮ, ಚಂದ್ರ, ಗ್ರಹ, ಸ್ತೀ, ಶ್ರೀ ಭುವನ, ಶ್ರುತಿ, ಕಾವ್ಯ, ಪಶು - ಇತ್ಯಾದಿ.

ತಢ್ವಪಗಳು : ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ, ಪೂರ್ಣ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿ ಬಂದಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ‘ತಢ್ವಪ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ‘ತತ್ತ’ ಎಂದರೆ ಅದರಿಂದ, ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ‘ಭವ’ ಎಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು. ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಎಂದಧರ್ಮ.

ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡ ತಢ್ವಪರೂಪಗಳು : ಶಶಿ-ಸಸಿ, ಶಿರ-ಸಿರ, ಕಲಶ-ಕಳಸ, ಅಂಕುಶ-ಅಂಕುಸ, ವರ್ಷ-ವರುಷ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದ ತಢ್ವಪರೂಪ : ದ್ಯುತಿ-ಜೂಜು, ವಂಧ್ಯಾ-ಬಂಜಿ, ವಿದ್ಯಾಧರ-ಬಿಜ್ಞೋದರ, ವೈಶಾಖಿ-ಬೇಸಗೆ, ಕುತಾರ-ಕೊಡಲಿ, ಪಾದುಕಾ-ಹಾವುಗೆ, ಅರ್ಕ-ಎಕ್ಕು-ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ - ದ್ವಿರುತ್ತಿ - ಜೋಡಿನುಡಿ - ನುಡಿಗಟ್ಟು (ಪಡೆನುಡಿ)

ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ - ಶಬ್ದವನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಬರುವ ಪದಗಳೇ ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯಗಳು.

ಉದಾ : ಸರಸರ, ಚಟಚಟ, ಪಟಪಟ, ಧಣಧಣ, ಧಗಧಗ

ದ್ವಿರುತ್ತಿ : ತೀವ್ರ ತರವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃತ್ತಿಪಡಿಸಲು ಒಂದೇ ಪದವನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದ್ವಿರುತ್ತಿ ಎನ್ನಲಿ.

ಉದಾ: ನೋಡಿನೋಡಿ, ಹೌದುಹೌದು, ಬೇಗಬೇಗ, ನಡೆನಡೆ.

ಜೋಡಿನುಡಿ : ಪ್ರಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಪರಿಣಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಜೋಡಿನುಡಿ ಎನ್ನಲಿ.

ಉದಾ: ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ, ಹಣ್ಣುಹಂಪಲು, ಆಟಪಾಠ, ಮನೆಮುಠ, ರೀತಿನೀತಿ.

ನುಡಿಗಟ್ಟು (ಪಡೆನುಡಿ) : ವಿಶೇಷಾರ್ಥ ನೀಡುವ ಪದಪುಂಜವನ್ನು ನುಡಿಗಟ್ಟು ಅಥವಾ ಪಡೆನುಡಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪದಗಳ ಬಾಹ್ಯ ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥ ಇಲ್ಲವೆ ಒಳಅರ್ಥ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಉದಾ : ಕೈಕೊಡು, ಹೊಂಚುಹಾಕು, ತಲೆದೂಗು, ಸಿಟ್ಟುನೆತ್ತಿಗೇರು

“ನುಲಿ ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಾಣ ತ್ಯಾಜಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾದವರು ನಾಯಕರಾನುತ್ತಾರೆ”

*****

ಲ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು

ಬಸವಣ್ಣ -

ಪ್ರಮೇಶ: ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನವು ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದ ಕಾಲ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಉಜ್ಜಲವಾದ ಒಂದು ಘಟ್ಟ. ಶರಣರು ತಾಯ್ಯುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಕೆಳಸ್ತರದಿಂದ ಬಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು, ಅಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಚಿಂತನೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ನಡುವಿದ್ದಕೊಂಡೇ ಶರಣರು ರಚಿಸಿದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನ ಮಾನಸದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಮನುಷ್ಯರು ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದ್ಯುವ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ
ಮುನಿಯ ಬೇಡ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಡಬೇಡ
ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಹಳಿಯಲು ಬೇಡ
ಇದೇ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ, ಇದೇ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ
ಇದೇ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವರನೊಲಿಸುವ ಪರಿ.

ದೇವಲೋಕ, ಮತ್ತು ಲೋಕವೆಂಬುದು ಬೇರಿಲ್ಲ, ಕಾಣಿರೋ!
ಸತ್ಯವ ನುಡಿವುದೇ ದೇವ ಲೋಕ, ಮಿಥ್ಯವ ನುಡಿವುದೇ ಮತ್ತು ಲೋಕ!
ಆಚಾರವೇ ಸ್ವರ್ಗ, ಅನಾಚಾರವೇ ನರಕ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ ನೀವೇ ಪ್ರಮಾಣಾ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರು. ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾಗೇವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರು, ರಾಜ ಬಿಜ್ಜಳನಲ್ಲಿ ಕರಣಿಕರೂ ಹಾಗೂ ಭಂಡಾರದ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಸದಾ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತೇ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ವಚನ ಚಳುವಳಿಯ ನೇತಾರಾಗಿ ಇವರು ಹೊಸ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು. ‘ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವ’ ಇವರ ವಚನಗಳ ಅಂಕಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ವಚನಗಳನ್ನು ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುಗ್ರಿಯವರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ‘ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳು’ ಕೃತಿಯಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಂತರಂಗ-ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಗೆ;	ಬ್ರಹ್ಮಿಸು-ವೈಲೊಸು;
ಅನಾಚಾರ-ಕೆಟ್ಟ ನಡವಳಿಕೆ;	ಮತ್ಯಲೋಕ-ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕ, ಇಹ ಲೋಕ;
ಆಚಾರ-ಒಳ್ಳೆಯ ನಡವಳಿಕೆ;	
ಪರಿ-ರೀತಿ;	ಮಿಥ್ಯ-ಸುಳ್ಳಿ;
ಪ್ರಮಾಣ-ಅಳತೆ, ಆಧಾರ, ಮಾನದಂಡ,	ಮುನಿ-ಹೋಪಗೊಳ್ಳಿ;
ಸಾಕ್ಷಿ;	ಹಳಿ-ದೂಷಿಸು, ನಿಂದಿಸು;
ಬಹಿರಂಗ-ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊರಗೆ;	ಹುಸಿ-ಸುಳ್ಳಿ.

ತೀವ್ರೆ

ವಚನ:

ವಚನ ಎಂದರೆ ‘ಪ್ರಮಾಣ’, ‘ಕೊಟ್ಟ ಮಾತು’ ‘ಮಾಡಿದ ಸಂಕಲ್ಪ’ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ. ಹಾಡಿದರೆ ಹಾಡಾಗುವ, ಓದಿದರೆ ಗದ್ಯವಾಗುವ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ‘ವಚನ’ಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿವೆ. ಇವು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಹಾಗೂ ನೇರವಾಗಿದ್ದ ದೇಶೀ ಸೋಗಡಿನಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಅಂದೋಲನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೇ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಸಾರಿವೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವ ಸೂಕ್ತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಎಳೆಗಳನ್ನು ವಚನಗಳು ಮಾರ್ಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಅಭಾಸ

- ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು – ಮೂರು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
  - ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸುವ ಪರಿ ಯಾವುದು?
  - ದೇವಲೋಕ, ಮತ್ಯಲೋಕವೆಂಬುದು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ?
  - ಅಂತಃಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ?
  - ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಹೊಸ ಸೂತ್ರ ಯಾವುದು?

- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು – ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಿಳಿಸಿರುವ ಸರಳ ಮಾರ್ಗಗಳಾವುವು? ವಿವರಿಸಿ.
  - ಅಂತರಂಗ ಮತ್ತು ಬಹಿರಂಗವನ್ನು ಶುದ್ಧಿಯಾಗಿಡುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ? ವಿವರಿಸಿರಿ.
  - ನುಡಿ, ನಡೆಗಳು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂದು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ? ವಿವರಿಸಿರಿ.
  - ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಾವುವು? ವಿವರಿಸಿರಿ.
  - ಸ್ವಷ್ಟಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ‘ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು’ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಂದೇಶಗಳಾವುವು? ವಿವರಿಸಿರಿ.
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸ್ಫೂರ್ತಸ್ಯ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿರಿ.
- ‘ಇದೇ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ’.
  - ‘ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿನ ಬೇಡ’.
  - ‘ಆಚಾರವೇ ಸ್ವರ್ಗ! ಅನಾಚಾರವೇ ನರಕ’.
- ಈ) ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರಿ.
- ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ದೇವರೋಕ -----
  - ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪ್ರಕಾರ ಮತ್ಯಾರ್ಥೋಕವೆಂದು -----
  - ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳ ಅಂಕಿತ -----
  - ಆಚಾರ ಸ್ವರ್ಗವಾದರೆ, ಅನಾಚಾರ-----
  - ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಡೆಬಾರದು, ತನ್ನನ್ನ-----

ಭಾಷಾಭಾಸ

- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಬೇಡ, ಅಂತರಂಗ, ಆಚಾರ, ಸತ್ಯ, ಸಹ್ಯ.
- ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಬಣ್ಣಿಸು, ಹಳಿ, ಮುನಿ, ಹುಸಿ.
- ಇ) ಕೆಳಗಿನ ತತ್ವಮಂಗಳಿಗೆ ತಥ್ವವಂಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
- ವರ್ಣಿಸು, ಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗ.

- ಅ) ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ.
- ಆ) ವಚನಕಾರರ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿರಿ.
- ಇ) ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು ಪದ್ಯವನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.
- ಈ) ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಚನಕಾರರ ಅಂಕಿತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಭಾಷಾ ರಚನೆ

ಆಯ್ದ ಪದ್ಯಗಳ ಭಾಷಾರ್ಥ

ಇದು ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಒಂದು ಅಂಶ. ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲಾದ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪದ್ಯದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾರ್ಥ ಎಂದರೆ, ಪದ್ಯವನ್ನು ಪದಶಃ ಓದಿ, ಅನಂತರ ಪುನಃ ಓದಿದಾಗ ತಿಳಿಯುವ ಪದಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವಿಶಿರುವ ಅರ್ಥ. ಇದೇ ಪದ್ಯದ ಹ್ಯಾಡಯ. ಇದನ್ನು ಅರಿತರೆ ಆಗುವ ಆನಂದವೇ ಕಾವ್ಯಾನಂದ.

ಈಗ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿರುವ ಒಂದು ಕಿರುಗವನವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಅಭ್ಯಸಿಸೋಣ.

ಅಡವಿ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ
 ಅಡವಿ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ
 ನನ್ನೊಡನೆ ಕೆಡೆದಲ್ಲಿ
 ಇನಿಯ ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊರಲ
 ತನ್ನ ಕೊರಲಲಿ ತಂದು ನಲಿವನಾರ್ದೆ –
 ಇತ್ತೆ ಬಾ, ಇತ್ತೆ ಬಾ, ಇತ್ತೆ ಬಾರ್ದೆ
 ಎತ್ತೆ ನೋಡಿಲ್ಲೆಲ್ಲ
 ಮತ್ತೆ ಹಗೆಯೊಂದಿಲ್ಲ
 ಕೊರವ ಚಳಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲದಿಲ್ಲೆ
 ಆಸೆ ಬಲೆಯನು ತೊಲಗಿ
 ಬಿಸಿಲಕಾಯುತ ಮಲಗಿ
 ಉಣಿಷ್ಟಿಪುಟವ ಕಂಡು
 ತಣ್ಣನೆಯೆ ನಲಿದುಂಡು ನಲಿವರಾರ್ದೆ –
 ಇತ್ತೆ ಬಾ, ಇತ್ತೆ ಬಾ, ಇತ್ತೆಬಾರ್ದೆ

ಎತ್ತ ನೋಡಿಲ್ಲೆಲ್ಲ¹
ಮತ್ತೆ ಹಗೆಯೊಂದಿಲ್ಲ
ಕೊರೆವ ಚಳಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲದಿಲ್ಲೇತ್ತು

-ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ.

- ಮೂಲ : ಶೇಕ್ಷಣಿಯರ್

ಮಾದರಿ

ಇದೊಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ಗೀತ.

ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಆನಂದದಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಗೆಳೆಯನೋಬ್ಬನು ಆನಂದವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಬರುವ ಗೆಳೆಯನು ಅಂಜರೀಕಾಗಿಲ್ಲ, ಹಗೆವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಹೊರೆಯುವ ಚಳಿ ಮತ್ತು ಬೀಸುವ ಕುಳಿಗಾರಳಿ ಅಷ್ಟೆ. ಇಂಥಾಗಿ ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಯ ದ್ವಾರಿಯೊಣನೆ ದನಿ ಸೇರಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತ ಆನಂದಿಸಬಹುದು ಬಾ.

ಆಸೆಗಳ ಕಾಟವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ರೋಫಿಲ್ ಮಾಡಿ, ತಂದ ಉಂಟವ ಉಂಡು, ತಂಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ರೋಫಿಲ್ ಆನಂದಿಸೋಣ.

ಸುತ್ತಲೂ ಯಾವ ವಿರೋಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಹೊರೆವ ಚಳಿ, ಶೀತಗಾಳಿ ಎರಡೇ ಎಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿ ಮಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವ ಆನಂದಾನುಭವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲ್ಲಿದೆ.

“ಒಂತೆಯೇ ಮುಷ್ಟು; ಸಂತೋಷವೇ ಯಾವನ”

*****

ಇ. ಕನಾಂಟಕದ ವೀರ ವನಿತೆಯರು

ಡಾ॥ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಭಾಳೇಕುಂದಿ -

ಪ್ರಮೇಶ: ಕನ್ನಡ ನಾಡು ವೀರವನಿತೆಯರ ಬೀಡು. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು ಧ್ಯೇಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದ ವೀರ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ನಾಡಿನ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ತಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ವ್ಯೇಯಕ್ಕೆ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಅವರು ಹೋರಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆ ತ್ಯಾಗದ ಬಲದಿಂದ ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ವಿದೇಶಿಯರಿಂದ ಉಳಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಕಟ್ಟಿದ ವೀರ ವನಿತೆಯರ ಸಾಹಸ ಗಾಥೆಯನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ಬಿಡ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನಾಂಟಕದಲ್ಲಿ ಕೆಳ್ಳಿದೆಯಿಂದ ಕತ್ತಿ ರುಳಿಸಿ ವಿಜಯಿಗಳಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ ವೀರವನಿತೆಯರ ಸಂಗತಿ ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಮೈನವೀಳುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದ್ವಿಂಜ ಕನ್ನಡದ ಉಲ್ಲಾಳದ ರಾಣಿ ಅಭ್ರಕ್ಕದೇವಿ (ರಜಿಫಂ-ಇತ್ತಾಜಿ). ಮೋಚುಗೀಸರು ಭಾರೀ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಲಾಧ್ಯ ಪಡೆಯೋಂದಿಗೆ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗಿ ಉಲ್ಲಾಳದ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಗರು ಹಾಕಿದರಂತೆ. ಆಗ ರಾಣಿ ಅಭ್ರಕ್ಕದೇವಿಯ ಮೋಗೇರು ಎಂಬ ಮೀನುಗಾರ ಸಾಹಸಿ ಸೈನಿಕರು ಕರಾಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸದ್ಯ ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆ ನೂರಾರು ಸಣ್ಣ ದೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ, ಸಾವಿರಾರು ತೆಗಿನಗರಿಯ ಉರಿಯುವ ದೀವಟಗೆಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಏಕಾಲಕ್ಕೆ ನೌಕೆಯ ಮೇಲೆಸೆದರಂತೆ ಧಗಧಗನೆ ಉರಿಯುವ ನೌಕೆಯಿಂದ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟ ಮೋಚುಗೀಸ ಸೈನಿಕರು ಸಾವಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾರಿದಾಗ, ಅಭ್ರಕ್ಕದೇವಿಯ ಸೈನಿಕರ ಖಡ್ಗ, ಕಂಟಿಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದರು. ಹೀಗೆ ಮೋಚುಗೀಸರ ಹಡಗನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ, ಮಿರಾಂಡಾ ಮತ್ತು ಡಿ ಮೆಲ್ಲೊ ಎಂಬ ಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿ ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ವಿಶ್ವಾತಳಾದಳು ವೀರ ರಾಣಿ ಅಭ್ರಕ್ಕದೇವಿ! ತನ್ನ ತ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳಾದ ರ್ಯಾತರು ಕಪ್ಪಪಟ್ಟು, ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಏಲಕ್ಕೆ, ಅಕ್ಕೆ, ಮೆಣಸಿನ ಕಾಳು ಮತ್ತು ನೇಕಾರರು ನೇಯ್ಯ ಬಣ್ಣಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೋಚುಗೀಸರು ಕೇಳಿದ ಬೆಲೆಗೆ ಕೊಡಲು ಅಭ್ರಕ್ಕದೇವಿ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮೋಚುಗೀಸರು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಪ್ಪವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದಳು. ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ತಲೆಬಾಗದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ರಾಣಿ ಅಭ್ರಕ್ಕದೇವಿ ವಿವೇಚನಾಶೀಲಳೂ, ನ್ಯಾಯಪರಳೂ, ಕುಶಲಳೂ ಆಗಿದ್ದಳಿಂದ ಜಿನೋವ (ಜಿಟ್ಲಿಯ) ಪ್ರವಾಸಿ ಹಿತ್ತೋ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಬಾಗ್ನಾದಿನ ದೋರೆ ಷಾ ಅಭ್ರಾಸ್‌ರನ್ನು ಅವನು ಭೇಟಿಯಾದಾಗ ಅವರು ರಾಣಿ ಅಭ್ರಕ್ಕ ಮೋಚುಗೀಸರನ್ನು ಪಲಾಯನಗೈಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ “ಭಾರತಕ್ಕ ಹೋದರೆ ರಾಣಿಯನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗದೆ ಬರಬೇಡಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಂತೆ! ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿತ್ತೋ ಸಂತಸದಿಂದ “ವಿಶ್ವವಿಶ್ವಾತರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು ಅಷ್ಟ ದೂರದಿಂದ ಬಂದದ್ದು ಸಾಧಕವಾಯಿತು” ಎಂದಾಗ ಪ್ರಸನ್ನಾದ ರಾಣಿ ಅಭ್ರಕ್ಕದೇವಿ “ಅಪರಿಚಿತವಾದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುವಾಗ ಏನಾದರೂ ರೋಗರುಜಿನ ಬಂದರೆ ಒಬ್ಬಂಟಿಗರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವವರ್ಾಯು?” ಎಂದು ಸ್ತೀ ಸಹಜವಾದ ವಾಶ್ಲ್ಯದಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡಳಿಂದ ಹಿತ್ತೋ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಉಲ್ಲಾಳದ ರಾಣಿ ಅಭ್ರಕ್ಕದೇವಿ ಪರದೇಶದ ಮೋಚುಗೀಸರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರೆ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಜೇಯ ಬೆಳವಡಿ ಮಲ್ಲಮಾಡಿ ಪಕ್ಕದ ರಾಜ್ಯದ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಘತ್ತಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ

ಅಪ್ರತಿಮು ಪರಾಕ್ರಮಿ! ಕನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಶಿವಾಚಿ ಬೆಳವಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಯಾದವಾಡದಲ್ಲಿ ಪಾಳೆಯ ಹಾಡಿದ. ಶಿವಾಚಿಯ ಸೈನಿಕರು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗರ ಹನು, ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ ಬೆಳವಡಿಯ ದೇಶಾಯಿ ಈಶಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ೨೦೦೦ ಸ್ತ್ರೀಯರುಳ್ಳ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಹೋದಳು. ಸ್ತ್ರೀ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕಂಡು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದ ಮಲ್ಲಮಾಜಿಯ ಕಾಳಿರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಕಂಗಟ್ಟಿ ಸೈನಿಕರು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದರು. ಹಳ್ಳಿಗರು ಸಂತಸದಿಂದ ವಿಜಯೋತ್ಸವ ಆಚರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಗಂಡನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಸಂಭೂತಮಾಡಿದ ಬಂದ ಮಲ್ಲಮಾಜಿಗೆ ಆಫಾತವಾಯಿತು. ಮಲ್ಲಮಾಜಿ ಅತ್ಯ ಹೋದಾಗ ಇತ್ತು ೧೦,೦೦೦ ಮರಾಠ ಸೈನಿಕರು ಕೋಟಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಈಶಪ್ರಭುಗಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. “ರಾಣಿ ನಿಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮದ ಪರಿಚಯ ನಮಗಿರೆ. ಶಿವಾಚಿಯನ್ನು ನೀವು ಸೋಲಿಸಲೇಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರೆಂದು ನನ್ನ ಕೈ ಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟಿ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿ” ಎಂದು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಈಶಪ್ರಭುಗಳು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಒಂದು ಸಲ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಈಶಪ್ರಭು ನಿದ್ರಿಸಿದಾಗ ಬಂದ ಎರಡು ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಸಾಯಿಸಿದ ಮಲ್ಲಮಾಜಿಯ ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದ ಈಶಪ್ರಭುಗಳ ಪ್ರಾಣಪಷ್ಟಿ ರಾಣಿಯ ಆಶ್ವಸನೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹಾರಿಹೋಯಿತು.

ದುಃಖಪ್ರಭಾದ ರಾಣಿ ಮಲ್ಲಮಾಜಿ ಧೃತಿಗೆಡದೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಯುತ್ಕಿಯಿಂದ ದಿಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚೆ ಇಟ್ಟಳು. ಬೆಳವಡಿಯ ಸರದಾರ ಶಾಂತಯನನ್ನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಚಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕಳಿಸಿದಳು. ಅವನು “ಸಿಧ್ಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ದ್ಯಾಮವ್ಯ ಎಂಬ ಜಾಗೃತ ಜಗದಾಂಬೆ ದೇವಿಯ ದರ್ಶನ ಪಡೆದರೆ ಉತ್ತಮ” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಈ ಸೂಚನೆಗೆ ಶಿವಾಚಿ ಒಪ್ಪಿದರು. ಇತ್ತು ರಾಣಿ ಮಲ್ಲಮಾಜಿ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟಿ ಮಗ ನಾಗಭೂಷಣನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಗದ್ದದಿತ ಕಂತದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ “ಇದು ನಿಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ಭೇಟಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪತಿ ಈಶಪ್ರಭುವಿನ ಕರೀಟ ಧರಿಸಿ ಅರಸನ ಕುದುರೆ ಏರಿ ಗುಪ್ತಮಾರ್ಗದಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಮುನ್ನಡೆದಳು. ೮-೧೦ ಸರದಾರರೊಂದಿಗೆ ಜಗದಾಂಬಯ ದರ್ಶನ ಪಡೆದು ಮರಳುತ್ತಿದ್ದ ಶಿವಾಚಿಯ ಮೇಲೆ ಮಿಂಜಿನಂತೆ ಎರಗಿ ಖಿಡ್ಡದ ಹೊಡೆತದಿಂದ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸಿದಳು. ಹತಾತ್ಮನೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ರಾಣಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಶಿವಾಚಿ ತಲ್ಲಣಗೊಂಡನು. ಕುದುರೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ “ದೇವಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ರಾಣಿಯು ಶಿವಾಚಿಗೆ “ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ಈಗ ಕ್ಷಮೆ ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?” ಎಂದಳು. ಅದು “ನನ್ನ ದುಷ್ಪ ಸರದಾರನ ಕೆಲಸ, ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು, ಶಿವಾಚಿ. “ನಾನು ಕನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪ ಮಾಡಿದೆ” ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಇಬ್ಬರೂ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಂತರದ ಹೃದಯಂಗಮ ಧೃತ್ಯವನ್ನು ಶಿಲ್ಪಿ ಯಾದವಾಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಶಿವಾಚಿ ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲ್ಲಮೃಣ ಮಗನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಧೃತ್ಯ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ರಾಣಿ ಹಿಂದೆ ಶಿವಾಚಿಯ ನಾಯಿ ಇಂದಿಗೂ ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತವೆ!

ಬೆಳವಡಿ ಮಲ್ಲಮೃತೀ ವಾಚಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರೆ, ಶಿವಮೋಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಕೆಳದಿಯ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮೃತಿ (ರಜೀಲ್-ರಷ್ಟ್ರೆ) ಮೊಫಲರಿಗೆ ಅಂಜಿ ತಲೆ ಮರಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಬಂದ ಶಿವಾಚಿಯ ಮಗ ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ ಕೆಳ್ಳಿದೆಯ ರಾಣಿ. ಜೀರಂಗಜೇಬ್ ತನ್ನ ಮಗ ಅಜಮತಾರನ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರಿ ಸೈನ್ಯ ಕಳಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಚಾಣಾಕ್ಳಾದ ಚನ್ನಮಾಜಿ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಭುವನಗಿರಿಗೆ ಸ್ಥಾಂತರಿಸಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಬೆಟ್ಟಿ, ಕಣಿವೆ, ಇಕ್ಕಟ್ಟಿ ದಾರಿ, ಕಾಲುದಾರಿ, ಕಳ್ಳದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರನ್ನು ನೀಲಿಸಿ ಮುಘಲ್ ಸೇನೆಗೆ ಅನ್ನ ನೀರು ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡುಗಳ ಸಂದುಗೊಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಲು ಆಗದೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ಮಳಗೆ ತತ್ತರಿಸಿ ಪ್ರಾಣಭೀತಿಯಿಂದ ಪಲಾಯನಗೇದರು ಮೋಗಲರು. ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಓಡುವಾಗ ಹೇರಳವಾದ ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋದರು. ಕನಾಟಕದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪುಟ್ಟಿ ರಾಜ್ಯದ, ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಭೀಕರ ಕೊಲೆಯನ್ನು ಕಂಡ ರಾಣಿ, ಬಲಾಧ್ಯ ಮೋಗಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜೀರಂಗಜೇಬನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಅಮೋಫ್ ಸಾಧನೆ!

ಕೆಳದಿಯ ಚೆನ್ನಮೃತೀ ಮೋಗಲರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರೆ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮೃತೀ ಬಲಾಧ್ಯ ಬಿಟ್ಟಿಷರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದಳು. ಅವಳು ಸೇರಿಯಾಳುಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಕಂಡ ಕರುಣಾಮಯಿ. ಮುಂದೆ ಹಿತಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಿತೂರಿ ನಡೆಸಿ ಮದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಸೆಗಣಿ ಸೇರಿಸಿ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮೃತೀ ತೋಪು ಹಾರದಂತೆ ಮೋಸಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಸೇರಿ ಹಿಡಿದು ಇಟ್ಟಾಗ್, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕನಸನ್ನೇ ಕಂಡಳು ಏರೆರಾಣಿ. ಸೇರಿಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಲು ಬಂದ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ ‘ತಾಯಿ’ ಎಂದು ಕರೆದಾಗ “ತಾಯಿ ಎಂದು ಕರೆದ ಕನ್ನಡದ ಕಂದ ಯಾರು?” ಎದು ಕೇಳಿದ ಕೆಳಿನ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮೃತೀ. “ನಿಮ್ಮ ಧಮನಿ-ಧಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಕಣಗಳಿರುವವರೆಗೂ ಏರೆರಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ” ಎಂದು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ ಕಿತ್ತೂರು ಚನ್ನಮೃತೀ, ಬಿಟ್ಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಕಹಳೆ ಉದಿದ್ದು ರುಖಾನ್ನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಬಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಇಲ್ಲ ವರ್ಷ ಮೋದಲು!

ಧೈಯ, ಸೈಯೆ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಾಕಾರ ಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಜಯ ಪತಾಕೆ ಹಾರಿಸಿ ಚಿರಸ್ತರಣೀಯರಾಗಿ ಈ ಏರವನಿತೆಯರು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಈಶ್ವರಪ್ಪ ಬಾಳೀಕುಂದಿಯವರು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ರಜೀಂ ಆಗಸ್ಟ್ ಶರಂದು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರು ಕನಾಟಕದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ಹೃದ್ದೋಗ ತಜ್ಜ್ಞಾ ಇವರಿಗೆ ೨೦೦೮ರಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿತು. ೨೦೧೨ರಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಳೇಕುಂದ್ರಿಯವರು ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಂಕಣಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ‘ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಶರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ’, ‘ಜೀವನ್ನಕ್ಕೆ’, ‘ಚಿಳ್ಳಿರ ಚಿತ್ತಾರ್ಥ’, ‘ಚಿಳ್ಳಿರ ಚಿಲಿಪಿಲೀ’ ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ‘ಕನಾಟಕದ ಏರ ಮಹಿಳೆಯರು’ ಪಾಠವನ್ನು ಇವರ ‘ಜೀವನಧಾರೆ’: ಕೃತಿಯಿಂದ ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಟಿ - ಶೂಲ;

ಕಕ್ಷಾಭಿಕ್ಷೆ - ದಿಗ್ಭೂತಿ;

ಕರಾ(ಲ)ಳ - ಭಯಂಕರವಾದ;

ಕಹಳಿ - ಉದ್ದವಾಗಿ ಬಾಗಿರುವ ತುತ್ತಾರಿ;

ಗದ್ದದಿತ - ದು:ಖಭರಿತ ನಡುಕದ ದ್ವೀ;

ಜಾನುವಾರು - ಪ್ರಾಣಿಗಳು;

ತಲ್ಲಣ - ತಳಮಳ;

ತೋಪು - ಮರಗಳ ಸಮೂಹ;

ದಾಸ್ಯ - ಉಳಿಗ, ಅಧಿನತೆ;

ಪತಾಕೆ - ದ್ವಾಜ, ಬಾವುಟ;

ಪಲಾಯನ (ನಾ) - ಓಟ, ಪರಾರಿ,

ತಪ್ಸಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ;

ಪ್ರಾಣಭೀತಿ - ಜೀವಭಯ;

ಪ್ರಮಾಣ - ಅಳತೆ, ಪರಿಮಿತಿ, ನಿಯಮ;

ಲಂಗರು (ನಾ) - ಬಂದರಿನಲ್ಲಿ ಹಡಗನ್ನು

ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಡಗಿನ

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದಾಳಕ್ಕೆ

ಇಳಿಬಿಡುವ ಭಾರವಾದ

ಕೆಬ್ಬಿಣಿದ ಸಲಕರಣೆ;

ವಿಜಯೋತ್ಸವ - ಗೆಲುವು ದೂರೆತಾಗ

ಆಚರಿಸುವ ಸಮಾರಂಭ;

ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ - ಏಳು ಸಮುದ್ರಗಳು;

ಸಾರ್ಥಕ - ಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳ, ಸಫಲವಾದ;

ಹೃದಯಂಗಮ - ಮನಮುಟ್ಟಿವಂತಹದು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಮೋಚುಗಿಂಸರು ಕೇಳಿದ ಬೆಲೆಗೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಅಭ್ಯಕ್ಷದೇವಿಯು ಏಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ?
- ಮಲ್ಲಮಾಜಿಯ ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈಶಪ್ರಭುವಿಗೆ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತು ಏಕೆ?
- ವಿಜಯೋತ್ಸವದ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಲ್ಲಮಾಜಿಗೆ ಆಫಾತವಾಯಿತು ಏಕೆ?
- ಮೋಚುಗಿಂಸರು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೇ ಏಕೆ ಬಂದರು?
- ದೇಸಾಯಿ ಈಶಪ್ರಭು ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದುದೇಕೆ?

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಜಿನೋವದ ಪ್ರವಾಸಿ ಓತ್ತೋ ಅಭ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ಕುರಿತು ಏನೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ?
- ಕಿತ್ತಾರು ಚಿನ್ನಮ್ಮನು ಸೆರೆಯಾದುದೇಕೆ?

೨. ಕೆಳದಿ ಜೆನ್ನಮೃನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಭುವನಗಿರಿಗೆ ಏಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದಳು?
೩. ಹೋಚ್ಚುಗೀಸರು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು?

ಇ) ಸಂದರ್ಭಸಹಿತ ಸ್ವಾರ್ಥಸ್ವಪನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ

- “ಒಬ್ಬಂಟಿಗರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವವರ್ಗಾರು?”
- “ದೇವಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು”
- “ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅಮೂರ್ಖಮತ್ತು ಅಮೋಷ ಸಾಧನೆ!”
- “ತಾಯಿ ಎಂದು ಕರೆದ ಕನ್ನಡದ ಕಂದ ಯಾರು?”
- “ಇದು ನಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ಭೇಟಿ.”

ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು-ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಶಿವಾಜಿಯು ಮಲ್ಲಮಾಡಿಯೋಂದಿಗೆ ರಾಜಿಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಅಬ್ಬಕ್ಕೆದೇವಿಯು ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ವಿಶ್ವಾತಳಾದುದು ಹೇಗೆ? ವಿವರಿಸಿರಿ.
- ಕೆಳದಿ ಜೆನ್ನಮೃನು ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ಮಾಡದೆ ಬಳಾಡ್ಯ ಮೋಗಲರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೋಲಿಸಿದಳು? ವಿವರಿಸಿರಿ.
- ಕಿತ್ತಾರು ರಾಣಿ ಜೆನ್ನಮೃನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ದೇಶಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ಪಂತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರಿ.

ಪ್ರಾಣಪಕ್ಷಿ, ಸಂಕೋಳಿ, ತಲ್ಲಿ, ಹೃದಯಂಗಮ, ಪತಾಕೆ, ವಿಜಯೋತ್ಸವ.

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ, ಜೋಡುನುಡಿ ಮತ್ತು ದ್ವಿರುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.

ಕಣಕಣ, ಧಗಧಗ, ಧಮನಿಧಮನಿ, ಕಡಿಕಿಡಿ, ರುಳಿರುಳ, ಮನೆಮುರ, ರೋಗರುಚಿನ.

ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸರಿಹೊಂದುವ ಸೂಕ್ತ ಹೆಸರು(ಅಂಕಿತನಾಮ)ಗಳಿಂದ ಭರ್ತಿಮಾಡಿರಿ.

- ಅಬ್ಬಕ್ಕೆದೇವಿಯ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಮೀನುಗಾರ ಸಾಹಸಿ ಸೈನಿಕರು -----
- ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ವೇಷ ಧರಿಸಿದ ಮಲ್ಲಮಾಡಿಯ ಸರದಾರ-----
- ಭತ್ತಪತಿ ಶಿವಾಜಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಬೆಳವಡಿಯ ರಾಣಿ-----

೪. ಅಬ್ಜಕ್ಕನ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದ ಹೋಚುಗೀಸ್ ಸೇನಾಪತಿಗಳು -----ಮತ್ತು---
೫. ಅಬ್ಜಕ್ಕನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಜಿನೋವದ ಪ್ರವಾಸಿ-----
೬. ಉಲ್ಲಾಳವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗಿ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಗರು ಹಾಕಿದ ವಿದೇಶಿಯರು-----
೭. ಕೆಳದಿಯ ಜೆನ್ನಮೃನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಶಿವಾಜಿಯ ರಾಜಾರಾಮನ ಮಗ-----
೮. ಕೆಳದಿಯ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದ ಜೀರಂಗಜೇಬನ ಮಗ-----
೯. ಕಿರ್ತಾರು ರಾಣಿ ಜೆನ್ನಮೃನಲ್ಲಿ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಬಂದ ವೀರ-----
೧೦. ಹೋಚುಗೀಸರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಉಲ್ಲಾಳ ರಾಣಿ-----

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

- ಅ) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.
- ಆ) ನಿಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಮಹಿಳೆಯರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.
- ಇ) ಹತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ‘ಕನಾಟಕದ ವೀರವನಿತೆಯರು’ ಪಾಠದಿಂದ ಆಯ್ದು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಎಂಕರಣ

ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು

ಕ್ರಿಯೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳೇ ಕ್ರಿಯಾಪದ. ಕ್ರಿಯಾ ಪದದ ಮೂಲ ರೂಪಕ್ಕೆ ‘ಧಾತು’ ಅಥವಾ ‘ಕ್ರಿಯಾಪ್ರಕೃತಿ’ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಧಾತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಯಗಳು ಸೇರಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಕ್ರಿಯೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸಂಮಾಣವಾಗಿ ಹೊಡುವ ಪದಗಳು ಕ್ರಿಯಾಪದ ಎನಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಅದು ಕರ್ತೃವಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಪ್ರತ್ಯೇಯವನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಾಗ ಕರ್ತೃವಿನ ಲಿಂಗ ವಚನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕ್ರಿಯಾಪದ ವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ.

- ಉದಾಹರಣೆ:
- ೧) ಹಸೀನ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಾಳೆ.
  - ೨) ಜಾನ್ ಮೈದಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.
  - ೩) ಬಾಲಕರು ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಾಕ್ಯಗಳ ಕೊನೆಯ ಪದಗಳು ಸಂಮಾಣವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಡುವ, ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪದಗಳಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವನ್ನು ‘ಕ್ರಿಯಾ ಪದಗಳು’ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಮೂಲ ರೂಪವಾದ ‘ಧಾತು’, ಕ್ರಿಯಾರ್ಥ ಹೊಡುವ ಪ್ರತ್ಯೇಯರಹಿತ ಶಬ್ದವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳಿಗೆ ಉದಾ: ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ತಿನ್ನುತ್ತಾಳೆ, ಹೋಗುವರು.

ಧಾತುಗಳು : ಮಾಡು, ತಿನ್ನು, ಹೋಗು.

(ಧಾತು ಯಾವಾಗಲೂ ದ್ವಿತೀಯ ಪುರುಷ ಏಕವಚನದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ)

ಪುಲ್ಲಿಂಗ	ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ	ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ	ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ	ಮಾಡುತ್ತದೆ
ಮಾಡಿದನು	ಮಾಡಿದಳು	ಮಾಡಿತು
ಮಾಡುವನು	ಮಾಡುವಳು	ಮಾಡುವುದು

ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪದಗಳು ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳಿಗೂ ‘ಮಾಡು’ ಎಂಬ ಶब್ದ ಶ್ರೀಯೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಮೂಲ ಪದವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ‘ಧಾತು’ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಕಾಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯಾಪದದ ರೂಪಗಳು

‘ಕಾಲ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಘಟನೆಗಳ ನಡುವಳಿ ಅವಧಿಯೆಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಇದು ಅನಾದಿ, ಅನಂತ. ಇದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದೆ (ನಡೆದದ್ದು) ಇಂದು (ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು) ಮುಂದೆ (ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿರುವುದು) ಎಂದು ಕಾಲನ್ನಿಕ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕಾಲವು ಅವಿಂಡರ್ವ್ಯಂ (Continuum). ಈ ಕಾಲವಾಹಿನಿಯನ್ನು ‘ವರ್ತಮಾನವು’ ಎರಡು ಖಿಂಡಗಳಾಗಿ ವಿಭజಿಸುತ್ತದೆ. ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೂ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನಡುವಳಿ ವಿಭಾಜಕವು ತುಂಬ ತೇಳು. ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸೆಕೆಂಡೂ ನಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಭೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಶ್ರೀಯೆಯು ಈ ಮೂರು ಕಾಲಗಳಿಂದ ನಿಬಧ್ವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಗಳಿಗೆ ‘ಶ್ರೀಯಾಪದ’ಗಳಿಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ತೃವಿನ ಶ್ರೀಯ ನಡೆಯುವ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಶ್ರೀಯೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರತ್ಯೆಯಗಳು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಭೂತಕಾಲ, ವರ್ತಮಾನಕಾಲ, ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನಡೆದ, ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ನಡೆಯಬಹುದಾದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ‘ದ’ ಪ್ರತ್ಯೆಯವನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ‘ಉತ್ತ’ ಪ್ರತ್ಯೆಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ‘ವ’ ಪ್ರತ್ಯೆಯವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಯಾ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ:

ಇ) ಕಾಲರೂಪಗಳು

ಉ) ಅರ್ಥರೂಪಗಳು

ಉದಾ : ಇ. ಜೋಸೆಫ್ ಉಂಟ ಮಾಡಿದನು (ಭೂತಕಾಲ).

ಉ. ಸಲೀಂ ಉಂಟ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (ವರ್ತಮಾನ).

ಇ. ಹುಡುಗನು ಉಂಟ ಮಾಡುವನು (ಭವಿಷ್ಯತ್ ಕಾಲ).

ಕನ್ನಡ ಶ್ರೀಯಾಪದಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲರೂಪಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಶ್ರೀಯೆಗಳಿಗನುಗಣವಾಗಿ ಶ್ರೀಯಾಪದದ ರೂಪವು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೇಂದರೆ

- (೧) ಭೂತಕಾಲ ರೂಪ (೨) ವರ್ತಮಾನಕಾಲ ರೂಪ (೩) ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ ರೂಪ
  - (೪) ಭೂತಕಾಲ ರೂಪ - ನಡೆದು ಹೋದ ಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶ್ರೀಯಾಪದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಭೂತಕಾಲ ರೂಪ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭೂತಕಾಲದ ಸೂಚಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ‘ದ’ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಉದಾ: ರಾಮನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದನು = (ಹೋಗು + ದ + ಅನು)
- (೫) ವರ್ತಮಾನಕಾಲ ರೂಪ - ಪ್ರಸ್ತುತ ನಡೆಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲಸೂಚಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ‘ಉತ್ತ’ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಉದಾ: ಬಡಗಿಯು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ = (ಹೋಗು + ಉತ್ತ + ಆನೆ)
- (೬) ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ ರೂಪ - ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಶ್ರೀಯೆಯ ಕಾಲಸೂಚಕ ಶ್ರೀಯಾರೂಪಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ ರೂಪ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ ಸೂಚಕ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ‘ವ’, ‘ಉವ’ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಉದಾ: ನಮ್ಮ ತಂದೆ ನಾಳೆ ಬರುವರು = (ಬರು + ಉವ + ಅರು)

ಸಮಾಸ

ಎರಡು ಅಥವಾ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪದಗಳು ಅಥವಾಕ್ಕೆ ಲೋಪ ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಡುವಿನ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಅಥವಾ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಒಂದಾಗುವ ಶ್ರೀಯೆಯನ್ನು ಸಮಾಸ ಎನ್ನುವರು. ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಆದ ಹೊಸ ಪದವನ್ನೇ ‘ಸಮಾಸ ಪದ’ ಅಥವಾ ‘ಸಮಸ್ತಪದ’ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ: ಕಾಲಿಗೆ + ಬಳೆ = ಕಾಲಿಳೆ.

ಹಣೆಯಲ್ಲಿ + ಕಣ್ಣಿ ಉಳ್ಳವನು = ಹಣೆಗಣ್ಣಿ.

ಸಮಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮೊದಲನೆಯ ಪದವನ್ನು ‘ಮೂರ್ವಾಪದ’ವೆಂದು, ಎರಡನೆಯ ಪದವನ್ನು ‘ಉತ್ತರಪದ’ವೆಂದು ಸಮಾಸ ಪದವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ‘ವಿಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯ’ವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ವಾಪದ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಪದಗಳರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಎರಡೂ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದವಾದಾಗ ಅದು ‘ಅರಿಸಮಾಸ’ವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿಷಿದ್ಧ. ಆದರೆ ಬಿರುದುಗಳಿಗೆ, ಮೂರ್ವಾಪದ ಕವಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ವಿಧಗಳವೆ.

(೧) ತತ್ವರುಪ (೨) ಕರ್ಮಧಾರಯ (೩) ದ್ವಿಗು (೪) ಅಂಶಿ

(೫) ದ್ವಾಂದ್ವ (೬) ಶ್ರೀಯಾ (೭) ಬಹುವೀಚಿ (೮) ಗಮಕ

೧. ತತ್ವರೂಪ ಸಮಾಸ:

ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಸ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಮೂರ್ವಪದ + ಉತ್ತರ ಪದ = ಸಮಸ್ತ ಪದ/ಸಮಾಸ ಪದ

ಇ) ತೇರಿಗೆ + ಮರ = ತೇರುಮರ

ಉ) ಅರಸನ + ಮನ = ಅರಮನ

ಇ) ತಲೆಯಲ್ಲಿ + ನೋವೆ = ತಲೆನೋವೆ

ಇಲ್ಲಿ ಮೂರ್ವ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಪದಗಳು ನಾಮಪದಗಳಾಗಿವೆ. ಅವೇರಡರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಪದದ ಅಥವ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಏಭಕ್ತಿ ಪ್ರಕೃತಿಯಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ಲೋಪವಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಉತ್ತರಪದ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಸ್ತ ಪದರಚನಗಳೇ ತತ್ವರೂಪ ಸಮಾಸ.

೨. ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ:

ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಸ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಮೂರ್ವಪದ + ಉತ್ತರಪದ = ಸಮಸ್ತಪದ

ಹಳೆಯದು + ಕನ್ನಡ = ಹಳೆಗನ್ನಡ

ಇನಿದು + ಸರ = ಇಂಚರ

ಬಿಳಿದಾದ + ತಿಂಗಳು = ಬೆಳದಿಂಗಳು

ಹಿರಿದು + ಬಾಗಿಲು = ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು

ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ವಪದ ಗುಣವಾಚಕವಾಗಿಯೂ ಉತ್ತರಪದ ನಾಮಪದವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಈ ಎರಡು ಪದ ರಚನೆಗಳ ನಡುವೆ ವಿಶೇಷಣ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಮಾಸವೇ ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸ.

೩. ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸ :

ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಸ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಒಂದು + ಕಟ್ಟಿ = ಒಗ್ಗಟ್ಟಿ

ಎರಡು + ಭಾಗ = ಇಭಾಗ

ಮೂರು + ಮಡಿ = ಮುಮ್ಮಡಿ

ಮೂರು + ಕಟ್ಟಿ = ಮುಕ್ಕಟ್ಟಿ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ವಪದ ಸಂಖ್ಯಾ ವಾಚಕವಾಗಿದ್ದು ಉತ್ತರ ಪದ ನಾಮವಾಚಕವಾಗಿದ್ದು ಅವೇರಡೂ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಸಮಾಸವೇ ದ್ವಿಗು ಸಮಾಸ.

ಇ. ಅಂಶೀ ಸಮಾಸ :

ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಸ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಮೂರ್ವಪದ	+	ಉತ್ತರಪದ	= ಸಮಾಸಪದ (ಸಮಸ್ತಪದ)
ಕೈಯ	+	ಅಡಿ	= ಅಂಗೈ
ಕೈಯ	+	ಮುಂದು	= ಮುಂಗೈ
ತಲೆಯ	+	ಹಿಂದು	= ಹಿಂದಲೆ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ವಪದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಅಂದರೆ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಪದ ಕೇವಲ ಆ ಅಂಶಿಯ ಒಂದಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರ್ಪೋತ್ತರಪದಗಳು ಅಂಶ, ಅಂಶೀ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಮೂರ್ವಪದದ ಅಥವ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ಸಮಾಸವೇ ಅಂಶೀ ಸಮಾಸ.

ಇಂದಿ ಸಮಾಸ :

ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಸ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಸಮಸ್ತ ಪದದ ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ ಸಮಸ್ತ ಪದ

ಕಸವೂ, ಕಡ್ಡಿಯೂ = ಕಸಕಡ್ಡಿ/ಕಸಕಡ್ಡಿಗಳು

ಕರೆಯೂ, ಕಟ್ಟಿಯೂ, ಬಾವಿಯೂ = ಕರೆಕಟ್ಟಿಬಾವಿಗಳು

ಸಮಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹಲವು ನಾಮಪದಗಳು ಸಹಯೋಗ ತೋರುವಂತೆ ಸೇರಿ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳ ಅಥವಾ ಪ್ರಧಾನವಾಗುಳ್ಳ ಸಮಾಸ ರಚನೆಯೇ ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸ.

ಈ. ಕ್ರಿಯಾ ಸಮಾಸ :

ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಸ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಮೂರ್ವಪದ + ಉತ್ತರಪದ = ಸಮಸ್ತಪದ

ಕೈಯನ್ನು + ಮುಗಿ = ಕೈಮುಗಿ

ಮೃಯನ್ನು + ತಡವಿ = ಮೃದದವಿ

ತಲೆಯನ್ನು + ಕೊಡವು = ತಲೆಗೊಡವು

ಸಮಾಸರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರ್ವಪದ ನಾಮಪದವಾಗಿದ್ದ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ‘ಅನ್ನ’ ದ್ವಿತೀಯಾ ವಿಭಕ್ತಿ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದ) ಉತ್ತರಪದ ಕ್ರಿಯಾಪದವಾಗಿದ್ದ ಅವರಷ್ಟೂ ಸೇರಿ ಆಗುವ ಸಮಾಸವೇ ಕ್ರಿಯಾಸಮಾಸ.

೨. ಒಮ್ಮುವೀ ಸಮಾಸ :

ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಸ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

ಸಮಸ್ತ ಪದದ ವಿಗ್ರಹ ರೂಪ / ಸಮಸ್ತ ಪದ

ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಳ್ಳಿವನು = ಹಣೆಗಳ್ಳಿ (ಶೀವ)

ಮೂರು ಕಣ್ಣಿಳ್ಳಿವನು = ಮುಕ್ಕಣ್ಣಿ (ಶೀವ)

ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಳ್ಳಿವನು = ಒಕ್ಕಣ್ಣಿ

ಸಮಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ನಾಮಪದಗಳು ಸೇರಿ ಸಮಾಸವಾದಾಗ ಬೇರೊಂದು ಪದದ (ಅನ್ಯ ಪದದ) ಅಥವ ಪ್ರಧಾನವಾಗುವ ಸಮಾಸವೇ ಒಮ್ಮುವೀಹಿ ಸಮಾಸ.

೩. ಗಮಕ ಸಮಾಸ :

ಕೆಳಗಿನ ಸಮಾಸ ರಚನಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

ಮೂರ್ವ-ಪದ + ಉತ್ತರಪದ = ಸಮಸ್ತಪದ

ಇವಳು + ಹುಡುಗಿ = ಈ ಹುಡುಗಿ

ಮಾಡಿದ್ದು + ಅಡುಗೆ = ಮಾಡಿದಡಿಗೆ

ಅರಳುವುದು + ಮಲ್ಲಿಗೆ = ಅರಳುಮಲ್ಲಿಗೆ

ಮೂರ್ವ ಪದದಲ್ಲಿ ಸರ್ವನಾಮ ಅಥವಾ ಕೃದಂತಗಳಿಷ್ಟು ಉತ್ತರಪದ ನಾಮಪದದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗ ಆಗುವ ಸಮಾಸವೇ ಗಮಕ ಸಮಾಸ.

“ನೀ ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ - ನೀ ಮಾಡಿದ ನೇಂವೆ ಶಾಶ್ವತ”

*****

೧೦. ಉದರ ವ್ಯಾರಾಗ್

ಪುರಂದರದಾಸರು –

ಪ್ರವೇಶ: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಉಗಾಭೋಗಗಳು ಪ್ರಮುಖ ರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ಹರಿನಾಮ ಸೃಷ್ಟಿ, ಅಂತರಂಗ ನಿರ್ವೇದನೆ, ಕೃಷ್ಣಲೀಲೆ, ಸಮಾಜ ವಿಮರ್ಶೆ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಇಟ್ಟಕೊಂಡು ಇವು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆ, ಸರಳ ರಚನೆ, ಹಾಡಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಗಳಿಂದ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇವು ಗೆದ್ದಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ನಟಸುವ ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತನ ತೋರಿಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ವಿಡಂಬಿಸಿರುವರು.

ಉದರ ವ್ಯಾರಾಗ್ವಿದು, ನಮ್ಮು
ಪದುಮನಾಭನಲಿ ಲೇಶ ಬಕುತಿಯಿಲ್ಲ ||೨||
ಉದಯ ಕಾಲದಲೆದ್ದ ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ
ನದಿಯಲಿ ಮಿಂದನೆಂದು ಹಿಗ್ಗುತಲಿ
ಮದ ಮತ್ತರ ಕ್ರೋಧ ಒಳಗೆ ತುಂಬಿಟ್ಟ ಕೊಂಡು
ಬದಿಯಲಿದ್ದವರಿಗಾಭ್ಯರ್ಯ ತೋರುವುದು ||೩||

ಕಂಚುಗಾರನ ಬಿಡಾರದಂದದಿ
ಕಂಚು ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ನೆರಹಿ
ಮಿಂಚಬೇಕೆಂದು ಬಲು ಜ್ಯೋತಿಗಳನು ಹಚ್ಚಿ
ವಂಚನೆಯಿಂದಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ||೪||

ಕರದಲ್ಲಿ ಜಪಮಣಿ ಬಾಯಲಿ ಮಂತ್ರವು
ಅರಿವೆಯ ಮುಸುಕನು ಮೋರೆಗೆ ಹಾಕಿ
ಪರಸತೀಯರ ಗುಣ ಮನದಲಿ ಸೃಂಗಾರ
ಪರಮ ವ್ಯಾರಾಗ್ಶಾಲಿ ಎಂದನಿಸುವುದು ||೫||

ಬೂಟಕತನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬಕುತಿ ಮಾಡಿ
ದಿಟನೀತ ಸರಿಯಾರಿಲ್ಲನಿಸಿ
ನಾಟಕ ಸ್ತೋಯಂತೆ ಬಯಲ ಡಂಭವ ತೋರಿ
ಉಟದ ಮಾರ್ಗದ ಜ್ಞಾನವಿದಲ್ಲದೆ ||೬||

ನಾನು ಎಂಬುದ ಬಿಟ್ಟು ಜ್ಞಾನಿಗಳೊಡನಾಡಿ
ಎನಾದರು ಹರಿ ಪ್ರೇರಣೆಯೆಂದು
ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಮೌನದಿ ಪುರಂದರವಿಶಲನ
ಕಾಣದೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವು ॥೫॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಪುರಂದರದಾಸರು ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಪುರಂದರಗಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವರು ಇಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು. ಇವರ ಮೊದಲ ಹೆಸರು ಶ್ರೀನಿವಾಸನಾಯಕ. ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದ ಪುರಂದರದಾಸರು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ ತಾಳಿ ಹರಿದಾಸರಾದರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ.

ಪುರಂದರದಾಸರು ಕೀರ್ತನೆ, ಸುಳಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ‘ಕನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿಠಾಮಹ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ದೀಕ್ಷಾಗುರುಗಳಾದ ವ್ಯಾಸರಾಯರಿಂದ ‘ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರದಾಸರಯ್ಯ’ ಎಂದು ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಇವರು. ಇವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಅಂಕಿತ ‘ಪುರಂದರವಿಶಲ’.

ಪ್ರಸ್ತುತ ‘ಉದರ ವೈರಾಗ್ಯ’ ಎಂಬ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ‘ಪುರಂದರ ಸಾಹಿತ್ಯ ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟ-೧ (ಜೀವನ ದರ್ಶನ)’ ದಿಂದ ಅರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅಧ್ಯ

ಅರಿವೆ-ಬಟ್ಟೆ;

ಬೂಟುಕತನ-ನಟನೆ;

ಉದರ-ಹೊಟ್ಟೆ;

ಮಿಂದು-ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿ, ಜಳಕಮಾಡಿ;

ಕರ-ಕೈ;

ಮೋರೆ-ಮುಖಿ;

ಡಂಬ-ಮೋಸ, ವಂಚನೆ;

ಲೇಶ-ಸ್ವಲ್ಪ;

ನೆರೆಹಿ-ಜೋಡಿಸಿ;

ವೈರಾಗ್ಯ-ವಿರಕ್ತಿ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ

ಪ್ರತಿಮೆ-ವಿಗ್ರಹ;

ಅನಾಸಕ್ತಿ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಉದರ ವೈರಾಗ : ಹೊಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯದ ಸೋಗು.

ಕಂಚುಗಾರನ ಬಿಡಾರದಂದದಿ : ಕಂಚು, ಹಿತ್ತಾಳೆ ತಾಮ್ರದಂತಹ ಲೋಹಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಎರಕ ಹೊಯ್ದು ಮೂರಿಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವರು. ಅವನ್ನು ಮಾರಲೆಂದು ಸಾಲಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಕ್ತಿಯೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಅವರಿಗೆ ಮಾರಾಟದ ಸರಹಡೆಗಳು ಮಾತ್ರ.

ಬೂಟಕತನ : ಬೂಟಕಟಿಕೆ, ವಂಚನೆ, ಸೋಗು.

ನಾಟಕ ಸ್ತೀಯಂತೆ : ನಿಜ ಜೀವನ ಬೇರೆ, ನಾಟಕದ ಪಾತ್ರವೇ ಬೇರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತೀಪಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಮರುಷರೇ.

ದಿಟನೀತ : ದಿಟನು ಈತ. ನಿಜವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕನು.

ಎನಾದರು ಹರಿ ಪ್ರೇರಣೆ : ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ಮಾಡಿಸುವವನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಉದರ ವೈರಾಗ್ಯ ಎಂದರೇನು?
೨. ಪುರಂದರದಾಸರು ಯಾವುದನ್ನು ಉದರ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂದಿದ್ದಾರೆ?
೩. ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸು ಯಾವ ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ ಎಂದು ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
೪. ಪುರಂದರದಾಸರು ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತನ ದೇವರ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೫. ಪುರಂದರದಾಸರ ಪದಗಳ ಅಂಕಿತ ಯಾವುದು?

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ಎರಡು, ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ.

೧. ಡಾಂಭಿಕನ ಭಕ್ತಿ ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ?
೨. ಪುರಂದರದಾಸರು ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತನ ವೈರಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಎಂದೆನಿಸುವ ಮೂಜೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೩. ಪುರಂದರದಾಸರು ಡಾಂಭಿಕನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾಟಕಸ್ತೀಗೆ ಏಕ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ?
೪. ನಿಜವಾಗಿ ಪುರಂದರವಿಶಲನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕಾಣಬಹುದು ಎಂದು ಪುರಂದರದಾಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎಂಟು - ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಮರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನನೆಯಲ್ಲಿ ದಂಭಾಚಾರದ ಭಕ್ತಿಯ ಸ್ವಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣವು ಹೇಗೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ?
೨. ಮರಂದರದಾಸರು ಕಪಟ ಭಕ್ತಿಯ ಆರಾಧಕರನ್ನು ದಾಸರು ಹೇಗೆ ಅಣಿಕಿಸಿ ಅವಹೇಳಿನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ?

ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

೧. “ಕರದೊಳು ಜಪಮಣಿ ಭಾಯೊಳು ಮಂತ್ರವು”
೨. “ಪರಸತಿ ಪರಧನಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತೆ”
೩. “ನಾನು ಎಂಬುದ ಬಿಟ್ಟು ಜ್ಞಾನಿಗಳೊಡನಾಡಿ”
೪. “ನಾಟಕ ಸ್ತೋಯಂತೆ ಬಯಲ ಡಂಭವ ತೋರಿ”
೫. “ವಂಚನೆಯಿಂದಲಿ ಮೂಚೆ ಮಾಡುವುದು”

ಭಾಷಾಭಾಷಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಯನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿ.

ವೃಂದಾಗ್ನಿದು, ನದಿಯೊಳು, ಪ್ರೇರಣೆಯೆಂದು, ಅಂಗಡಿಯಂದದಿ, ಏನೆಲ್ಲಕೆ.

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಶಿಖಾಂಗಳಿಗೆ ತತ್ವಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಪದುಮ, ಬಹುತ್ವ, ಅಜ್ಞರ, ಮೂರುತ್ವ, ಕೆಜ್ಜ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

- ಅ) ಕೆ. ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಅವರ ‘ಶ್ರೀ ಮರಂದರರು’ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.
- ಆ) ಮರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿರಿ.
- ಇ) ಉದರ ವೃಂದಾಗ್ನಿ ಪದ್ಯದ ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.
- ಈ) ಮರಂದರದಾಸರ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ.
- ಉ) ಬೂಣಾಟಕೆಯ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಮರಂದರ ದಾಸರು ಹೇಗೆ ಕೀರ್ತನೆಯ ಮೂಲಕ ತರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ? ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.
- ಊ) ಆಷಾಧಭೂತಿತನದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮರಂದರರು ಹೇಗೆ ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಚಿತ್ರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.

ಭಂದಸ್ಸು

ಪದ್ಯ ರಚನೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಭಂದಶಾಸ್ತ್ರ. ಭಂದಸ್ಸಿನ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ರಚಿತವಾದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಭಂದೋಬಧ್ಯ ಪದ್ಯಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಅಂಶಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

೧. ಪ್ರಾಸು
೨. ಯತ್ತಿ
೩. ಗಣ

೧. ಪ್ರಾಸು : ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯಂಜನವು ಪದ್ಯದ ಪ್ರತಿ ಸಾಲಿನ ಆದಿ, ಮಧ್ಯ, ಅಥವಾ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯತವಾಗಿ ಬರುವುದೇ ಪ್ರಾಸು.

೨. ಆದಿಪ್ರಾಸು : ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರತಿಸಾಲಿನ ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯಂಜನ ಬರುವುದೇ ಆದಿಪ್ರಾಸು.

೩. ಮಧ್ಯಪ್ರಾಸು : ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರತಿಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬರುವ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳೇ ಮಧ್ಯಪ್ರಾಸು.

೪. ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸು : ಕಾವ್ಯದ ಸಾಲುಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬರುವ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳೇ ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸು.

೫. ಯತ್ತಿ : ಯತ್ತಿ ಎಂದರೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾಚಿಸುವಾಗ ಅಥವಾ ಅಡ್ಡಿಯಾಗದಂತೆ ಉಸಿರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ತಾಣ.

೬. ಗಣ : ಗಣ ಎಂದರೆ ಗುಂಪು.

ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ೧. ಮಾತ್ರಾಗಣ, ೨. ಅಕ್ಷರಗಣ ೩. ಅಂಶಗಣ ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಧದ ಗಣಗಳಿವೆ.

ಅಕ್ಷರವನ್ನು ಉಚ್ಛರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಕಾಲವನ್ನು ‘ಮಾತ್ರೆ’ ಎಂಬ ಮಾನದಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗುವುದು.

ಲಘು: ಒಂದು ಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲಾಗುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಲಘು (u) ಎನ್ನುವರು

ಗುರು: ಎರಡು ಮಾತ್ರಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸಲಾಗುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಗುರು (-) ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಪ್ರಸ್ತಾರ: ಲಘು ಗುರುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಶ್ರೀಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾರ ಹಾಕುವುದು ಎನ್ನುವರು.

ಅಕ್ಷರವು ಗುರು ಎನಿಸುವ ಅಕ್ಷರಗಳು

ಅಕ್ಷರಗಳು

ದೀಪಾಂಕರ

ಒತ್ತಕರದ ಹಿಂದಿನ ಅಕ್ಷರ

ಅನುಸ್ವಾರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ

ವಿಸಗ್ರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಕ್ಷರ

ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಕ್ಷರ

ಇ ಸ್ವರವಿರುವ ಅಕ್ಷರ

ಓ ಸ್ವರವಿರುವ ಅಕ್ಷರ

ಉದಾಹರಣೆಗಳು

— ಬ
ಮೋರೆ

— ಬ
ಪದ್ಮ

— ಬ
ಚಿಂತ

— ಬ
ದುಃಖಿ

ಬಬ್ರಾ—
ಫಣದೊಳ್ಳ

— ಬಬ್ರಾ
ಕೃಯಲಿ

— ಬ
ಮೌನ

ಷಟ್ಪದಿಯ ಮೂರು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಪಾದದ ಹೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ ಲಘುವಾಗಿದ್ದರೂ ಗುರುವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

ಲಘು ಎನಿಸುವ ಅಕ್ಷರಗಳು

ಒಂದು ಮಾತ್ರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛರಿಸುವ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರ ಮತ್ತು ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗುಣಶಾಕ್ಷರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಲಘು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

ಮಾತ್ರಾಗಣ : ಮಾತ್ರೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಗಣ ವಿಭಾಗ ಮಾಡುವುದೇ ಮಾತ್ರಾಗಣ. ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಐದು ಮಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಗಣದಂತೆ, ಸಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಗಣಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುವುದು.

*****

೧೧ ನನ್ನ ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚ

ಬೀchi -

ಪ್ರೇಶ: ಹಿಂದಿನವರ ತಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಮುಂದಿನವರು ಹೆಚ್ಚಿ ಇಟ್ಟರೆ ಒಳಿತಲ್ಲವೇ? ಹಳಬರ ಬಾಳು ಹೊಸ ಜೀವ ಸಸಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರವಿದ್ದಂತೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬಾಳಿನ ಕತೆಯೂ ಒಂದು ಅಶ್ಯತ್ವಮ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಕಥಗಳು ಜೀವನಾನುಭವಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಠಿಗೆ ರವಾನಿಸುತ್ತವೆ. ಬರೆಯುವ ಹದವನ್ನು ಬಲುವರಿಗೆ ಬಾಳೇ ಒಂದು ಕಲೆ. ಅದನ್ನು ಬರಹದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸುವುದು ಕುಸುರಿಯ ಕೆಲಸದಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು. ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತಿ ಬೀಚಿ ಅವರ ಆತ್ಮಕತೆಯ ಈ ತುಳಿಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂದೇಶಗಳಿವೆ. ಉತ್ತಮ ಮಸ್ತಕಗಳು ತಪ್ಪಿ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಒಳ್ಳಿಯ ಕೃತಿಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಏಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನದ ಹರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೆಯೋಂದಿದೆ. *Tell me who your friends are, I will tell what you are* (ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿ, ನೀನೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ) ಇದನ್ನು ಕೊಂಡ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ *Tell me the books you read, I will tell you what your head is* (ನೀನಾವ ಮಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಿನ್ನ ತಲೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ) ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೇಳಿಕೆಯೋಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ನನ್ನನ್ನು ಸೇರಿಹಿಡಿದ, ನನ್ನ ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತಿರುವುಕೊಟ್ಟ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಬಾಳಿಗೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯನ್ನೊಂದಿಸಿದ ಮಸ್ತಕಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಸ್ತಕಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಮಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ, ಅಪಮಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಸತ್ಯ. ಸತ್ಯವನಾಂದುವುದೇ ಮಾನ.

ನನ್ನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬರೆಯಲೇಬೇಕು. ನನ್ನ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾಗವೇ ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚ. ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚವಿಲ್ಲದ ನನ್ನ ಪ್ರಪಂಚ ಬರದು. ಸಹರಾ ಮರುಭೂಮಿ. ನನ್ನ ಜೀವಾಳವೇ ಮಸ್ತಕವಾಗಿರುವಾಗ ಮಸ್ತಕವಿಲ್ಲದ ಬೀಚಿ ಜೀವವಿಲ್ಲದ ದೇಹವಿದ್ದಂತೆ. ರೆಡಿಮೇಡ್ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದು ಕುಳಿತಿರುವ ಚಿಂದದ ಬೊಂಬಯಂತೆ. ಹೈಕ್ವಾಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಓದುವುದೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಪರ್ಯಾಪ್ತಮಸ್ತಕವೊಂದನ್ನೇ, ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಣ್ಣವಂತರು – ನಸರಿ ಕಾಳಿಸಿನಲ್ಲಿಯ ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ ನೋಟ್‌ಗಳಾಗಿವೆ, ಆ ನೋಟ್‌ಗಳಿಗೆ ಡೈಟಿಸ್ ಇವೆ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಪರ್ಯಾಪ್ತಮಸ್ತಕಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಗತಿ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಮಸ್ತಕಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೆತರ ಓದುವುದು ಮನೆಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧ, ಮಾಸ್ತರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಹಾಳು. ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲೈಬ್ರರಿಯೂ ಇತ್ತು. ಸರಸ್ವತಿ ಮಾಜಿದಿನದಂದು ಮಾತ್ರವೇ ನಮಗದರ ದರ್ಶನ. ಬೀಗ ಹಾಕಿದ ಆ ಕಪಾಟಗಳಿಗೆ ಅರಿಸಿನ, ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ ಮಾಜೆ ಆರತಿ ಮಾಡಿ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಒಡೆದು ಚರುಮ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಕಪಾಟನಲ್ಲಿ ಮಾಜಿಗಿದ್ದ ಆ ಮಸ್ತಕಗಳು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಯಾವ

ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಲು ಸಾಧ್ಯ? ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೃಸ್ತಾಲು ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ನನ್ನ ಓದೆಲ್ಲವೂ ಕೇವಲ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇಗ್ನಡೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ.

ಮುಖ್ಯಾಯಲ್ಲಿ ಲೈಫ್‌ಇನ್‌ಮಾರೆನ್‌ ಕಂಪನಿಯೊಂದರ ಏಜೆಂಟರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ನವುಕರಿ. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನವಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ. ಆಫೀಸಿನ ಇದಿರು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರದ ಶ್ರೀ ಮಂಗಳಾರು ಗೋವಿಂದರಾಯರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅವರ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತವುಡು ಕುಟ್ಟಿಪುದು ನನ್ನ ನಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಒಂದು ಸಂಜೀ ನಸ್ಟೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಾಕಿಂಗ್ ಹೊರಟಿದ್ದಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರದತ್ತ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ, “ಇದೇ ನನ್ನ ಆಫೀಸು. ಈ ಮಸ್ತಕ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಕೂಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಒಂದು ದಿನ “ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಳೆಯೋದೇ ಕಷ್ಟ ಆಗುದೆ. ಯಾವದಾರೆ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಮಸ್ತಕ ತಂದು ಕೊಡಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಮರುದಿನ ನನ್ನ ಮಿಶ್ರರಾದ ಗೋವಿಂದರಾಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ.

“ಒಂದು ಯಾವ್ವಾರೆ ನಮ್ಮ ಖಿನಡದ ಕತೀ ಬುಕ್ಕಾನಂತೆ ಕೊಡುತ್ತಾ! ನನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿ ಬಡಕೊಳ್ಳಿಕ್ಕೆ ಹತ್ಯಾಕ್ಷಿ, ಆಮ್ಮಾಲೆ ಪರತು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿನೀ.”

ಮಂಗಳಾರು ರಾಯರು ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಗುತ್ತ ಕಪಾಟದಿಂದ ಒಂದು ಮಸ್ತಕವನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಕಾಗದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಅದಾವ ಮಸ್ತಕವೆಂದು ನಾನೇಕೆ ನೋಡಲಿ? ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಸ್ತಕ ಓದುತ್ತ ಅಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಕನಡಾ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅಳ್ಳಿದೇನೇ?” ಎಂದು ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಲಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಹಾಭೇದವಿದೆ?

“ಭಾಳ ಭೇಂಡ್ ಅದರೀ ಮಸ್ತಕ. ನೀವೂ ಓದಬೇಕು ಇದನ್ನೊಮ್ಮೆ.”

ಆ ಮಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದನಂತರ, ನಾನಡನ್ನು ಓದಲೇಬೇಕು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನನಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ದುಂಬಾಲು ಬಿಡ್ಡಳು.

ಮರುದಿನ ರ್ಯಾಲ್ಟೆ ಪ್ರಯಾಣವಿತ್ತು. ಟ್ರೇನಿನಲ್ಲಿ ಓದಿದರಾಯಿತು ಎಂದು ಹೊಂಡೊಯ್ದು. ರ್ಯಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಸ್ತಕ ಕ್ಯೆಲೀ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತರೆ ನನ್ನ ಮಾನ ಉಳಿಯುತ್ತದೆಯೇ? ‘ಇಲಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಏಳ್ಕಿ’ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕ್ಯೆಲೀ ಹಿಡಿದು ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಸ್ತಕವನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಆರಂಭಿಸಿದುಷ್ಟೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಮಧ್ಯ ಅದೆಪ್ಪು ಬಾರಿ ಕಂಱು ತೇವವಾದುವೋ, ಎಪ್ಪು ಸಲ ಹೃದಯ ಮಿಡಿಯಿತೋ ನನಗೆ ಲೆಕ್ಕಿ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಮಸ್ತಕ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆಯೇ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರ. ಆ ಮಸ್ತಕ ಯಾವುದು? ‘ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ’, ಗ್ರಂಥಕರ್ತ ಅ.ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯ.

ಅಂತೂ ಪರವಾಗಿ ಇಲ್ಲ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಳ್ಳಿಯ ಬರೆಹಗಾರರು ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡೆ, ಆ ಶುಭಮುಹಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕನ್ನಡದ ದೀಕ್ಷೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಅದರಘ್ರ ನನ್ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೋಹ ಹೋಯಿತು ಎಂದಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

ನಾನಿಂದಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಓದುವುದೆಲ್ಲವೂ ಬರೀ ಇಂಗ್ಲಿಷು. ಬರೆಯುವುದೆಲ್ಲವೂ ಬರೀ ಕನ್ನಡ.

ಕೆಲವು ಕಾಲದನಂತರ ನನ್ನಣಿ ಮೈ. ಜಹಗೀರದಾರರ (ಈಗವರು ಆಧ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ) ‘ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ’ಯ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿ. ಅವು ನನ್ನನ್ನು ಬಹುಬೇಗ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದುವು. ಆಚಾರ್ಯರ ಆ ಮಾತಿನ ಚಮತ್ವಾರ, ವಿಚಾರ ಮಂಡನೆ ಮುಂತಾದ ಕಲಾಕುಶಲತೆಗೆ ನಾನು ಮಾರುಹೋದೆ. ರಾಯರು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ, ಆಚಾರ್ಯರು ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದರು. ಕನ್ನಡದ ಈ ಎರಡು ಮಸ್ತಕಗಳು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದವು.

ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟೇ ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಮೂರನೆಯ ಮಸ್ತಕ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ ‘ರತ್ನನ ಪದಗಳು’. ಅದನ್ಮೋದಿದ ನಂತರ ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧನಾದೆ.

ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳನಂತರ ಹಿರಿಯ ಮಿಶ್ರರಾದ ಅ.ನ.ಕೃ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಹರಟುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಜಿ.ಪಿ. ಅವರ ರತ್ನನ ಪದಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂತು.

“It is a Master work in Kannada”. (ಅದೊಂದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ತಾತ್ಮಿ) ಎಂದಂದು ನನಗಿಂತಲೂ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ ‘ರತ್ನನ ಪದಗಳು’ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ, ಗಳಿಯರಾದ ಕಾಳಿಂಗರಾಯರು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ನನಗೀಗಲೂ ಮೈ ಮಲಕಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿ.ಪಿ. ಅವರು ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂತಹ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಪೇಚಾಟವೂ ನನಗಿದೆ.

ನನ್ನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಸ್ತಕ ಶ್ರೀಯುತ ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಷಿಯವರ ‘ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ’. ಹಳೆಯ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೊಸ ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡುವ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಅಸದೃಶ. ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಗೊಡ್ಡು ಕರೆಗಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಥೆ, ಉಪಕಥೆಗಳಿಗೆ ಜೋಶಿಯವರು ಕೊಡುವ ಅರ್ಥ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸದು. ಅಂದಿನ ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆಯ ಕಥೆ ನಮಗಿಂದು ಬರಲಿರುವ ಸಮಾಜದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ‘ದಯವಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಓದಿ’.

ನನ್ನ ಕರಿಮಗ ಶ್ರೀ ಕೆ. ವಿ. ಅಯ್ಯರ್ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಾತು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲವೂ ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಗುರುಗಳ ಗ್ರಂಥದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನಂತೆ ನಾವೂ ಅಯ್ಯರರನ್ನು ಬಾಯತ್ತಂಬ ಹೊಗಳಬೇಕೆಂಬಾಶೆ ಅವನಿಗೆ. ಅಯ್ಯರರ ಮಸ್ತಕಗಳು ಗುಣದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪು ಹೆಚ್ಚೋ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಕಡಿಮೆ.

ನಾನು ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಸಂಜೇಗೆ ಮನಗೆ ಬಂದಾಗ ನನ್ನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಅಯ್ಯರರ ‘ರೂಪದಶ್ರೀ’ ಮಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಂದವನೇ ಪಾಪಣಿ (ಕರಿಯ ಮಗ) ನನಗೆ ಹೇಳಿದ “ನೀವು ದಯಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಓದಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿ”.

ಒಂದೇ ಪಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದೆ. ಐಯ್ಯರರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜೀವನದ ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ಬಾಳು ಅಂದರೆ ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕಾದರೆ ಐಯ್ಯರರ ‘ರೂಪದಶ್ರೀ’ಯನ್ನು ಓದಲೇಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಆರನೆಯ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಕನ್ನಡ ಮಸ್ತಕ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ ‘ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ’. ಲೌಕಿಕವೂ ಇದೆ. ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವೂ ಇದೆ. ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಅಂದೊಡನೆ ನಮಗೆ ವೇದಾಂತದ ನೆನಪು ಆಗುತ್ತೆ. ವೇದಾಂತ ಅಂದೊಡನೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕಹಿ ಕುಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂತಹ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ಆದರೆ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಯವರು ಅಂತಹ ಶುಷ್ಕ ವೇದಾಂತವನ್ನು, ಶೃಂಗಾರದಪ್ಪ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಉಪಮಾನಗಳಂತೂ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಪ್ಪ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ‘ಅಂದನಾ ತಿಂಮ’ಕ್ಕೆ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರ ‘ಮಂಕುತಿಮ್ಮನೇ ಕಾರಣ-ಅದನ್ನು ಬಹುಬಾರಿ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿ ನಾನಿದನ್ನು ಬರೆದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞ ಸರಕಾರಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಹು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರು.

ಸರಕಾರ ಹರಿಗೋಲು, ತರೇಸುಳಿಗಳತ್ತಿತ್ತ!
ಸುರೆ ಕುಡಿದವರು ಕೆಲವರು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುವರು॥
ಬಿರುಗಳಿಂದ ಬೀಸುವುದು, ಜನವೆದ್ದು ಕುಣಿಯುವುದು
ಉರುಳಿದುಹುದಚ್ಚರಿಯೋ, ಮಂಕುತಿಮ್ಮ॥

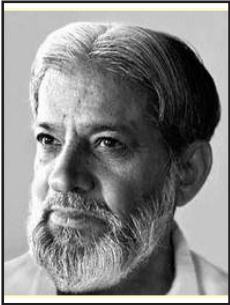
ಈ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲು ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ವಿವರಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ನನ್ನ ತಿಂಮನಿಗೂ, ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ತಿಮ್ಮನಿಗೂ ಕೇವಲ ಹೊರಹೋಲಿಕೆ ಅಷ್ಟಿಪ್ಪು ಇರಬಹುದಾದರೂ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಅಜಗಜಾಂತರವಿದೆ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ತಿಮ್ಮ ಸೂರ್ಯ, ನನ್ನ ತಿಂಮ ‘ಬೆಂಡಾಲ್ಯಾಂಪ್’.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿದೇ ಹೋಯಿತು ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಪಾಂಡಿತ್ಯ.

ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಒಂದಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ‘ಮರಳ ಮಣಿಗೆ’ ನಾನಿನ್ನೂ ಓದಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಓದಬೇಕಾದುದು ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ. ಆಯುಷ್ಯ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಬೀಂಗಿ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಾತರಾಗಿರುವ ರಾಯಸಂ ಭೀಮಸೇನರಾವ್ ಗಳಿಗೆ ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಈಗಿನ ದಾಖಳಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಇವರ ಸ್ಥಳ. ‘ಕೆನೆಮೋಸರು’, ‘ನೀವು ಕೇಳಿದಿರಿ! ’ (ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳು) ‘ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅವಶಾರ’, ‘ಸೈಕಾಲಜಿಸ್ಟ್ ಸಾರಂಗಪಾಣಿ’ (ನಾಟಕಗಳು) ‘ಬೆಳ್ಳಿತಿಂಮು ನೂರೆಂಟು ಹೇಳಿದ’, ‘ಅಂದನಾ ತಿಂಮು’ (ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು) ‘ತಿಂಮನ ತಲೆ’, ‘ಕನ್ನಡ ಎಂಮ್ಮೆ’, (ಹಾಸ್ಯ ಕೃತಿಗಳು) ‘ಸಂಪನ್ಮೂರ್ದಾರೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ’, ‘ಸಾಮುಕಾರ ಸುಭ್ರಮ್ಮೆ’ (ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು) ಇವು ಅವರ ಕೃತಿಗಳು. ಪ್ರಸ್ತುತ ನನ್ನ ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚ ಗಡ್ಡಾಗವನ್ನು ಬೀಚಿಯವರ ‘ನನ್ನ ಭಯಾಗ್ರಫಿ’ ಎಂಬ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಜ-ಅಡು;

ಅಜಗಜಾಂತರ-ಅಡಿಗೂ ಆನೆಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ; ಪಾರಾಯಣ-ಗ್ರಂಥಾದಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ-ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಕರೆಯನ್ನು ತಾವೇ ಕಡೆಯವರೆಗೆ ಓದುವುದು;

ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು; ಭಂಡಾರ-ಎಜಾನೆ;

ಕಪಾಟು-ಬೀರು;

ಗಜ-ಆನೆ;

ಗೊಡ್ಡು-ಫಲ ನೀಡದ, ನಿಷ್ಟಲತೆ;

ದೀಕ್ಷೆ-ಶಪಥ;

ದುಂಬಾಲು ಬೀಳು - ಹಿಂದೆ ಬಿಡ್ಡ ಒತ್ತಾಯ

ಮಾಡು;

ನವುಕರಿ-ನೌಕರಿ, ವೇತನ ಪಡೆದು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ; ಸರ್ವಾರ್ಥಣ-ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವುದು, ಪರತು-ಹಿಂದಿರುಗಿಸು, ವಾಪಸ್ತುಕೊಡು;

ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ-ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು;

ಪಾರಾಯಣ-ಗ್ರಂಥಾದಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕಡೆಯವರೆಗೆ ಓದುವುದು;

ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧ-ಮಂತ್ರದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ

ಮರುಳಾದವನು, ವಶೀಕರಣಕ್ಕೆ

ಒಳಗಾದವನು;

ಮನೋಜ್ಞ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುಣ್ಣಿವಂತಹದು;

ಮೋಹ-ಮೃಮರೆಸುವ ಪ್ರೀತಿ, ಭಾಂತಿ;

ಲೋಕ-ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು;

ಸರ್ವಾರ್ಥಣ-ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವುದು,

ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಬ್ಬಿಸುವುದು.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಹೇಳಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಕೊಂಡ ಮಾರ್ಚಿಸಿ ಬೀಚಿಯವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಹೇಳಿಕೆ ಯಾವುದು?
೨. ಹುಬ್ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಲೈಫ್‌ಇನ್‌ಮಾರೆನ್‌ ಕಂಪನಿಯ ಏಜೆಂಟರ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಬೀಚಿಯವರ ನಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?

೨. ‘ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ’ ಮಸ್ತಕವನ್ನು ಬೀಚಿಯವರು ಏಕೆ ಓದಿದರು?
೩. ತ್ರೇನಿನಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಕವನ್ನು ಬಜ್ಜಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೀಚಿಯವರು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇಕೆ?
೪. ಕನ್ನಡದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೀಚಿಯವರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಶುಭಮುಹಾತ್ಮ ಯಾವುದು?
೫. ಬೀಚಿಯವರೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಯವರ ತಿಮ್ಮನಿಗೂ ಬೀಚಿಯವರ ತಿಂಮನಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಪಂಚವು ನನ್ನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಭಾಗ ಎಂದು ಬೀಚಿಯವರು ಏಕೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?
೨. ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಸ್ತಕಗಳು ಬೀಚಿಯವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಲಿಲ್ಲ, ಏಕೆ?
೩. ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಣಿವಂತರು ಎಂದು ಬೀಚಿಯವರು ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು?
೪. ಯಾವುದಾದರು ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಕತೆ ಮಸ್ತಕವನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಬೀಚಿಯವರು ಗೋವಿಂದರಾಯರನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳಿದರು?
೫. ‘ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿ’ಯ ಬೀಚಿಯವರ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವವೇನು?

ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಏಳು-ಎಂಟು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ ‘ರತ್ನನ ಪದಗಳು’ ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ಬೀಚಿ ಮತ್ತು ಅ.ನ.ಕ್ಯಾ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
೨. ಡಿ.ವಿ.ಜಿಯವರ ‘ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ’ ಬೀಚಿಯವರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗಲು ಕಾರಣಗಳೇನು?
೩. ಶಂ. ಬಾ. ಜೋತಿಯವರ ‘ಯಕ್ಷಪ್ರಶ್ನೆ’ ಬೀಚಿಯವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿತು ಏಕೆ?

ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸ್ಪಾರ್ಶ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿರಿ.

೧. “ಭಾಳ ಭೇಷ್ಣ ಅದರೇ ಮಸ್ತಕ. ನೀವೂ ಓದಬೇಕು ಇದನ್ನೊಮ್ಮೆ.”
೨. “ದಯವಿಟ್ಟ ಇದನ್ನು ಓದಿ.”
೩. “ನೀವು ದಯಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಓದಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿ”
೪. “ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತೇದೆ”
೫. “ಓದಬೇಕಾದುದು ಬಹಳ ಜಾಸ್ತಿ ಇದೆ. ಆಯುಷ್ಯ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ.”

ಉ) ಬಿಟ್ಟೆರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತಪದಗಳಿಂದ ಭೂತಿ ಮಾಡಿರಿ.

೧. ‘ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ’ದ ಕಲ್ಪ —————
೨. ‘ಅಂದನಾ ತಿಂಮ’ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಕೃತಿ —————
೩. ‘ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀಚಿಯವರಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟವರು —————
೪. ಬೀಚಿಯವರು ಓದಲು ಇನ್ನೂ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುವ ಶಿವರಾಮು ಕಾರಂತರ ಕೃತಿ —————
೫. ಗುಂಡಪ್ಪನವರ ತಿಮ್ಮಿ ಸೂರ್ಯ, ಬೀಚಿಯವರ ತಿಂಮ —————

ಭಾಷಾಭಾಷಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ತತ್ವಮ-ತದ್ವವಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಮಸ್ತಕ, ದೃಷ್ಟಿ, ದರ್ಶನ, ನಿತ್ಯ, ರಾಯ, ಸಂಧ್ಯಾ, ರತ್ನ, ಶೃಂಗಾರ, ಸಿರಿ.

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಅತ್ಯಂತ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಸರ್ವಾರ್ಥಕ, ತಲೆಯನ್ನು, ಅಜಗಜಾಂತರ, ಸ್ಕೂಲಿಂಗನನ್ನು, ಹೃದಯವನ್ನು, ಒಳೆಗ್ಗಳು.

ಇ) ಕೆಳಗಿನ ಪದಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

ಮಾನ, ಸತ್ಯ, ಮುಖ್ಯ, ಅಕ್ಷಮ್ಯ, ಮಣ್ಣ.

ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಸುಡಿಗಟ್ಟಿಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸ್ವಂತವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರಿ.

ಅಜಗಜಾಂತರ, ತವುಡು ಕುಟ್ಟಿ, ದುಂಬಾಲು ಬೀಳು, ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧನಾಗು, ಸೆರೆಹಿಡಿ.

ಭಾಷಾ ಚರ್ಚೆವಟಿಕೆ

- ಅ) ಬೀchi ಅವರ ‘ಬೆಳ್ಳಿತಿಂಮು ನೂರೆಂಟು ಹೇಳಿದ’, ‘ಅಂದನಾ ತಿಂಮ’ ‘ತಿಂಮನ ತಲೆ’, ‘ಕನ್ನಡ ಎಂಮ್ಮೆ’ ಹಾಸ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿರಿ.
- ಆ) ಯಾವುದಾದರೂ ಇದು ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಅವುಗಳ ಲೇಖಿಕರ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಬರೆಯಿರಿ.

ಎ೦ಕರಣ

ವಾಕ್ಯ ರಚನೆ

ಅನುಭವಗಳ ದಾಖಲೆ :

ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಇದರಿಂದ ನೀವು ದೊಡ್ಡವರಾದ ಮೇಲೆ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನಗಳನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತೋಽಕಸಲು, ಅದರಿಂದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಈ ದಾಖಲೆಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೂ, ಗುರಿಯೂ ಈ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ದೊರೆಯಬಹುದು.

ಅನುಭವಗಳ ದಾಖಲೆಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟನೀಟಾದ ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಹಾಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು -

೧. ದಿನಚರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಬರೆಯುವುದು
೨. ಓದಿದ ಮತ್ತು ಹೇಳಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡುವುದು
೩. ವರದಿ ತಯಾರಿಕೆ

ಅಭಿವೃತ್ತಿ :

‘ಅಭಿವೃತ್ತಿ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು, ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದು ಎಂದರ್ಥ.

ಇದು ಮುಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ. ಅಭಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು:

೧. ಆಶುಭಾಷಣ ಸ್ವರ್ಥಗಳು
೨. ಪ್ರಬಂಧ ಸ್ವರ್ಥ
೩. ಚರ್ಚಾ ಸ್ವರ್ಥ
೪. ಕಥೆ ಹೇಳಿಸುವುದು
೫. ನಾಟಕ

ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ :

‘ಪ್ರಬಂಧ’ ಎನ್ನುವ ಪದದಲ್ಲಿ ‘ಬಂಧ’ ಎಂಬ ಪದವು ಅದರ ರಚನೆಯ ಬಿಗಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಇದು ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ದೀರ್ಘ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ನೋಡಿ ಮಂಧನ ಮಾಡಿ ಬರೆದ ಲೇಖನವೆಂದು ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಕೌಶಲವೆಂದರೆ ‘ಬರವಣಿಗೆ’ ಅಥವಾ ‘ಲೇಖನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ’:

ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆಯ ಹಂತಗಳು :

೧. ವಿಷಯದ ಆಯ್ದು
೨. ವಿಷಯ ವಿಶೇಷಣೆ : ಉಪವಿಷಯಗಳನ್ನು - ಶಿರೋನಾಮೆಗಳನ್ನು - ಗುರುತಿಸುವುದು
೩. ಅಂಕ ಅಂಶಗಳ ಕ್ಲೋಡಿಕರಣ

ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾತ್ರ) :

೧. ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆ, ಮಾಲಿನ್ಯ ತಡೆಯುವುದು
೨. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆ/ಭಾವೇಕ್ಯ
೩. ಸಂಪರ್ಕ ಮಾರ್ದ್ಯಮ - ಉಪಯೋಗ, ದುಪ್ಪರಿಣಾಮ
೪. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ - ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ವಿಜ್ಞಾನ - ಕೃತಕ ಉಪಗ್ರಹಗಳು
೫. ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ
೬. ಸ್ವಜ್ಞಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ

ಗಾದೆಗಳ ಅರ್ಥ ವಿಸ್ತರಣೆ :

ಗಾದೆ, ನಾಣ್ಯಾದಿ, ನಾಡನುಡಿ, ಲೋಕೋಕ್ತಿ ಈ ಪದಗಳು ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳು. ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು 'ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಪರಿಣಾತಮಿಗಳ್' ಎಂದು ಕವಿ ಶ್ರೀವಿಜಯನು ಕರೆದಿರುವ ಕನ್ನಡ 'ನಾಡವಗಳ್'. ಅವರ ಅನುಭವವು ಜಾನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಗಾದೆಯು ಅಲ್ಲ ಅವಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒತ್ತೆದದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಸಿಡಿಮಧಿನಂತಲ್ಲ, ಪಟಕಾಕಿಗಳಂತೆ, ವೃಕ್ಷವನ್ನು ತನೆಲ್ಲಾಗೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಆಲದ ಮರದ ಬೀಜದಂತೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಂತನೆಯ ಕಾವ್ಯ, ಪ್ರೇರಣೆಯ ಮೀಟುಗೋಲು ತಗುಲಿದರೂ ಅರ್ಥದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅರ್ಥದಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಡುವುದು ವಿಸ್ತಾರ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಕೆಳಗಿನ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

೧. “ಶಕ್ತಿಗಿಂತ ಯುಕ್ತಿ ಮೇಲು”.
೨. “ಕ್ಯು ಕೆಸರಾದರೆ ಬಾಯಿ ಮೋಸರು”.
೩. “ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚೆ”.
೪. “ಕುಂಬಾರನಿಗೆ ವರುಷ; ದೊಣ್ಣೆಗೆ ನಿಮಿಷ”.
೫. “ಮಾಡಿದ್ದ ಉಣಿಲ್ಲೋ ಮಹಾರಾಯ”.

ಪತ್ರಲೇಖನ

ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರವು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ಬಗೆಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ೧) ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರ : ಖಾಸಗಿ ಅಥವಾ ಅನೋಪಚಾರಿಕ ಪತ್ರಗಳು
- ೨) ವ್ಯಾಪಹಾರಿಕ ಪತ್ರ : ಜೀವಚಾರಿಕ ಪತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಮನವಿ ಪತ್ರಗಳು

ಪತ್ರದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳು

- ಉತ್ತಮವಾದ ಪತ್ರವು ಆದು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಪತ್ರದ ಚೌಕಟ್ಟು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
- ೧) ವಿಳಾಸಗಳು – ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರ ತಲುಪಬೇಕಾದವರ ವಿಳಾಸವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪತ್ರ ತಲುಪದೆ ವಾಪಸ್ತಾಗುವ, ಕಳೆದು ಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ.
  - ೨) ಸಂಚೋಧನೆ – ಹಿರಿಯರನ್ನು, ಶರಿಯರನ್ನು, ಮಿತ್ರರನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚೋಧಿಸಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಸಂಚೋಧನೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಕರಿಕರಿ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.
  - ೩) ವಿಷಯ – ವ್ಯಾಪಹಾರಿಕ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀವು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ವಿಷಯ ಯಾವುದು ಎಂಬುದರ ಬಗೆ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು.
  - ೪) ಒಡಲು – ಪತ್ರದ ಒಡಲೆನಲ್ಲಿ ನೀವು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಎಂಟು ಹತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸುವಂತಿರಬೇಕು.
  - ೫) ಮುಕ್ತಾಯ – ಪತ್ರವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯ ಮಾಡುವಾಗ ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಂದು ಬರೆದು ಕೆಳಗೆ ಸಹಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಹಿ ಇಲ್ಲದ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
  - ೬) ದಿನಾಂಕ – ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು.

ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದ ಸಂಚೋಧನೆ

- ೧) ಗುರುಗಳಿಗೆ – ಮಾಜ್ಯಗುರುಗಳೇ
- ೨) ತಂದೆಯವರಿಗೆ – ತೀರ್ಥರೂಪ/ಪ್ರೀತಿಯ ತಂದೆಯವರಿಗೆ
- ೩) ತಾಯಿಗೆ – ಮಾತೃಶ್ರೀ/ಪ್ರೀತಿಯ ತಾಯಿಯವರಿಗೆ

- ೪) ತಮ್ಮ/ತಂಗಿ - ಪ್ರೀತಿಯ ತಮ್ಮ/ತಂಗಿಗೆ
 ೫) ಅಕ್ಕೆ/ಅಣ್ಣೆ - ಪ್ರೀತಿಯ ಅಕ್ಕೆ/ಅಣ್ಣೆ ನವರಿಗೆ
 ೬) ಗೆಳೆಯ/ತಿ - ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳೆಯನಿಗೆ/ಗೆಳತಿಗೆ
 ೭) ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ - ಮಾನ್ಯರೇ

ಮುಕ್ತಾಯದ ಗೌರವ ಸಂಚೋಧನೆ

- ೮) ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಹಿರಿಯರಿಗೆ - ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.
 ೯) ಕಿರಿಯರಿಗೆ - ಅಶೀವಾದಗಳು.
 ೧೦) ಗೆಳೆಯ/ತಿ - ವಂದನೆಗಳು/ಶುಭಾಪಯುಗಳು
 ೧೧) ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ - ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮವಿಶ್ವಾಸಿ
 ೧೨) ಗುರುಗಳಿಗೆ - ವಿಧೇಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ/ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಪತ್ರಗಳ ಮಾದರಿ

(೧) ವ್ಯೇಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರ: ತಂದೆಗೆ ಪತ್ರ

ದಿನಾಂಕ: .....

ಇವರಿಂದ,

ಶೋಭಾ,
 ಹತ್ತನೆಯ ತರಗತಿ,
 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆ,
 ಸರಸ್ವತಿಪುರಂ, ಮೈಸೂರು.

ಪ್ರೀತಿಯ ತಂದೆಯವರಿಗೆ,

.....
 .....
 .....

ನಮಸ್ಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ,

ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳು
 (ಶೋಭಾ)

ಇವರಿಗೆ:

ಶ್ರೀ ಪುರುಷೋತ್ತಮ್,
ಮನೆ ನಂಬರ್ 108,
ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ.
ಆದರ್ಶನಗರ, ಮಂಡ್ಯ. - 571 401

(೨) ವ್ಯಾಪಹಾರಿಕ ಪತ್ರ

ದಿನಾಂಕ: .....

ಇವರಿಂದ,

ಜಾನ್,
ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿ,
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆ,
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ - 577 501.

ಇವರಿಗೆ,

ಮುಖ್ಯಪಾಠ್ಯಾಯರು,
ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆ,
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

ಮೊಜ್ಯ ಗುರುಗಳೇ,

ವಿಷಯ : “ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಮೂರು ದಿನ ರಜೆ ಕೋರಿ ಪತ್ರ”

.....
.....
.....

ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ತಮ್ಮ ವಿಧೇಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
(ಜಾನ್)

ದಿನಾಂಕ :

ಸ್ಥಳ : .....

“ದುರಾಸೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟರೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು ವೃಷಿಸುತ್ತದೆ.”

*****

೧೨. ಜನಪದಗಿತೆ

ಜನಪದ -

ಪ್ರವೇಶ : ರೈತರಿಗೆ ಬೇಸಾಯವು ಪ್ರಥಾನ ವೃತ್ತಿ. ಮಳೆ ಬಂದು ಕೆರೆ ಕಟ್ಟೆಗಳೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ, ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆ, ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಭತ್ತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಸಂಶೋಷ. ಸಂಭ್ರಮ. ಬಂದು ವೇಳೆ ಮಳೆ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಅವರು ದೇವರಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಡುವ ರೀತಿ ಎಂಥವರ ಮನವನ್ನೂ ಕಲಕುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಬದುಕೇ ಶಾಂತಿ. ಅಂಥ ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಳೆರಾಯನನ್ನು ಕರೆಯುವ ಪರಿ ಹೇಳತೀರದು. ಇಂತಹ ಸನ್ನಿಹಿತಗಳು ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಮಳೆದೇವರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಅಪ್ಪರಿಲ್ಲದೆ ಸೊಪ್ಪಾದೋ ಈ ಭೂಮಿ
ಸಪ್ಪೆ ದಂಟಾದೋ ದನಕರ – ಮಳೆರಾಯ
ಅಪ್ಪ ನೀ ಬಂದು ಕರುಣೇಸೋ ॥೧॥

ಮೂಡಮೋಡ ನೋಡೋ ಮೋಡದ ಚಂದನೋಡೋ
ಗೋಡೆಗೆ ಕಪ್ಪ ಬಳಿದ್ದಂಗೆ – ಮಳೆರಾಯ
ಚೋರಾಡು ತಾವೆ ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ॥೨॥

ಮೂಡಲಾಗಿ ಹುಯ್ಯೋ ಮುತ್ತಿನ ಸೋನೆ ಮಳೆಯೇ
ಎದ್ದು ಮೇಲವನೆ ಭೈರವ – ಬಟ್ಟದ ಮೇಲೆ
ಜಗ್ಗಿಸಿ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ ॥೩॥

ಸಾತೆಯ ಮಳೆ ಹುಯ್ಯಿ ಸಾವಿರಾರು ಕೆರೆ ತುಂಬಿ
ಚೋತಾಡು ತಾವೆ ಕುಣಿಗಲು – ಕುಚ್ಚಲ ಮೀನು
ಮುಂಗಯ್ಯ ಕಂಡು ನಗುತಾವೆ ॥೪॥

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣಾಮಮತಿಗಳಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅಜ್ಞಾತ ಕವಿಗಳು ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳೇ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಬ್ಬಿಬ್ರಹ್ಮ ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಯಲ್ಲ, ಇಡೀ ಸಮಾಜದ ಸಮಾಜ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಂಡಿವೆ. ಇವು ಎಂತಹವರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಸೂರೆಗೊಳ್ಳಲಂತಹವುಗಳಾಗಿವೆ. ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಉಲಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ, ಮುಂದಿನ ಪೀಠಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಷಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸದಾ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಮಳೆ ಬೆಳೆಯಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖಿವಾಗಿರಲಿ, ‘ತೋಕಾಃಸಮಸ್ತಃ ಸುಖಿನೋಭವಂತು’ ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ಈ ಜನಪದ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಪದಗಳ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ

ಅಪ್ಪರು - ರಕ್ಷಿಸುವವರು;

ಕುಚ್ಚಲಮೀನು - ಮೀನಿನ ಒಂದು ತಳಿ;

ಜಗ್ಗಿಸಿ - ಜಾಸ್ತಿ, ಹಚ್ಚು;

ಜೋತಾಡು - ನೇತಾಡುವುದು;

ಬೋರಾಡು - ಮಳೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಗುವ ಶಬ್ದ;

ಮೂಡ - ಪೊವನ್, ಮೂಡಣ;

ಮುಂಗಯ್ಯ - ಮುಂಗ್ಯೆಯನ್ನು

ಸಪ್ಪೆ - ಸೊರಗು;

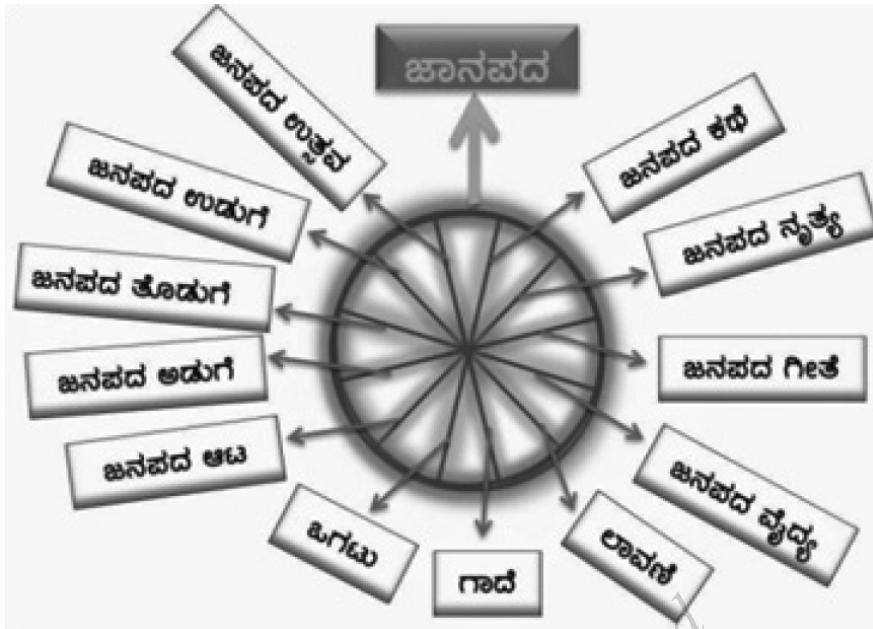
ಸೂತೆ - ಸ್ವಾತಿ (ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಮಳೆ ನಕ್ಕತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು);
ಸೋಪ್ಪಾಡೂ - ಬಾಡಿಹೋದವು ಸೊರಗಿದವು;
ಸೋನೆ - ಜಿನುಗು, ತುಂತುರುಮಳೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿ

ಜನಪದ - ಜಾನಪದ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಇದು ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಹರಿದು ಒಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದುಃಖ-ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು, ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು, ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಈ ಹಾಡಿನ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇಡೀ ಜನಾಂಗದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಏರು-ಪೇರುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜನರು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರ, ಉಡುಗೆ, ತೊಡುಗೆ, ಆಟ, ಹಾಡು, ಕತೆ, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಕುಶೀತ ಹಾಗೂ ಅಡುಗೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಲೆಮಾರಿನಿಂದ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ದಾಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಜನಪದ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಜನಪದದ ಮುಖಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಜಾನಪದ. ಜಾನಪದ ಒಂದು ಚಕ್ರದ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಜೋಡಣೆಯಾಗುವ ಅರೆಗಳು ಜನಪದ.

ಅಭಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ರೈತನು ಮಳೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ?
- ರೈತನಿಗೆ ಮೋಡಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು?
- ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಸುರಿಯ ಬೇಕೆಂದು ರೈತನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ?
- ಯಾವ ಮಳೆ ಸುರಿದರೆ ಕೆರೆಗಳು ತುಂಬುತ್ತವೆ?

ಆ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ವಾಕ್ಯಗಳ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

- ರೈತನು ದನಕರುಗಳು ಹೇಗಾಗಿವೆ ಎಂದು ಮಳೆರಾಯನಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸುತ್ತಾನೆ?
- ಮೋಡಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ರೈತನಿಗಾದ ಸಂತೋಷವೇನು?
- ಸ್ವಾತಿ ಮಳೆ ಸುರಿದಾಗ ರೈತನಿಗಾಗುವ ಲಾಭಗಳೇನು?

ಇ) ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಆರು-ಪಳು ವಾಕ್ಯಗಳ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

- ಮಳೆದೇವರಲ್ಲಿ ರೈತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೇನು?
- ‘ಜನಪದಗೀತೆ’ ಪದ್ಯದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ?

ಈ) ಕೆಳಗಿನ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿರಿ.

೧. “ಗೋಡೆಗೆ ಕಪ್ಪ ಬಳಿದ್ದಂಗೆ”
೨. “ಜಗ್ಗಿಸಿ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ”
೩. “ಸಾವಿರಾರು ಕೆರೆ ತುಂಬಿ”

ಭಾಷಾಭಾಷೆ

ಅ) ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬರೆದು ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಹೇಸರಿಸಿರಿ.

ಮೂಡಲಾಗಿ; ಜೋತಾಡು.

ಆ) ಸಜಾತೀಯ, ವಿಜಾತೀಯ ಸಂಯುಕ್ತಕರಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ಅಪ್ಪನಿಲ್ಲದೆ; ಹುಯ್ಯು; ಕುಚ್ಚಲ; ಜಾಸ್ತಿ.

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

೧. ನಿಮ್ಮ ಶಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರಿ.
೨. ರಾಮನಗರ ಬಳಿಯಿರುವ ಜಾನಪದ ಲೋಕ, ಜನಪದ ವೆಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿರಿ.
೩. ‘ಜನಪದಗೀತೆ’ ಪದ್ಯದ ಮೊದಲ ಎರಡು ನುಡಿಗಳನ್ನು (ಆರು ಸಾಲುಗಳನ್ನು) ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿರಿ.
೪. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಗಾದೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ೫) ಬೆಳೆಯವ ಪೈರು ಮೋಳಕೆಯಲ್ಲಿ.
- ೬) ಉಪ್ಪು ತಿಂದವನು ನೀರು ಕುಡಿಯಲೇ ಬೇಕು.

ಭಂದಸ್ತು

ಶ್ರೀಪದಿ

ಶ್ರೀಪದಿ ಅಂದರೆ ಮೂರು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ. ಇದು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ದೇಸೀ ಭಂದಸ್ತುಗಿದೆ. ಶ್ರೀಪದಿಗಳು ಮೂರು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯವಾದರೂ ಹಾಡುವಾಗ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಎರಡನೇಯ ಸಾಲಿನ ಮೊದಲ ಭಾಗವು ಮನರಾವತ್ಕನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:

ಮೂಡಲ ಮುತ್ತಯ್ಯ ನೋಡಯ್ಯ ಬಡತಾನ

ಮೂಡ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಮಳೆಯುದ್ದಾ

ಮೂಡ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಮಳೆಯುದ್ದಾ ಬೆಳೆದರೆ

ಮಾಡುವೆ ನಿನಗೆ ಹರಿಸೇವೆ॥

*****

ಮೂರಕ ಅಧ್ಯಾಯನ

ಗ. ಹೀಗೊಂದು ಟಾಪ್ ಪ್ರಯಾಣ

- ಈರಪ್ಪ ಎಂ. ಕಂಬಳ

ಪ್ರಮೇಶ : ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಫಟನೆಗಳನ್ನು ವಿನೋದದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ನೋಡಿ ಬರೆದ ಸರಸ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳಿಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಹಾಸ್ಯ ಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿದ್ದು. ವಾಸ್ತವಿಕ ಫಟನೆಗಳನ್ನು ತಮಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಉತ್ತೇಷ್ಣೆ ಅತಿಕಲ್ಪನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ವಿನೋದ ಪ್ರಜ್ಞಾಯ ಲೇಖನಗಳು ಓದುಗರನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಸಾರೆ, ತಂಗಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಯಲಬುಗ್ಗಿಯಿಂದ ಮುಂಡರಗಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಒಳ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಐವತ್ತು ಕೆಲೋ ಮೀಟರು ದೂರ. ನೇರ ಬಸ್ಸು ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದಾಗಿ, ಗದಗ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಾ ಕೊಪ್ಪಳದ ಮೂಲಕ ಬಳಸು ಪ್ರಯಾಣ ನಮಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ. ಕೊಪ್ಪಳ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಾರಿಗೆ ಡಿಮೋ ಹೊಂದಿದ್ದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವೆಂಬ ಕರೀಟ ಬೇರೆ ಹೊತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯವನೇ ಆದ ನಾನು ಕೊಪ್ಪಳದ ಮೂಲಕ ಹೋಗುವುದನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡೆ, ಬೆಳಗಿನ ಏಳು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಹಿಡಿದು ಕೊಪ್ಪಳ ತಲುಪಿದಾಗ ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆ. ಬೇಸಿಗೆಯ ದಿನ ಬೇರೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಕಲ್ಲು-ಗುಡ್ಡವಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ದಳದಳ ಬೇವರು ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಸೀದಾ ಟಿ.ಸಿ. ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, ‘ಮುಂಡರಗಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು’ ಎಂದೆ. “ಈಗ ಹೋತ್ತಲ್ಲಿ ಸಾಯೇಬ್ರ, ಯಾಡು ಮಿನಿಟು ಆಗಿಲ್ಲ ಇನ್ನೂ.... ಗಾಡಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅದಾವು ತಡೆರಿ” ಅಂದರು.

ಮೂರು ಮುಕ್ಕಾಲರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಅಂತೂ ಬಸ್ಸು ಕದಲಿತು. ಮೇಲೆ-ಒಳಗೆ ಭತ್ತೆ ತುಂಬಿದ್ದ ಅದು ಧೇಚ್ ಗಬ್ಬಿದ ಹಂದಿಯಂತೇ ವಾಲಾಡುತ್ತ ಹೊರಟಿತ್ತು. ಬಸ್ ಸ್ಕ್ಯಾಂಡಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ರಸ್ತೆಗಳಿಂದಾಗ ಸುತ್ತ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ವಾಹ್! ಆಕಾಶಯಾನ. ಮಜಭೂತಾದ ಆನೆಯಂಬಾರಿ ಏರಿ ಕೂತಂತೆ ಭಾಸ. ತಾಪಿನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದಿದ್ದ ಸ್ವೇಷಿಯ ಟಯರು ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಕೆಳಗಿದ್ದವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವವರೇ ನಾವು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಭಯ ನಾಚಿಕೆಗಳಿಂದ, ಯಾರಾದರೂ ಗುರ್ತಿನವರು ನೋಡಿಯಾರೆಂದು ಬಗೆದು, ಬಸ್ಸು ಉರು ದಾಟಿವವರೆಗೂ ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದೆ. ಕರವಸ್ತ ತೆಗೆದು ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚುವಂತೆ ತಲೆಗೆ ಬಿಗಿದೆ. ತಾಪಿನ ಮೇಲಿನ ಸಹಪ್ರಯಾಣಿಕರು ನನ್ನ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ನನಗೆ ತುಸು ಕಕವಕ ಆಯಿತು.

ನಾನು ಕುಂತ ಬಸ್ಸು ಹೋತ್ತಿನಾಳ, ಹೋಳಾರು, ಕರಡಿಮಂಗಳಾಪುರದ ಮೂಲಕ ಅಳವಂಡಿ ತಲುಪಿ, ಒಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಡರಗಿಗೆ ಹೋಗುವಂಧದ್ದು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬೋಗುಣಿಯಂತೆ ಬೋರಲು ಬಿದ್ದ ನೀಲಿ ಬಾನು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದ ಕಾವ್ಯನಂದರ ಪದ್ಯವೊಂದು ನೆನಪಾಯಿತು:

ಪ್ರಕೃತಿಯೆ ಗುರು
ಗಗನ ಲಿಂಗವು
ಜಗವೇ ಕೊಡಲಸಂಗಮು.

ಭಂಡಬಿದ್ದು, ತೇರ(ಟಯರ)ನೇರಿ ಕೂತ ಈಗ ನಾನೇ ಇಲ್ಲಿ ಜಂಗಮ! ಟಾರು ರೋಡ್ ಬಿಟ್ಟು ಮಡ್ ರಸ್ತೆಗೆ ಇಳಿದು ಹೊರಟಾಗ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹೊಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಾರುವ ರಾಕೆಟ್‌ನಂತೆ ನಮ್ಮ ಬಸ್ಸಿನ ಹಿಂದೆ ದಟ್ಟ ದೂಳು ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಸಲು ಸಮಸ್ಯೆ ಶುರುವಾದದ್ದೇ ಈಗ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬಸ್ಸು ನಿಂತಾಕ್ಕಣ, ಹಿಂದೆ ಎದ್ದಿದ್ದ ದೂಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಸ್ಸನ್ನೂ, ಬಸ್ಸಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಜನಗಳನ್ನೂ ಅಮರಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹತ್ತಾರು ಕಡೆ ಹಾಗೆ ಆಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ನಮ್ಮ ತಲೆ, ಮುಖಗಳೆಲ್ಲ ಗುರುಸಿಗದಪ್ಪು ದೂಳಿನಿಂದಾವೃತವಾಗಿದ್ದವು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸ್ವಾನ ಮಾಡಿ, ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ ತಲೆಯಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆವೆರೆಣ್ಣೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಈಗ ಮಣ್ಣಿ ಸೇರಿ, ಮುಖ ಕುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೆಬರಿದರೆ ಸಾಕು ಧೇಟು ಗುಡಿಯೋಳಗಿನ ಕರಿ ಹನುಮನ ಮೈಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಜಿಡ್ಡು ಮಾಡಿ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ರೆಪ್ಪೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂದೂಳು ಅಡರಿ ಅವುಗಳಿಗೊಂದು ರೀತಿಯ ಮೇಕಪ್ಪೆ ಒದಗಿತ್ತು. ಏನೂ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿರಲ್ಲ. ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ಬಸ್ಸು ನಿಲ್ಲುವ ಸೂಚನೆ ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಬಬ್ಬರ ಮುಖ ಬಬ್ಬರಿಗೆ ಕಾಣಿದಪ್ಪು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕವಿಯುವ ದೂಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೇವು. ಬೇಂದ್ರೆ ಹಾಡನ್ನು ತುಸು ತಿರುಚಿ ಗೊಳಿಕೊಂಡೆ - ‘ಬಸ್ಸಿನ ಬನ್ನೇರಿ ಬಂತು ದೂಳಿನಾಭಿಷೇಕ, ಕೆಳಗಿದ್ದ ನೋಡುಗರ ಮೋಗದಲ್ಲಿ ಸಹಜ ಮಂದಹಾಸ!’

ಇಪ್ಪತ್ತು ಕಿಲೋಮೀಟರು ಹಾಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಒಂದು ಕಡೆ ನೋಡನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ರಸ್ತೆಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಎಳೆಯಲಾಗಿದ್ದ ವಿದ್ಯುತ್ ತಂತಿಗಳು ತಲೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾದು ಹೋದಾಗ ಮೈಮರೆತು ಕೂತಿದ್ದವನಿಗೆ ಸಾವೇ ಭುಜ ಸವರಿ ಹೋದಂತಾಗಿ ದಿಗ್ನೇ ಟಾಪಿಗೆ ಒರಿಗಿದ್ದೆ. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅವಲಕ್ಕೆ ಕುಟ್ಟಿದಂತೆ. ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಏಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಸಹಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಪಕಪಕನೇ ನಕ್ಕರು. ‘ಸಾಯೇಬ್ರಾ ಹೆದ್ದಿದ್ದಿ ಅಂತಾ ಕಾಣ್ಣತ್ತ. ಹಾಂಗ ತಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಬೇಕಾದ ಜಾಗ ಇನ್ನೂ ಮುಂದ ಇತಿ. ನಾವೆಲ್ಲ ಹೇಳ್ಣೀವಿ. ಹೆದರಬ್ಬಾಡಿ’ ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದರು. ಜೇತರಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕತ್ತಿ ತೂಗುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿ, ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣಾಗಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಹದಿನ್ಯೇದು ಮಿನಿಟುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವಾಟೂ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಪ್ಪು ದೂರ ಇರುವಾಗಲೇ ಟಾಪ್ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಕೂತ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಜಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಬದಬನೇ ಬೋರಲು ಒರಗಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು, ನಾನೂ ಅಷ್ಟೇ. ಟೈರಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾರಿ, ಉಸಿರು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಬೋರಲು ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅಪಾಯದ ಕ್ಷಣಿಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿದ್ದಾಯಿತು.

ಅದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ವಿದ್ಯುತ್ ತಂತಿ ತಗುಲಿ, ಹಾಗೆ ಟಾಪಿನ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದ ಮುಡುಗನೊಬ್ಬ ಸತ್ತು ಹೋದ ಮೇಲೆಯೇ, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲಂದು ಕಂಬ ಹಾಕಿ ಆ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತರಿಸಿದ್ದಾರೆಂದೂ, ಆದರೂ ಅದು ಜೋತುಬಿದ್ದು ಟಾಪಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದವರ ಮೇಲೆ ಒಂದೇ ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹಾದು ಹೋಗುವಾಗ ಹೊಸಬರಿಗಂತೂ ಹೈದರಾ ಕಿರು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಿತ್ಯ ಆ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ಜನರಿಗೆ ಅದರ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಎಪ್ಪು ಹಗುರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಲ್ಲ ಇವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚರಿಯೂ ಆಯಿತು.

ಬಿಸಿಲ ಸೀಮೆಯ ಜನರು ಸ್ವಭಾವತಃ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ನುಗಳೂ, ಸಾಹಸತ್ಯಿಯರೂ ಆಗಿರುವುದು ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅನಿಸಿತು. ಆದರೂ, ಇಂಥ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳು ಜನರ ಪ್ರಾಣಗಳ ಜತೆ ಚೆಲ್ಲಬಂದವಾಡುವುದು ಉಚಿತವೇ? ಅಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖುಗಿದೆ. ಬಸ್ಸು ಅದಾವುದರ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಓಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ನಿಂತಾಗಲ್ಲೇ ಹಿಂದೆ ಎದ್ದ ದೂಜು-ದುಮ್ಮು ಮೈಮೇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇಂದು, ಹಾಕಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಿಳಿ ಶರ್ಟು ಆಗಲೇ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ‘ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಬಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ’ ಅಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರೆಲ್ಲ ‘ಮೇಲೆ ಹತ್ತಂಗಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಮ್ಯಾಲೆ ಅವೆಂಥಾ ಬಸ್ಸೀ’ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹಬ್ಬೇರಿಸಿದರು - ಹಡಗಿನ ಡೆಕ್ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಹರಟುತ್ತಿರುವವರಂತೆ ಕಂಡ ನಮ್ಮೆ ಟಾಪ್ ಮೋಸ್ಸು ಪ್ರಯಾಣಿಕರು!

ಹತ್ತಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹಾದು, ಅಂತೂ ಅಳವಂಡಿ ತಲುಪಿದಾಗ, ಬಸ್ಸಿನೊಳಗಿದ್ದ ಬಹುತೇಕ ಜನ ಇಂದರು. ತಕ್ಕಣ ನಾನು ಟಾಪಿನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಹಾಕಿ, ಸರಸರನೇ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಒಳಸೇರಿದನ್ನೀರಿ. ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯಿವ ಹಾಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ಕಕ್ಷುವ ತೆರದಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಜರುಗಿ ನಿಂತು ಖಾಲಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾರಧಿ ಎಂಜಿನ್‌ಅಫ್ ಮಾಡಿ ಇಂದು, ಪಕ್ಕದ ಬೀಡಾ ಅಂಗಡಿ ಮುಂದ ಮಾತುಕತೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದ. ಹತ್ತಿರದ ಡಬ್ಬಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಾಣಿ ‘ಮೀಲೇ ಸುರ್ ಮೇರಾ ತುಮ್ಮಾರಾ, ತೋ ಸುರ ಬನೇ ಹಮಾರಾ’ ಉಲ್ಲಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಕೆತಾಳೀಯವೆನ್ನುವಂತೆ, ಅದೇ ತಾನೆ ಆಕಾಶದಿಂದ ಇಂದು ಬಂದು, ವಿಚಿತ್ರ ರೂಪು ಪಡೆದ ಮುಖಿ, ಕಣ್ಣರೆಪೆಗೆ ಅಂಟಿದ್ದ ದೂಜಿನ ಕಣಗಳನ್ನು ಕರವಸ್ತಿದಿಂದ ನಾಜೂಕಾಗಿ ಹಿಕ್ಕತ್ತ ನಿಂತ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿತ್ತು:

‘ಬಾದಲೋಂ ಕಾ ರೂಪ ಲೇಕರ್

ಬರಸೇ ಹಲಕೆ ಹಲಕೆ’ (ಅರ್ಥ: ಮೋಡಗಳ ರೂಪ ಪಡೆದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಳೆ ಬಂದಿತು.)

ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆ ಕಂಡು ಕೆಲವರು ಒಳಗೊಳಗೇ ನಕ್ಕಂತಾಯಿತು. ಸೀಟು ಇರದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಪ್ರಯಾಣವೆಂದು ನಿರುಮ್ಮಾಗಿ ಉಸಿರಾಡಿದೆ. ಅಂತೂ ಮುಂಡರಿಗಿ ತಲುಪಿದಾಗ ಸಂಜೆ ಆರರ ಹೊತ್ತು. ಯಾರಿಗಾದರು ಹೇಳಿದರೆ ಅಚ್ಚರಿಪಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ನೇರವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಒಂದೇ ಗಂಟೆಯ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಕೆಂಪು ಬಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನೆಚ್ಚಿ ಇಡೀ ದಿನ ವ್ಯಯಿಸಿದೆ. ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ರಿಸ್‌ಗಾಗಿ ಒಳಗೊಳಗೇ ಹಳಹಳಿಸಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಸರ್ಕಾರ ಸವಲತ್ತುಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಬದುಕುವುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸರ್ಕಾರ ಆಗಿರುವಾಗ, ಕ್ರೀಡಾ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕಿಗೊಂಡು ಅರ್ಥವಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ರಿಸ್‌ ಇಲ್ಲ ಹೇಳಿರಿ!!

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಹೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಲಬುಗಿರ್ ಈರಪ್ಪೆ ಎಂ. ಕಂಬಳಿಯವರ ಉರು. ಆಗಸ್ಟ್ ದಿನ, ಇಂಡಿಲರಲ್ಲಿ ಜನನ. ‘ಅರೆಸ್ತ್ ಬದುಕು’ ಇವರ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನ. ‘ಹೆದ್ದಾರಿಗುಂಟ’, ‘ಹೀಗೋಂದು ಟಾಪ್ ಪ್ರಯಾಣ’, ‘ಚಾಚಾನೆಹರು ಮತ್ತು ಈಚಲಮರ’, ‘ಹುರಳಿಕಟ್ಟು’, ‘ಕಳ್ಳೀಹಾಲು’ ಹೀಗೆ ಇದು ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ‘ಕರಾವಳಿಗುಂಟ ಆರು ದಿನ’ ಇವರ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ. ಸದ್ಯ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಅವರ ‘ಹೀಗೋಂದು ಟಾಪ್ ಪ್ರಯಾಣ’ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ‘ಹೀಗೋಂದು ಟಾಪ್ ಪ್ರಯಾಣ’ ಲೇಖನವು ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ?
೨. ಬಸ್ ಪ್ರಯಾಣದ ವೇಳೆ ಲೇಖಿಕರಿಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದ ಕಾವ್ಯಾನಂದರ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳಾವುವು?
೩. ಸಾವೇ ಭೂಜ ಸವರಿಕೊಂಡು ಹೋದಂತೆ ಲೇಖಿಕರಿಗೆ ಭಾಸವಾದುದೇಕೆ?
೪. ಲೇಖಿಕರಿಗೆ ತಾವು ಆನೆಯಂಬಾರಿ ಏರಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು?
೫. ಈರಪ್ಪೆ ಕಂಬಳಿಯವರನ್ನು ಕಂಡು ಸಹ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಪಕಪಕ ನಕ್ಕಿದ್ದೇಕೆ?
೬. ‘ಬಾದಲೋಂ ಕಾ ರೂಪ ಲೇಕರ್ ಬರಸೇ ಹಲಕೆ ಹಲಕೆ’ – ಈ ಸಾಲುಗಳ ಅಧಿಕ್ಷಾವೇನು?
೭. ಈರಪ್ಪೆ ಎಂ. ಕಂಬಳಿಯವರಿಗೆ ಬಿಳಿಯ ಶಟ್ಟು ಕೆಂಪು ಬಣಿಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ್ದೇಕೆ?
೮. ಲೇಖಿಕರು ಕೆಂಪುಬಸ್ಸನ್ನು ನೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಇಡೀದಿನವನ್ನು ವ್ಯಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಏಕೆ?

ಭಾಷಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

ಅ) ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಹಾಸ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ ‘ಕೊರವಂಜಿ’ ನಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಪರಿಸಿತ್ತು. ಈಗ ‘ನಗೆಮುಗುಳು’ ಹಾಸ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಓದಿರಿ.

“ಒದ್ದಣಣನಲ್ಲಿ ಬಲವಿದೆ”

*****

೨. ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ

– ಪುಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥ

ಪ್ರವೇಶ: ನೂರು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶತಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವು ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪದ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದು ವಿಷಯದ ಏಕಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದೆ, ಕವಿಯ ಮನೋಲಹರಿ ಹರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಪದ್ಯಗಳಿವು. ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ, ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು ಶತಕಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇನ್ನೆಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ, ವೃತ್ತ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪುಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥನ ‘ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ’ವು ಕನ್ನಡ ನೀತಿಶತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಶತಕಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ತಾಗುವಂತಿವೆ.

೧

ಅವಿನೀತಂ ಮಗನೇ ಅಶೋಚಿ ಮುನಿಯೇ ಬೈವಾಕೆ ತಾಂ ಪತ್ತಿಯೇ ॥
 ಸವಿಗೆಟ್ಟಿನ್ನಾವದೂಟವೇ ಕುಜನರೋಳ್ ಕೂಡಿರ್ಫವಂ ಮಾನ್ಯನೇ ॥
 ಬವರಕ್ಕಾಗದ ಬಂಟನೇ ಎಡರಿಗಂ ತಾನಾಗದಂ ನಂಟನೇ ॥
 ಶಿವನಂ ಬಿಟ್ಟವ ಶಿಷ್ಟನೇ ಹರಹರಾ ಶ್ರೀಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ ॥

(ಎನಿಯೆಲ್ಲದ ಮಗನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧನಲ್ಲದ ಮುಷಿಯೂ, ಬೈಯುವ ಹೆಂಡತಿಯೂ, ರುಚಿಗೆಟ್ಟಿ ಅನ್ನದ ಉಟವೂ, ಕೆಟ್ಟಿರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೂ, ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗದ ಭಟನೂ, ಕಷ್ಟಕ್ಕಾಗದ ನಂಟನೂ ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರುವ ಆಚಾರವಂತನೂ ಆಯಾ ಹೆಸರಿಗೆ ಅಹರಲ್ಲ.)

೨

ಇರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಿಡೆ ಏರನಾಗು ಧರೆಯೋಳ್ ನಾನಾ ಚಮತ್ವಾರಮಂ ॥
 ಅರಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಿಡೆ ಮಂತ್ರಿಯಾಗು ವಿಭುವಾಗಾರೆಂದೊಡಂ ಕೋಪಮಂ ॥
 ತೋರೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲಿಡೆ ಯೋಗಿಯಪ್ಪದರಿಷ್ಟಗ್ರಂಗಳಂ ಗೆಲ್ಲಿಡೇ ॥
 ತೆರಬಲ್ಲಿಮೋಣಣೆಯಪ್ಪದೈ ಹರಹರಾ ಶ್ರೀಚೆನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ ॥

(ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಬಲ್ಲವನೇ ಭಟನಾಗಬೇಕು; ನಾನಾ ವಿಧದ ಚಮತ್ವಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನೇ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಬೇಕು; ಯಾರು ಏನೆಂದರೂ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿದೆ ತಾಳ್ಳೆಯಿಂದ ಇರುವವನೇ ದೊರೆಯಾಗಬೇಕು. ಕಾಮ ಕ್ಷೋಧ ಮೊದಲಾದ ಅರಿಷ್ಟಗ್ರಂಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಿವ ಸಾಮಧ್ಯವುಳ್ಳವನೇ ಯೋಗಿಯಾಗಬೇಕು. ತನ್ನ ಕ್ಯೆಯಿಂದ ದಂಡ ತೆರುವ ಸಾಮಧ್ಯವಿರುವವನು ಮಾತ್ರ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಾಡುವ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಯಾಗಬೇಕು.)

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

‘ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ’ ಕನ್ನಡದ ಜನಪ್ರಿಯ ಶತಕ ಕೃತಿ. ಇದನ್ನು ಬರೆದವನು ಮಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥ. ಇನ್ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಮನಾಥನು ಈಗಿನ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಕ್ಷ್ಯಶರದವನು. ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಸೋಮನಾಥನು ಹರಿಹರರಲ್ಲಿ ಸಮಾನಭಾವ ಉಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಾತುಗಳಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ರಾಮಾಯಣ, ಭಾರತ, ಭಾಗವತಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳ ಕಥಾಂಶದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ. ಇವನ ಪ್ರತಿಪದ್ಯದ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ‘ಹರಹರಾ ಶ್ರೀಚಿನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ’ ಎಂಬ ಅಂಕಿತ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಶತಕದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು, ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಈಗಲೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬಾಯಲ್ಲಿವೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ‘ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ’ ಪ್ರಸ್ತುತದಿಂದ ಆರಿಸಿದೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ

ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.

೧. ಮಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಮಗನಾದವನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಯಾವುದು?
೨. ಮಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಶಿಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗುಣವಿರಬೇಕು?
೩. ಕವಿ ಸೋಮನಾಥನು ಯಾರನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ?
೪. ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಭಟ ಮತ್ತು ಆಚಾರವಂತೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರು ಅರ್ಹರಲ್ಲ?
೫. ಮಂತ್ರಿಯಾಗಲು ಮತ್ತು ರಾಜನಾಗಲು ಯಾವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ?
೬. ಯೋಗಿಯಾಗುವವನು ಏನನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ?
೭. ಬೇರೆಯವರ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗ ಹೊಣೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಕವಿ ಸೋಮನಾಥನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ?
೮. ಮಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥನ ಅಂಕಿತ ಯಾವುದು?
೯. ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಯಾವ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಯಾವ ಹೆಸರಿಗೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ?
೧೦. ಮಲಿಗೆರೆ ಸೋಮನಾಥನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಯಾವ ಯಾವ ಸಾಮಧ್ಯದಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು?

*****

2. ಮಹಾತೀಲ್ಪ

- ಪ್ರೇಮಾಭಿರ್ತಂ

ಪ್ರವೇಶ : ಪ್ರತಿಭೆ, ಸಾಹಸ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಾಧನೆಗಳಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯನ್ನೇ ಮೀರಿಸಿ ಬೆಳೆದ ಹೋರರ ಸಾಹಸಗಾಢ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಕಿರಿಯರ ಸಾಧನೆಗೆ ಕರುಬಿ ಹೊಳಕೆಯಲ್ಲೇ ಹೊಸಕೆ ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳನ್ನೂ ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಂತಹದ್ದೇ ಒಂದು ಸನ್ನಿಹಿತವನ್ನು ಈ ಕರೆಯು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಶಿಲ್ಪಿ ಧರ್ಮಪದನು ಕೋನಾಕ್ರ ದೇವಾಲಯದ ಮಹಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಕಲಶ ಕೂಡಿಸಲು ವಿಶುವಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದ ವಿಶುವಿನ ಕೆಲ್ಲಿಗಳು ಆಳಕ್ಕಿಳಿದಿವೆ. ನರೆಗಾದಲಿನ ಗಡ್ಡ, ಅದರ ನಡುವೆ ಇಣುಕುತ್ತಿರುವ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಸೆಲೆಯಿಲ್ಲ. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ ಪ್ರೇಮ ತುಂಬಿ, ತಂದೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಧರ್ಮಪದನಿಗೆ. ಬಹುಕಾಲದ ಅಗಲಿಕೆ ಅವನ ಜೀವವನ್ನು ಹಿಂಡಿತು. ಬಯಕೆ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಒತ್ತಿ ಬಂದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ. ಹೊದಲು ಕೆಲಸ ಮಾರ್ಣಿಗೊಳಿಸೋಣ. ತಂದೆಗೆ ತಾನು ಮಗನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ “ಈ ಹೋರ ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲ? ಆತನಿಂದಾಗದು” ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಬರಬಹುದು. ಇಲ್ಲ, ಮಗನ ಮುಂದೆ ತಾನು ಜಿಕ್ಕಿವನಾಗಿಬಿಟ್ಟನ್ನಲ್ಲ ಎಂಬ ನೋವಿನಿಂದ ನರಭಾಬಹುದು. ಅಮೃತ ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಕೊಟ್ಟ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಗಂಟೆಯ ನೆನಪು ಬಂದು ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮಹಾತೀಲ್ಪ ವಿಶುವಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನೇರ ಮೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದ.

“ಮಹಾತೀಲ್ಪಿಗಳ! ದೇವಾಲಯದ ಕಲಶವನ್ನು ನಾನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲೆ. ಅನುಮಾನ ಬೇಡ, ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟ ನೋಡಿ. ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಜಯ ವಿಂಡಿತ. ನಿಮ್ಮ ನಿಟ್ಟಿಸಿರು ನೀಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ದಯಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಸಬೇಡಿ” ಎಂದ. ಎದೆಯುದ್ದ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಆ ತರುಣನನ್ನು ತದೇಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ನೋಡಿದ ವಿಶು. ಸುಂದರ ಹೊಗದ ದೃಢಕಾಯದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ತನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ತನಗೂ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದಾನಲ್ಲವೇ? ಅವನು ಇವನಾಗಿರಬಾರದೇಕೆ? ದೂರದೂರಿನಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಾಗ ಅವನು ಚಣ್ಣ ತೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ವಯಸ್ಸು ಆಗ ಆರೋ, ಏಳೋ. ಈಗವನಿಗೆ ಹದಿನೇಳರ ಪ್ರಾಯದ ಅಂಚು. ಇವನಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಇರಬಹುದು. “ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸೆಷ್ಟು ಮಗು? ಹೆಸರೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ವಿಶು. “ನನಗಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತರ ಹರೆಯ. ಹೆಸರು ಮುಕುಂದ” ಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮಪದ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ. “ಹಾಗಾದರೆ ಇವನು ಆ ದೂರದೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲ” ಎಂದು ವಿಶು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, “ಈಗೇನು ನೀವು ನನಗೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತೀರೋ ಇಲ್ಲವೋ” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿತು ಧರ್ಮಪದನಿಂದ.

“ಆಯ್ದುಪ್ಪ, ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಯಾರು? ದೃವಸಂಕಲ್ಪ! ಯಾರಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕೋ, ಅದು ಆಗಲೇಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಏನೆಂದು, ಎಷ್ಟೆಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಬಿಡೋಣ. ನಡಿ ಮಗು, ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರೆಸು”. ತಂದೆಯಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇ ತಡ, ಧರ್ಮಪದ ಉಳಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ. ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಧರ್ಮಪದನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಧಿಸಿತು. ನಗುಮೋಗದಿಂದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ. ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ವಿಶು. ಧರ್ಮಪದ ಕಲಶ ಕೂಡಿಸಬೇಕಾದ ಜಾಗವನ್ನು ಕ್ಷಣವೆರಡು ಕ್ಷಣ ನಿರುಕ್ಷಿದ. ಅಲ್ಲಾಗಿರುವ ಲೋಪ ಹುಡುಗನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತಿಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ತಡಮಾಡದೆ ಅವನು ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರೆಸಿದ. ವಿಶು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ನೋಡುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕಲಶ ಕೂಡಿಸಬಿಟ್ಟು.

ಶತಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ತನ್ನಿಂದ ಕೂಡಿಸಲಾಗದ ಕಲಶವನ್ನು ಅರ್ಥಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಜಯಭೇರಿ ಹೊಡೆದ ಮುದುಗನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ವಿಶುವಿಗೆ ಅವಮಾನದಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸುವಂತಾಯ್ತು. ‘ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಮುಳ್ಳಾಗಿ ಇವನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ. ಈಗಿವನು ಮಹಾರಾಜನಿಂದ ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳನ್ನು ತನ್ನಿದರೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ತಾನೀಗ ಕೈ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇತರ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಮುಂದೆ ಅವಮಾನಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಉದ್ದೇಷಕ್ಕೂಳಗಾದ ವಿಶು ಜ್ಞಾನತಪ್ಪಿ ಕೆಳಗುರುಳಿದ. ಜನ ಅವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದರು. ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಸಾಂತ್ವನೆ ಪಡಿಸಬೇಕು ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ ಧರ್ಮಪದವಿಗೆ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೂರದೂರಿಂದ ನಡೆದು ಬಂದ ಶ್ರಮ ಬೇರೆ. ಕಲಶ ಕೂಡಿಸಲು ಪಟ್ಟ ದಣಿವು ಬೇರೆ. ಅದರೆ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬೇರೆ ಹಸಿದಿದೆ. ಆಗಲೇ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಅನೇಕರು ಅವನ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. “ಇಷ್ಟ ಬಿಕ್ಕೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಂಥಾ ಪ್ರತಿಭೆ ಇವನಿಗೆ! ಅವನನ್ನು ಬೇಳೆಯಲು ಬಿಡಬಾರದು. ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆ ಅವನ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮುಂದೆ ಸಣ್ಣದಾಗುವುದು ಬೇದ. ಈಗಲೇ ಅವನನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಇದು ತಕ್ಕ ಸಮಯ”. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಧೂರ್ಜ ಆಲೋಚಿಸಿದ. ಮನೆಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಬುತ್ತಿಗೆ ವಿಷ ಬೆರೆಸಿ ತಂದ. ಧರ್ಮಪದನ ಸನಿಹ ಕುಳಿತು ಅವನ ಮನ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಶ್ವಿಸಿದ. ಆಶ್ರೀಯ ಭಾವದಿಂದ ಶುಭ ಹಾರ್ಜೆಸುತ್ತಾ, ತಂದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಅವನ ಕೈಗಿತ್ತು “ಉಂಟ ಮಾಡು ಮಗು ತುಂಬ ದಣಿದಿದ್ದೀಯ. ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸಿದಿರಬೇಕು. ತಗೋ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ರುಚಿರುಚಿಯಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅದು ಇವತ್ತೆ ನಿನಗೆ ಸಲ್ಲತ್ತಿದೆ. ಹಸಿದವನಿಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡಬೇಕಾದ್ದು ಧರ್ಮ. ತಿನ್ನ ಮಗು ತಿನ್ನ”. ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ಅರ್ಥ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುತ್ತದೆ! ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಅನ್ನಬೇಕು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ತಂದೆ ಮೂರ್ಖ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ತಂದೆಯತ್ತ ಸರಿಯಿತು.

“ಅವನ ಪಾಡಿಗೆ ಅವನು ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟ ದಿನ ಅವನಿಗೆ ತಾನೇ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಶಿಲ್ಪ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಲಿಕೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಏನಾಯ್ತು? ಅದಕ್ಕೆ ಪದವಿ ಬಂದಾಗ ಅಹಂಕಾರ ಪಡಬಾರದು. ನೀನು ತಿನ್ನ ಮಗು”. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಪುಸ್ತಕಾಯಿಸಿದ. ಬುತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಧರ್ಮಪದ ಇನ್ನೇನು ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನಬೇಕು, ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಾ ಬಂದ ಗಿಡುಗ ಒಂದು, ಬುತ್ತಿಗೆ ಎರಗಿ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಬುತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಿನಿಸು ಮಣ್ಣಗೂಡಿತು.

“ಅಯೋ! ಅನರ್ಥವಾಯಿತು” ಅವನು ಗೊಣಿಕೊಂಡ. “ಹೋದರೆ ಹೋಯ್ತು, ಮಣವಿಲ್ಲ. ಅನ್ನದ ಮಣ ಇರಬೇಕಲ್ಲ” ಹೇದಾಂತಿಯಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಧರ್ಮಪದ. ಬುತ್ತಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಶಿಲ್ಪಿಯ ಮುಖ ಬಿಳಿಜಿತು. ಅವನು ಹೆದರಿದಂತೆ ಕಂಡ. ಯಾಕೆ ಏನಾಯ್ತು ಇವನಿಗೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವಪ್ಪರಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂದ ಗಿಡುಗ ರೆಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳತ್ತ ಸಾವನ್ನಪಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅರ್ಥವಾಯ್ತ ಧರ್ಮಪದವಿಗೆ. ಬುತ್ತಿಗೆ ವಿಷ ಹಾಕಿದ್ದ ಆ ಶಿಲ್ಪಿ ಎಂದು. ಅವನ ಕೆತ್ತಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು “ಯಾಕೋ ದ್ರೋಹಿ, ದುಷ್ಟ ಮಗನೆ! ನನ್ನ ಕೊಲ್ಲೋಕೆ ಹೋರಟಿದ್ದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸಿತು. ನೋಡಿದರೆ ಅವನೆಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಆಗಲೇ ಆ ಗುಂಪೊಳಗೆ ನುಸುಳಿ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಡೀಗ ಧರ್ಮಪದನ ಮನಸ್ಸು ಕೆಟ್ಟತ್ತು. ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯ ಈ ಜನರ ನಡುವೆ ಇರಬಾರದು ಎನಿಸಿತು. ಅವನು ಎದ್ದು ಓಡತೊಡಗಿದ. ಹೆಚ್ಚೆ ಅಸ್ಥಿರವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿಗೆಂದು ಅವನಿಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಯಾರೋ ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಯಶ್ವಿಸಿದರು. “ಓಡಬೇಡ ಮಗು, ನಾನು ವಿಶುವಿನ ಪರಾಮಾಪ್ತ ಸ್ನೇಹಿತ. ಮಹಾರಾಜರು ಕೊಡುವ ಗೌರವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋರಟೆ?” “ನೀವು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ತಂದಿಗೆ: ಮುಕುಂದ ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಎಂದು. ಆಗ ಅವರ ಮುಖ ನೋಡಿ. ಅವರ ಮುಖಿದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ಹಪ್ಪಗಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ನಾನಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನು, ಅವರ ಮುಂದೆ ಮಹಾಶಿಲ್ಪಿಯಾಗುವುದೆಂದರೇನು, ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈ ಸಮಾಜ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮುಕ್ಕಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಂದ

ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಬೇಕು”. ಧರ್ಮಪದ ಮತ್ತೆ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಓಟದ ರಭಸ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಹಿಂದೆ ಹೋದವನು ತಣ್ಣಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಿಶುವಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿತ್ತು. “ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗ ಧರ್ಮಪದ?” “ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಅಂತ ಹೇಳಿದವರು ಯಾರು?”.

“ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅವನು ನನ್ನ ಮಗ. ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಮಹಾತೀಯಾಗಲು ಯೋಗ್ಯತೆ ಇರುವವನು ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟರ ಅವನೊಬ್ಬನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಅವನು?”

“ಅವನಿಲ್ಲ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಅವನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖಿಗಿ ಸತ್ತಿರಬೇಕು”. ಮಹಾತೀಯಾದ ನಿರಂತರ ಮೌನಿಯಾದ. ಸಕಲ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜಾಶಾಂಕಿದಿಂದ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಧರ್ಮಪದನನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಅವನೆಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ? ವಿಶುವಿಗೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಬಂದರು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನೆ ವಿಶು! ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ‘ಮಹಾತೀಯ’ ಎಂಬ ಪದ ವೋಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿಲ್ಲದ ಮಂತ್ರವಾಗಿ.

ಕೃತಿಕಾರರ ಪರಿಚಯ

ಪೈಮಾ ಭಟ್ ಇವರು ಸೆಪ್ಪೆಂಬರ್ ಇಂಳಿಗ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆರಡಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ‘ಕಥಾವರ್ಷ’ (ಇಂಳಿ ಸಣ್ಣಕರ್ತೆಗಳ ಬೃಹತ್ ಸಂಕಲನ), ‘ಕುಂಕುಮಶೋಭಿನಿ’, ‘ದೇವರಾಣೆ’, ‘ಮನೆ ಮನ’ (ಕಾದಂಬರಿಗಳು) ಮುಂತಾದವು ಇವರ ಕೃತಿಗಳು. ಇವರು ಇಂಳಿರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಮೈಜನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ‘ಮಹಾತೀಯ’ ಪಾಠವನ್ನು ಇವರ ‘ಕಥಾವರ್ಷ’ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪಾಠದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಕತೆ : ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವಾಲಯವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ, ಮಹಾತೀಯ ಎಂದು ಆಗಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ‘ವಿಶು’ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗನನ್ನು ಕುರಿತ ಕರುಣ ಕಥೆ. ಈ ದೇವಾಲಯದ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಳೆದಿವೆ. ಸಾವಿರಾರು ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಶ್ರಮದಿಂದ ದೇವಾಲಯದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದು ಕಲಶವನ್ನು ಕೂರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾತ್ರ ಬಾಕಿಯಿದೆ. ಯಾರೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ, ಕೊನೆಗೆ ಮಹಾತೀಯ ವಿಶುವೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಕಲಶ ಕೂಡಿಸಲು ಆಗಿಲ್ಲ. ದೊರೆಯು ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ತೆರೆದಿಟ್ಟು ಭಾರೀ ಬಹುಮಾನವನ್ನೂ ಗೌರವ - ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಫೋಷಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಈ ಸ್ವರ್ಥಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಂದೆಯ ಮುಖಿನೋಡದ ಮಗ ಧರ್ಮಪದನೂ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೂ ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಣಿತ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ವಿಶುವಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಾರದೆಂದು ತಾಯಿ ಚಂದ್ರಲೇಶಾ ಮಗನಿಗೆ ಕಟ್ಟಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಮಹಾತೀಯಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನೇ ತನಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಥಿರ್ವಯಿನ್ನುವುದು ತಿಳಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆಫಾತವೂ ಅವಮಾನವೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ತಾಯಿಗೆ ಭಯ....

ಅಭ್ಯಾಸ

- ಅ) ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ.
೧. ಧರ್ಮಪದನು ವಿಶುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದನು?
  ೨. ಧರ್ಮಪದನು ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಹತ್ತಿಕ್ಷಿಕೊಂಡನು?
  ೩. ಮಹಾತೀಲ್ಪ ವಿಶುವಿಗೆ ಧರ್ಮಪದನು ನೀಡಿದ ಆಶ್ಚರ್ಯನೆಯೇನು?
  ೪. ಧರ್ಮಪದನನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಶುವಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಭಾವನೆಗಳೇನು?
  ೫. ವಿಶು ಜಾನ್ಯತಪ್ಪಿ ಏಕೆ ಕೆಳಗುರುಳಿದನು?
  ೬. ಧರ್ಮಪದನಿಗೆ ವಿಷ ಉಣಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇಕೆ?
  ೭. ವಿಶುವು ತನ್ನ ಮುಂದಿರುವವನು ನನ್ನ ಮಗನಲ್ಲವೆಂದು ಏಕೆ ತೀವ್ರಾನಿಸಿದನು?
  ೮. ಧರ್ಮಪದನಿಗೆ ಬುತ್ತಿಕೊಟ್ಟ ಶಿಲ್ಪಿಯ ಮುಖ ಏಕೆ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿತು?
  ೯. ಧರ್ಮಪದನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಏನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ವಿಶುವಿನ ಸ್ವೇಷಿತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು?
  ೧೦. ವಿಶುವಿನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿಲ್ಲಿದಂತೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಪದ ಯಾವುದು?

* * * * *